

Załącznik do Uchwały Nr XL/243/2014
Rady Gminy Legnickie Pole
z dnia 14 listopada 2014r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LEGNICKIE POLE NA LATA 2014 - 2020

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
Metodologia prac nad Strategią	4
I. Charakterystyka	5
I. 1 Położenie	5
I. 2 Uwarunkowania terenu	6
I. 3 Rys historyczny	8
II. Środowisko naturalne	10
II. 1 Surowce mineralne, klimat, gleby	10
II. 2 Zasoby przyrodnicze, fauna i flora	11
II. 3 Obszary prawnie chronione	13
III. Sfera społeczna	15
III. 1 Demografia	15
III. 2 Ochrona zdrowia	17
III. 3 Opieka społeczna	17
III. 4 Bezpieczeństwo	21
III. 5 Edukacja i placówki oświatowe	22
III. 6 Społeczeństwo obywatelskie: organizacje pozarządowe	24
IV. Kultura spędzania czasu wolnego	27
IV. 1 Kultura i sport	27
IV. 2 Turystyka	29
V. Infrastruktura techniczna	34
V. 1 Drogi (gminne, powiatowe, wojewódzkie, krajowe)	34
V. 2 Mieszkalnictwo	37
V. 3 Energetyka i ciepłownictwo	39
V. 4 Gospodarka wodno-ściekowa	40
V. 5 Gospodarka odpadami	43
VI. Sfera gospodarcza	45
VI. 1 Przedsiębiorczość	45
VI. 2 Bezrobocie	51
VII. Analiza budżetu gminy legnickie pole	56
VII. 1 Dochody i wydatki Gminy Legnickie Pole w latach 2011 - 2013	56
VII. 1.1 Dochody budżetu Gminy Legnickie Pole	56
VII. 1.2 Wydatki budżetu	59
VII. 2 Wynik budżetu Gminy Legnickie Pole w latach 2011 - 2013	64
VII. 3 Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Legnickie Pole	66
VIII. Podsumowanie	79
IX. Analiza SWOT	84
X. Konstrukcja Strategii Rozwoju	86
X. 1 Wizja i misja;	86
X. 2 Plan operacyjny Strategii: cele strategiczne, cele szczegółowe i zadania;	87
XI. Procedury wdrażania, monitoringu, ewaluacji, aktualizacji i promocji Strategii; ..	97
XII. Ocena spójności dokumentów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu	99
XIII. Spis Rycin	101
XIV. Spis tabel	102
Zakończenie	103
Załącznik nr 1	104

Wstęp

Dynamika i skala zmian zachodzących w gminie Legnickie Pole i jej sąsiedztwie sprawia, iż efektywne funkcjonowanie gminy wiąże się z koniecznością strategicznego podejścia do jej rozwoju. Strategiczne programowanie rozwoju gminy jest niezbędne ze względu na potrzebę perspektywicznego i efektywnego ujmowania procesów lokalnych przemian jak również z punktu widzenia optymalizacji bieżących wydatków budżetowych i właściwego wykonywania zadań publicznych. Drogę do osiągnięcia tego celu stanowi wyznaczenie kluczowych kierunków rozwoju.

Strategia jest również dokumentem kierunkowym o perspektywicznym horyzoncie, który powinien stanowić podstawę do opracowania i konkretyzowania przedsięwzięć społecznych i gospodarczych na terenie gminy. Powinna stanowić bazę m.in. do:

- opracowywania i aktualizowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, przy czym pomiędzy strategią a studium powinny występować sprzężenia zwrotne;
- uwzględnienia priorytetów gminy w strategii rozwoju powiatu i województwa,
- budowania strategii sektorowych,
- finansowania przedsięwzięć i projektów z budżetów samorządów lokalnych, współfinansowanych z funduszy Unii Europejskiej i innych źródeł.

Niniejsza Strategia została opracowana z inicjatywy władz samorządowych gminy Legnickie Pole, jednakże podmiotem prac nad strategią jest społeczność lokalna. To potrzeby mieszkańców Gminy Legnickie Pole były wyznacznikiem kierunków prac oraz formułowanych celów generalnych (wizji, misji), celów strategicznych oraz celów szczegółowych.

Metodologia prac nad Strategią

Metodologia opracowania „*Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole na lata 2014 - 2020*” opierała się na udziale grupy mieszkańców oraz pracach eksperckich w celu wypracowania dokumentu z uwzględnieniem potrzeb i aspiracji społeczności gminy.

W ramach prac nad dokumentem na przełomie maja i lipca 2014 roku odbyła się seria spotkań otwartych z mieszkańcami gminy. Miały one na celu wspólne opracowanie części analizy strategicznej SWOT – słabych i mocnych stron Gminy, wypracowanie wizji i misji Gminy na najbliższe lata oraz wytyczenie głównych, preferowanych kierunków rozwoju.

Dokument *Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole na lata 2014 - 2020* składa się on z dwóch zasadniczych części – diagnostycznej oraz strategicznej. Pierwsza część prezentuje stan gminy w obszarach: społecznym, infratechnicznym, gospodarczym oraz w zakresie prowadzonej przez gminę gospodarki finansowej. Swoiste podsumowanie prac diagnostycznych, a jednocześnie punkt wyjścia do planowania kierunków rozwoju stanowi analiza SWOT przeprowadzona dla diagnozowanych obszarów. Druga część to wizja, misja oraz zbiór celów strategicznych jakie stawia przed sobą wspólnota lokalna. Cele te rozpisane zostały na poziom operacyjny w postaci celów strategicznych, szczegółowych oraz podporządkowanych im zadań. Uzupełnieniem dla tej części opracowania jest rozdział dotyczący wytycznych w zakresie monitorowania strategii i jej ewaluacji. Ostatni rozdział opracowania stanowi lista zadań wraz z określeniem okresu ich realizacji, szacunkowych kwot, funduszy unijnych, z których można pozyskać ewentualne dofinansowanie.

Źródłami informacji na podstawie których powstało niniejsze opracowanie były materiały uzyskane w Urzędzie Gminy w Legnickim Polu, Głównym Urzędzie Statystycznym (Banku Danych Lokalnych) podczas spotkań i warsztatów z mieszkańcami.

I. Charakterystyka

I. 1 Położenie

Gmina Legnickie Pole położona jest w południowo-zachodniej Polsce, na Nizinie Śląsko-Łużyckiej, w centralnej części województwa dolnośląskiego. Leży w dolinie rzeki Kaczawy, której prawobrzeżne dopływy (Wierzbiak i Chłodnik) przepływają przez jej teren. Wierzbiak wypływa ze Wzgórz Strzegomskich leżących w pobliżu Strzegomia, płynie na zachód do Lubienia, zmieniając kierunek do Gniewomierza i Bartoszowa, następnie łączy się z Kaczawą. Wierzbiak ma kilka dopływów także na terenie gminy. Oprócz Wierzbiaka i Chłodnika przez gminę przepływają jeszcze dwie mniejsze rzeki, wpływające do Jeziora Koskowickiego – Kopanina i Smug.

Gmina wchodzi w skład powiatu legnickiego. Najbliższym dużym ośrodkiem miejskim jest Legnica. Na terenie gminy znajduje się Podstrefa Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Legnickie Pole przecina autostrada A4, droga krajowa nr 3 Świnoujście - Jakuszyce i droga kolejowa relacji Legnica – Katowice.

Na terenie gminy znajduje się 17 sołectw na 15 obrębach ewidencyjnych: Bartoszków o powierzchni - 4,82 km², Biskupice - 1,88 km², Czarnków - 3,07 km², Gniewomierz - 7,85 km² (wraz z miejscowością Psary), Kłębanowice - 4,46 km², Koiszków - 2,97 km² (wraz z miejscowością Mąkolice), Koskowice - 8,09 km², Księginice - 5,65 km², Legnickie Pole - 7,08 km² (wraz z miejscowością Strachowice), Lubień - 4,27 km², Mikołajowice - 10,07 km², Nowa Wieś Legnicka - 5,84 km², Ogonowice - 4,07 km², Raczkowa - 5,13 km², Taczalin - 9,61 km². W 2013 r. w gminie zamieszkiwało w sumie 5129 osób.

Na terenie Legnickiego Pola znajduje się Urząd Gminy, a także obiekty usługowe np. sklepy, Bank, Dom Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, poczta, muzeum oraz zakłady produkcyjne i produkcyjno-usługowe.

Rycina 1. Mapa Gminy Legnickie Pole.

Źródło: http://www.legnickiepole.pl/images/stories/gmina/mapa_mala.jpg

I. 2 Uwarunkowania terenu

Gmina charakteryzuje się typowym krajobrazem polodowcowym. Wyróżnia się dwie formy morfologiczne: terasę średnią oraz wysoczyznę polodowcową. Pierwsza forma to tereny znajdujące się w dolinie wspomnianej rzeki Wierzbak oraz jej prawobrzeżnych dopływów i Jeziora Koskowickiego. Południowa część gminy to teren wysoczyzny polodowcowej. Najwyższy punkt gminy mieści się na wysokości 181,2 m n.p.m., natomiast najniższy 114,6 m n.p.m.

Powierzchnia gminy w ujęciu geodezyjnym wynosi 8537 ha. W niewielkim stopniu pokryta jest lasami (tylko 238 ha, co stanowi 2,8% powierzchni gminy) - to wyróżnia gminę jako obszar wybitnie rolniczy. Lasy należą do Lasów Państwowych Nadleśnictwa Legnica – 150,00 ha, gminy - 4,00 ha, Agencji Nieruchomości Rolnych - 1,00 ha, osób prywatnych - 34,00 ha¹.

Użytki rolne stanowią aż 86,8% powierzchni gminy, czyli ok. 7685 ha jej powierzchni (w tym 6622 ha to grunty orne, 23 ha to sady, 797 ha to łąki i pastwiska trwałe). Wody otwarte to tylko 96 ha, użytki kopalne 42 ha, tereny komunikacji - drogi

¹ Dane za: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Legnickie Pole* wraz ze zmianami uchwalonymi dnia 26 czerwca 2013 r. oraz dane z Urzędu Gminy Legnickie Pole.

i kolej, to 349 ha (w tym tylko 8 ha kolej), tereny osiedlowe 38 ha, a tereny inne lub nieużytki zajmują 88 ha gminy².

Rzeka Wierzbak odprowadza 96% wód powierzchniowych z powierzchni gminy. Wśród naturalnych zbiorników wodnych największym jest wspomniane już Jezioro Koskowickie, poza tym gmina charakteryzuje się małymi i zanikającymi zbiornikami. Pozostałością po nich są tereny bagienne i podmokłe. Występują one na obszarach wsi Bartoszków, Koskowice, Kłębanowice, Księginice, Nowa Wieś Legnicka, Biskupice, Raczkowa, Gniewomierz. Część już została objęta ochroną poprzez utworzenie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, rezerwatu i innych form obszarów chronionych, więc jest objęta szczególną ochroną.

Kompleksowy podział gruntów w gminie przedstawia się następująco:

- grunty orne 6310,99 ha,
- sady 29,90 ha,
- łąki 405,69 ha,
- pastwiska 617,82 ha,
- lasy 185,22 ha,
- grunty zadrzewione 45,82 ha,
- wody stojące 71,93 ha,
- wody płynące 23,19 ha,
- rowy 62,46 ha,
- użytki kopalne 43,91 ha,
- drogi 324,91 ha,
- koleje 8,53 ha,
- zabudowane 190,45 ha,
- zurbanizowane tereny niezabudowane 21,53 ha,
- tereny zielone 25,11 ha,
- nieużytki 83,94 ha,
- różne 12,66 ha.³

² Dane za: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Legnickie Pole* wraz ze zmianami uchwalonymi dnia 26 czerwca 2013 r. oraz dane z Urzędu Gminy Legnickie Pole.

³ Dane za: http://www.legnickiepole.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=52&Itemid=41.

Procentowy podział gruntów w Legnickim Polu przedstawia poniższa tabela:

Tabela 1. Struktura gruntów na terenie gminy Legnickie Pole.

Grunty	% powierzchni gminy
grunty orne	74,40
pastwiska	7,28
łąki	4,78
drogi	4,04
zabudowania	2,25
lasy	2,18
nieużytki	0,99
wody stojące	0,85
rowy	0,74
grunty zadrzewione	0,54
użytki kopalne	0,52
sady	0,35
zieleni	0,30
wody płynące	0,27
zurbanizowane tereny niezabudowane	0,25
koleje	0,10
różne	0,15

Źródło: http://www.legnickiepole.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=52&Itemid=41

I. 3 Rys historyczny

Początek miejscowości Legnickie Pole sięga roku 1241 r., w którym to Henryk II Pobożny poległ w bitwie z Tatarami. Według legendy po przegranej bitwie z o wiele potężniejszym wrogiem ciało Henryka II Pobożnego odnalazła jego matka, św. Jadwiga, które poznała po stopie króla, u której miało być sześć palców. Dla uczczenia pamięci syna ufundowała kościół, którego ołtarz usytuowano w miejscu

znalezienia zwłok. Opieka nad kościołem przypadła benedyktynom z Opatowic. Pierwsi osadnicy pojawili się na terenie Legnickiego Pola w 1270 r.

Podczas reformacji Legnickie Pole przeszło pod panowanie protestantów. Podobnie jak inne miejscowości, zostało spalone przez oddział szwedzkich rajtarów w czasie wojny trzydziestoletniej. Zadłużone dobra na początku XVIII w. wykupił opat klasztoru benedyktynów i ponownie przeszły one w ręce chrześcijan. W 1723 r. rozpoczęła się budowa klasztoru, która zakończyła się 10 lat później. Jednak już w 1741 r. Legnickie Pole w wyniku podboju weszło w skład monarchii pruskiej. W 1810 r. rząd pruski podjął decyzję o sekularyzacji Legnickiego Pola i niedługo potem wieś przeszła w prywatne ręce.

Po sławetnej bitwie nad Kaczawą w 1828 r. oraz po 1835 r. w Legnickim Polu odbyły się manewry królewskie, co skutkowało utworzeniem na terenie wsi korpusu kadetów. W tym celu rozbudowano zabudowania klasztorne. Po zakończeniu I wojny światowej i demilitaryzacji Niemiec, korpus został przekształcony w cywilny zakład wychowawczy. W 1933 r. otwarto nazistowską szkołę polityczną. W czasie II wojny światowej w klasztorze mieścił się obóz jeniecki Oflag VII f, w którym przebywali jeńcy z Francji, Bałkanów oraz Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich.

Obecnie Bazylika Mniejsza pw. Św. Jadwigi (uroczyste ogłoszenie decyzji o nadaniu tytułu bazyliki miało miejsce 15 czerwca 2014 r.) jest rzymsko-katolickim kościołem parafialnym. W dawnym kościele św. Trójcy mieści się Muzeum Bitwy Legnickiej, w budynkach klasztornych zaś Dom Pomocy Społecznej.

II. Środowisko naturalne

II. 1 Surowce mineralne, klimat, gleby

Gleby wyróżnić można według tzw. potrzeby wapniowania. Jest pięć przedziałów tej miary: konieczne, potrzebne, wskazane, ograniczone i zbędne. Poniższa tabela przedstawia zalecane dawki wapniowania.

Tabela 2. Potrzeby wapnowania.

Potrzeby wapniowania	Rodzaj gleby /kategoria agronomiczna/			
	bardzo lekkie	lekkie	średnie	ciężkie
konieczne	3.0	3.5	4.5	6.0
potrzebne	2.0	2.5	3.0	3.0
wskazane	1.0	1.5	1.7	2.0
ograniczone	-	-	1.0	1.0

Źródło: http://www.legnickiepole.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=52&Itemid=41

W gminie 73% gleb plasuje się w przedziałach „konieczne, potrzebne i wskazane”. Najwięcej występuje ich w miejscowościach Raczkowej – 89% i Koisków – 80%, najmniej we wsi Ogonowice – 59%.

Gleby w gminie Legnickie Pole w 88% można sklasyfikować jako bardzo kwaśne, kwaśne i lekko kwaśne, procentowo najwięcej jest we wsiach Mąkolice – 95%, Biskupice – 96%, Raczkowa – 97%.

Gleby na terenie gminy w większości zawierają niską i średnią zawartość fosforu. Najniższy poziom fosforu mają te w Raczkowej, Mikołajowicach, Mąkolicach i Czarnkowie. Gleby są bogate w potas (36% przebadanych gleb ma bardzo wysoką zawartość potasu). Gleby ubogie w ten pierwiastek występują w Kłębanowicach, Ogonowicach, Strachowicach i Mąkolicach. Ponadto 33% gleb ma bardzo wysoką zawartość magnezu, jednakże 16% charakteryzuje się niską lub bardzo niską zawartością magnezu i wymaga pilnego uzupełnienia pierwiastkiem.

Legnickie Pole leży we wrocławsko-legnickim regionie termicznym i nadodrzańskim regionie pluwiotermicznym. Specyfiką klimatu jest najdłuższy

w Polsce okres wegetacji, który wynosi 225 dni. Zima trwa tu tylko 8 tygodni i zazwyczaj jest łagodna, natomiast lato - około 15 tygodni. Średnia temperatura w ciągu doby wynosi latem 15°C. Najczęstsze kierunki wiatru to zachodni i północno-zachodni. Średnia roczna temperatura wynosi 8°C. Opad atmosferyczny wynosi 550 mm rocznie, a średnia pokrywa śnieżna to 5 cm⁴.

Zarówno warunki klimatyczne, glebowe, jak i rzeźba terenu wysoce sprzyjają rozwojowi rolnictwa oraz czynią teren gminy wybitnie rolniczym.

Na terenie gminy Legnickie Pole występują surowce naturalne:

- mieszanka żwirowo-piaskowych (kruszywo naturalne) - złoża Gniewomierz (49,9 ha), Lubień (66,25 ha), Nowa Wieś Legnicka (4,17 ha),
- złoża bazaltów - Lubień (9,77 ha), Mikołajowice (5,93 ha),
- złoża piasków poza piaskami szklarskimi – Nowa Wieś Legnicka I (1,80 ha)
- dwa złoża żyłowe z kwarcami żyłowymi o powierzchni obszaru górniczego 20,50 ha – Taczalin I (powierzchnia złoża 2,30 ha) i Taczalin II .

Na terenie gminy działa Kopalnia Bazaltu Lubień, którą eksploatuje firma Lafarge Kruszywa i Beton, specjalizująca się w wydobywaniu i przetwarzaniu surowców naturalnych.

II. 2 Zasoby przyrodnicze, fauna i flora

W latach 1997 - 1998 przeprowadzono na terenie gminy inwentaryzację przyrodniczą. W efekcie stwierdzono występowanie w gminie m.in. jednego gatunku wymierającego w Polsce, a wpisanego do Czerwonej Księgi Roślin, 3 gatunki podlegające ścisłej ochronie, 3 objęte częściową ochroną, 33 gatunki bardzo rzadko występujące na terenie województwa dolnośląskiego, które w szybkim tempie wymierają oraz 13 gatunków, które lokalnie rzadko występują. Do najbardziej ciekawych gatunków roślin należą:

- róża francuska – wpisana do Polskiej Czerwonej Księgi Roślin. W Legnickim Polu znajduje się największe znane skupisko tego gatunku w Polsce, poza terenem gminy występuje w Wielkopolsce. Róża francuska jest priorytetem w zakresie ochrony środowiska w Legnickim Polu.

⁴Dane za: http://www.legnickiepole.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=6&Itemid=6.

Rycina 2. Róża francuska.

<http://bi.gazeta.pl/im/18/f1/b9/z12185880Q,Roza-francuska--Rosa-gallica---ochrona-scisla--Pol.jpg>

- podkolan biały, śniadek zwisły, dziewięciśń bezłodygowy – objęte ochroną ścisłą;

- centuria pospolita, pierwiosnka wyniosła, pierwiosnka lekarska, konwalia majowa, kopytnik pospolity – będące pod częściową ochroną;

- jaskier wielki, jaskier kosmaty, gorysz siny, łączeń baldaszkowy, ostrożeń siny, pływacz zwyczajny, głóg dwuszynowy, tojeść bukietowa, przetacznik skręcony, zanokcica mutowa, przywrotnik pasterski - to gatunki roślin rzadkich i bardzo rzadkich w regionie województwa dolnośląskiego.

W 2006 r. gmina Legnickie Pole zorganizowała akcję szczepienia kasztanowców. Szczepienie miało na celu zwalczenie szkodnika szrotówka kasztanowcowiaczka. Zaszczepiono 70 drzew z Nowej Wsi Legnickiej oraz Legnickim Polu na zlecenie wrocławskiej firmy, koszty w kwocie 5950 zł zostały wydatkowane z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Również nasadzono 1000 drzew liściastych.

II. 3 Obszary prawnie chronione

Na terenie gminy Legnickie Pole występują obszary prawnie chronione. Nie występują obszary objęte programem NATURA 2000. Jednym z obszarów chronionych jest wspomniany już rezerwat „Jezioro Koskowickie” o powierzchni 63,79 ha. Teren ten stał się rezerwatem zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody Dolnośląskiego z dnia 13 kwietnia 2004 r. Jego obszar obejmuje wody, pastwiska oraz trzcinowiska. W celu zabezpieczenia wartości przyrodniczych utworzono na jego terenie otulinę o powierzchni 22,98 ha.

Kolejne obszary chronione to sześć zespołów przyrodniczo-krajobrazowych o łącznej powierzchni 359,6 ha. Zostały one utworzone uchwałą Rady Gminy z dnia 25 lutego 2004 r. Celem było zachowanie specyficznych cech krajobrazu gminy, ukształtowanego przez siedliska roślin i zwierząt. Do zespołów tworzących obszar chroniony wchodzi:

- „Złoty Las” o powierzchni 90,0 ha, położony pomiędzy Legnickim Polem a Mikołajowicami,
- „Łąki Książęce” o powierzchni 166,2 ha, położone pomiędzy Lubieniem a Strachowicami,
- „Dolina Uszewicy” o powierzchni 45,8 ha, położona na wschód od Czarnkowa,
- „Mokradła Gniewomierskie” o powierzchni 20,2 ha, położone na zachód od Gniewomierza,
- „Wysoczyzna Taczalińska” o powierzchni 13,8 ha, położona na północ od Taczalina,
- „Dębowa Dolina Koiskówki” o powierzchni 23,6 ha, położona we wsi Koisków.

Jednym z najcenniejszych zasobów przyrodniczych wyżej wymienionych obszarów chronionych są ptaki. Przoduje w tym obszarze Jezioro Koskowickie, gdzie występują populacje lęgowe ptaków wodno-błotnych. Dodatkowo w tym obszarze wyróżnić można około 20 gatunków ryb: ukleja, amur, cierniak, karaś srebrzysty, karaś, jazgarz, słonecznica, sandacz, tołpyga biała, wzdręga, kiełb, lin, karp, płoć, krap, okoń, leszcz, szczupak, sum, rozpiór.

Według rejestru Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (stan na dzień 11.06.2014) na terenie gminy Legnickie Pole zlokalizowanych jest łącznie 60 pomników przyrody. Na ich wyjątkowość wpływają osobiwa forma, rzadkość występowania, wiek oraz wymiary. Najliczniej reprezentowane gatunki to: wierzba krucha, topola czarna, głóg jednoszyjkowy.

W Legnickim Polu oprócz pomników przyrody można spotkać zespoły zieleni zabytkowej. Wśród nich wyróżnić możemy park wpisany do rejestru zabytków, stworzony w XVIII w. przy klasztorze, a następnie przebudowany na kształt parku krajobrazowego. Obecnie jego powierzchnia liczy 4,7 ha i jest miejscem przeznaczonym dla mieszkańców Domu Pomocy Społecznej. Inne nie wpisane do rejestru zabytków formy zespołów zieleni, które można spotkać na terenie gminy, to parki podworskie, aleje zabytkowe, zieleń przykościelna i cmentarna. Na uwagę zasługuje aleja znajdująca się w Legnickim Polu, którą tworzą lipy drobnolistne (okazy tego gatunku drzewa mają statut pomnika przyrody). Ma ona kształt szpaleru przydrożnego i mieści się przy klasztorze.

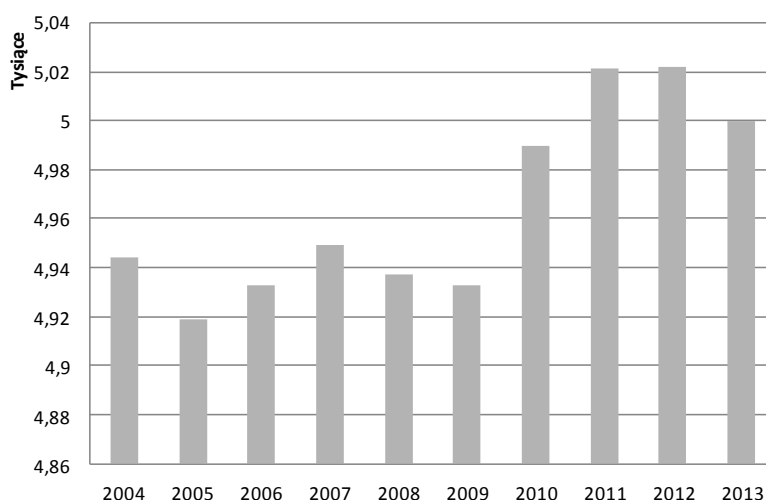
Gmina Legnickie Pole ma potencjał rolniczy, przyrodniczy i ekonomiczny. Odpowiednie gleby i warunki klimatyczne gminy sprzyjają rozwojowi rolnictwa, co pozwala na rozwój tego sektora gospodarki. Położenie w pobliżu ośrodka miejskiego – Legnicy i bliskość autostrady A4 stwarzają warunki do rozwoju przedsiębiorstw i ośrodków przemysłowych. Jezioro Koskowickie, zespoły przyrodniczo - krajobrazowe są atutem gminy, który może przyciągać uwagę miłośników przyrody, natomiast ciekawa historia i zabytki - turystów.

III. Sfera społeczna

III. 1 Demografia

W 2013 r. w gminie Legnickie Pole zameldowanych było 5 000 mieszkańców⁵. Od 2009 r. liczba ludności stale, choć nieznacznie wzrastała (z 4933 w 2009 r. do 5022 w 2012 r.). W 2013 r., w porównaniu do roku poprzedniego, zaobserwować można spadek liczby zameldowanych mieszkańców gminy (o 22 osoby). Najwięcej osób zamieszkuje miejscowość Legnickie Pole (1326 osób), następną największą miejscowością gminy jest Nowa Wieś Legnicka (619 osób w 2013 r.), trzecią zaś Gniewomierz - bez Psar (476 osób w 2013 r.)⁶. W Legnickim Polu od 2010 r. gęstość zaludnienia utrzymuje się na tym samym poziomie i wynosi 60 osób na 1 km² (jedynie w 2011 r. gęstość zaludnienia była wyższa o 1 osobę). Plasuje to gminę Legnickie Pole na 5. miejscu w powiecie.

Rycina 3. Liczba ludności w Legnickim Polu.

Źródło: strona internetowa Gminy Legnickie Pole
http://www.legnickiepole.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=9&Itemid=6

⁵ Dane za: strona internetowa gminy:
http://www.legnickiepole.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=9&Itemid=6

⁶ Dane za: Urząd Gminy Legnickie Pole.

W gminie liczba kobiet jest wyższa niż liczba mężczyzn. W 2012 r. stanowiły one - w przybliżeniu - 55% ogółu mieszkańców. Na 100 mężczyzn w gminie przypadało w 2012 r. 119 kobiet.

Zgodnie z danymi zawartymi w Banku Danych Lokalnych, w 2013 r. liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym w stosunku do lat poprzednich jest wyższa i wynosi odpowiednio 933 oraz 3227 (w 2011 r., zgodnie z danymi Urzędu Gminy liczba osób wynosiła odpowiednio – 916 oraz 3038, w 2012 r. – odpowiednio 914 i 3028). W 2013 r. spadła z 1080 do 969 liczba osób, które są w wieku poprodukcyjnym. W przypadku wieku przedprodukcyjnego w latach 2010 - 2012 zaobserwować można niewielką przewagę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet (wyjątek stanowi 2012 r., kiedy liczba kobiet była większa o 2 od liczby mężczyzn). W przypadku wieku produkcyjnego proporcje ulegają zmianie – jest więcej kobiet niż mężczyzn (o 144 w 2010 r., 166 w 2011 r. i 142 w 2012 r.). Liczba kobiet w wieku poprodukcyjnym jest prawie 2 razy większa niż liczba mężczyzn⁷.

Jak podają dane Urzędu Gminy w 2012 r. gminę cechował ujemny przyrost naturalny (-27). W porównaniu do roku poprzedniego jest to duża zmiana, gdyż w 2011 r. przyrost naturalny był dodatni i wynosił 3 os. Na przestrzeni 3 lat zaobserwować można niewielki, ale stały wzrost liczby urodzeń żywych (47 w 2010 r., 56 w 2011 r., 57 w 2012 r.) Wyjątek stanowi 2013 r. kiedy liczba urodzeń żywych spadła do poziomu 44. W 2012 r. odnotowano znaczny wzrost (o 30 osób) liczby zgonów ogółem przy 57 urodzeniach żywych. W 2013 r. przyrost naturalny wyniósł -26⁸.

Gminę cechuje względnie stały poziom zawierania związków małżeńskich. W 2010 r. liczba nowo zawartych małżeństw wyniosła 43, o 2 więcej niż w roku następnym i o 4 mniej niż w 2012 r.⁹. Zaobserwować można, że w 2013 r. znacznie spadła liczba zawieranych związków małżeńskich, których było jedynie 16¹⁰.

W gminie saldo migracji na pobyt stały, według danych GUS, od 2010 r. spada i wyniosło 18 osób w 2013 r. W latach 2010-2012 w gminie nastąpił spadek liczby

⁷ Ibidem.

⁸ Ibidem.

⁹ Ibidem.

¹⁰ Dane za: Bank Danych Lokalnych, [w:]

http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_cechter.display?p_id=610918&p_token=0.7122593042440712.

zameldowań z 232 w 2010 r. do 184 w 2012 r., poziom wymeldowań wzrastał do 2011 r. (w 2010 r. wynosił 88, zaś w 2011 r. – 119) i spadł w 2012 r. do 107¹¹.

III. 2 Ochrona zdrowia

Na terenie gminy funkcjonuje jedna Gminna Przychodnia Zdrowia, przyjmująca pacjentów w godzinach 8 - 18. Funkcjonuje w niej 6 poradni: stomatologiczna, dermatologii i wenerologii, ginekologiczno-położnicza, kardiologiczna, diabetologiczna oraz ogólna. Najwięcej lekarzy przyjmuje w poradni ogólnej – 3 oraz dermatologicznej i diabetologicznej – po 2; w pozostałych poradniach zatrudniony jest jeden lekarz. Dodatkowo w przychodni wykonywane są badania USG, w tym USG serca. Forma organizacyjno-prawna tej jednostki to samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej. Siedziba przychodni to Legnickie Pole. W 2012 r., wg Banku Danych Lokalnych, udzielono w niej ponad 20,6 tys. porad.

Również w Legnickim Polu funkcjonuje Praktyka Lekarska Wyjazdowa o charakterze prywatnym, prowadzona przez jednego lekarza. Nie ma innych gabinetów prywatnych.

Na terenie Legnickiego Pola działa jeden punkt apteczny czynny od poniedziałku do piątku w godzinach od 8 do 16.

Najbliższy szpital oddalony jest od Legnickiego Pola o ok. 10 km i znajduje się w Legnicy – Wojewódzki Szpital Specjalistyczny.

III. 3 Opieka społeczna

Jednostką organizacyjną gminy powołaną do wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (dalej: GOPS). W całej gminie obserwuje się spadek liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. W 2009 r. było 275 takich gospodarstw domowych, natomiast w 2012 r. - 244. Procentowo udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy spadł w tym okresie z 12,2% do 10,5%. Z danych statystycznych wynika również, że średnio 2 osoby w każdym takim gospodarstwie

¹¹ Dane za: Urząd Gminy Legnickie Pole.

potrzebują wsparcia samorządu. Bank Danych Lokalnych nie udostępnia obecnie danych odnoszących się do 2013 r., stąd nie zostały one uwzględnione w tabeli.

Tabela 3. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Legnickie Pole.

	2009	2010	2011	2012
gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej	275	262	284	244
osoby w gospodarstwach domowych korzystające z pomocy	609	571	605	541

Źródło: Bank Danych Lokalnych, <http://stat.gov.pl/bdl>.

W zakresie pomocy rodzinie udzielane są zasiłki rodzinne. Również w tym przypadku zmniejsza się liczba rodzin, które takie wsparcie otrzymują. Niezmiennie największą grupą dzieci, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny, są te, które nie ukończyły jeszcze 17 roku życia. Ogólnie jednak można dostrzec pozytywny trend polegający na spadku procentowego udziału liczby dzieci do lat 17, na które pobierany jest zasiłek do ogólnej liczby dzieci w tym wieku mieszkających na terenie gminy: z 36,7% w 2009 r. do 23% w 2012 r.

Tabela 4. Korzystający ze świadczeń rodzinnych.

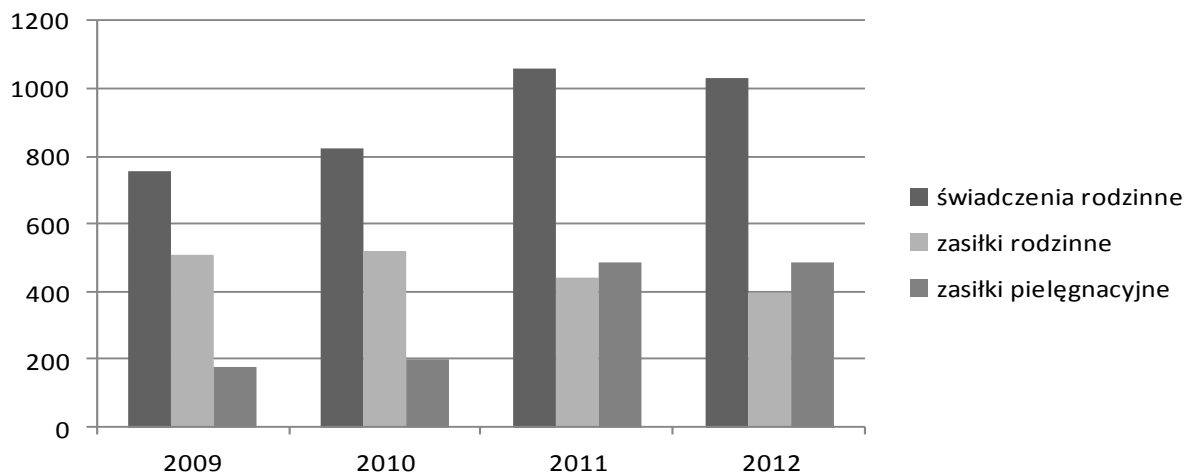
	2009	2010	2011	2012
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne	183	162	133	113
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłki rodzinne	345	311	268	234

Źródło: Bank Danych Lokalnych, <http://stat.gov.pl/bdl>.

Spore różnice występują w zakresie kwot, jakie gmina przeznacza na poszczególne formy wsparcia finansowego dla rodzin: świadczeń i zasiłków

rodzinnych oraz zasiłków pielęgnacyjnych. W tab.4 zaprezentowano dane do 2012 r., ponieważ nowsze nie zostały jeszcze udostępnione w Banku Danych Lokalnych.

Rycina 4. Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w ciągu roku [tys. zł].

Źródło: Bank Danych Lokalnych, <http://stat.gov.pl/bdl>.

Plany wykonywania zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej każdego roku wykonywane są w około 99,8%. Zadania realizowane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki gmina Legnickie Pole w najmniejszym stopniu zrealizowano w 2010 r., kiedy poziom ich wykonania osiągnął wartość 97,12%. Kolejne lata to już całkowite wykonanie planu. Dotacje na zasiłki w naturze przede wszystkim obejmują zakupy lekarstw, żywności, opału czy odzieży. Środki na ten cel stopniowo rosną, co wynika ze wzrostu liczby udzielonych świadczeń oraz gospodarstw potrzebujących wsparcia. O ile w 2010 r. GOPS przyznał 146 świadczeń dla 141 gospodarstw domowych, o tyle w 2013 r. przyznano 338 świadczeń dla 164 gospodarstw. Tylko w 2011 r. przyznano mało świadczeń ze względu na niską liczbę potrzebujących rodzin (odpowiednio 84 i 80). Zdecydowanie rosną środki na dopłaty do pobytu mieszkańców gminy Legnickie Pole w domach pomocy społecznej – w ciągu 4 lat kwota ta wzrosła prawie trzykrotnie. W 2010 r. gmina dopłacała do pobytu 3 osób, w tym 2 w DPS Folsz oraz 1 w DPS Mława. Jednak już w kolejnym roku dopłaty dotyczyły łącznie 5 mieszkańców gminy: po 2 osoby umieszczone w DPS Folsz i DPS Jawor, jedna w Ząbkowicach Śl. W 2012 r. w domy pomocy przebywało już 6 osób: 3 w DPS Legnickie Pole, nadal 2 w DPS Jawor oraz jedna w Ząbkowicach Śl. W 2013 r. kolejną osobę umieszczono w DPS Jawor. Dotacje na dożywianie obejmują zarówno dożywianie dzieci w szkołach, jak

i zasiłki celowe dla rodzin na zakup żywności. Liczba zasiłków dla rodzin wyniosła w 2010 r. 60, rok później 43, w 2012 r. – 67, natomiast znacząco spadła w 2013 r. do 13 zasiłków. W przypadku pieniędzy na posiłki dla dzieci w szkołach najczęściej potrzebujących wystąpiło o tę formę wsparcia w 2010 r., kiedy to z pomocy skorzystało 171 uczniów, natomiast najmniej potrzebujących było w 2012 r. - 97 uczniów. W pozostałych dwóch latach liczba uczniów korzystających z posiłków opłacanych przez gminę przekraczała 100. Obecnie gmina posiada uchwalony „Plan Pomocy gminy w zakresie dożywiania na lata 2014 – 2020”. W zakresie przyznawania dodatków mieszkaniowych zauważalny jest wzrost wysokości wypłacanych świadczeń: ze 160,70 zł w 2010 r. do 217,99 zł w 2013 r. Jednocześnie rośnie liczba wypłaconych dodatków: w tym samym okresie wzrosła ona z 213 do 222 świadczeń.

Tabela 5. Wysokość środków wydatkowanych na pomoc społeczną w ramach zadań własnych gminy [zł].

Zadanie zrealizowane	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
zasiłki celowe i w naturze	57 337,01	51 571,31	64 017,50	65 892, 40
dotacje do odpłatności z pobyt w Domu Pomocy Społecznej	47 248,58	91 073,33	117 331,85	141 677,26
dotacje na wynagrodzenia i wydatki rzeczowe	234 667,23	223 877,63	241 537,22	249 028,80
dotacje na dożywianie	39 937,08	30 801,55	30 000,00	30 000,00
dotacje na dodatki mieszkaniowe	34 229,81	34 558,71	47 230,93	48 294,55
zasiłki stałe i ubezpieczenia zdrowotne	bd	46 727	bd	bd

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnickim Polu z lat 2010, 2011, 2012, 2013.

III. 4 Bezpieczeństwo

Najbliższe jednostki policji znajdują się w Kunicach (posterunek) oraz Legnicy. Bezpośrednio gmina Legnickie Pole podlega pod Komendę Miejską Policji w Legnicy, która w swojej strukturze wyznaczyła 2 dzielnicowych odpowiedzialnych za gminę. Jednocześnie w 2013 r. po raz pierwszy gmina podpisała porozumienie z Komendą Miejską dotyczące dodatkowych patroli policyjnych, które gmina sfinansowała.

Do najczęściej popełnianych na terenie gminy przestępstw należy zaliczyć: kradzieże z włamaniem do pomieszczeń gospodarczych itp., kradzieże, uszkodzenie lub zniszczenie mienia oraz kierowanie pojazdami w stanie nietrzeźwości.

Tabela 6. Dynamika przestępczości na terenie gminy Legnickie Pole.

Rok	Liczba przestępstw ogółem	Wskaźnik dynamiki przestępstw
2010	62	100%
2011	95	153%
2012	96	101%

Źródło: Dane Urzędu Gminy Legnickie Pole.

Bezpieczeństwo przeciwpożarowe na terenie gminy zapewniają jednostki Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Legnicy oraz 3 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Część gminy położona na południe od autostrady A4 zabezpieczana jest przez Jednostkę Ratowniczo-Gaśniczą (JR-G) nr 1, dysponującą lekkim samochodem specjalnym, 2 samochodami ratowniczo-gaśniczymi, samochodem gaśniczym, samochodem specjalnym z drabiną, samochodem ratownictwa technicznego, samochodem średnim ratownictwa wodnego, samochodem lekkim ratownictwa wysokościowego oraz łodzią motorową. Północną część gminy zabezpiecza z kolei JR-G nr 2, posiadająca 3 samochody ratowniczo-gaśnicze, samochód specjalny z drabiną oraz samochód ratownictwa chemicznego.

Jednostka OSP Legnickie Pole została w 1995 r. włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Dysponuje 2 lekkimi samochodami ratowniczo-gaśniczymi (wyprodukowane w latach: 1997 i 1999) oraz średnim samochodem ratowniczo-gaśniczym (1998 r.). Służbę pełni tam 33 strażaków. W jednostce OSP

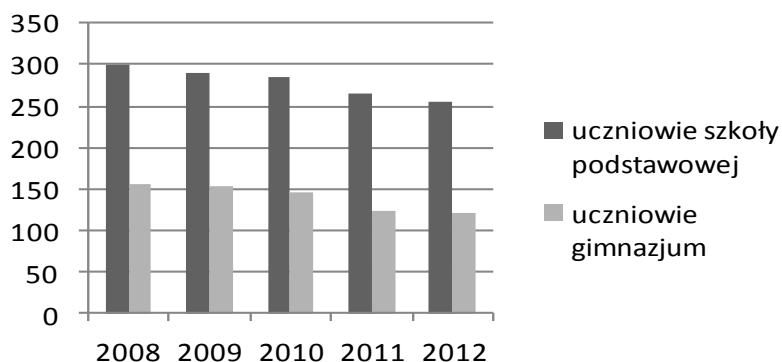
w miejscowości Raczkowa działa 20 strażaków-ochotników. Ponadto jednostka ma na stanie lekki samochód ratowniczo-gaśniczy z 2001 r. W jednostce OSP w Taczalinie działa 18 strażaków-ochotników. Na jej wyposażeniu znajdują się 2 średnie samochody ratowniczo-gaśnicze, w tym jeden z 1987 r., a drugi z 1988 r.

III. 5 Edukacja i placówki oświatowe

Na terenie gminy Legnickie Pole funkcjonuje obecnie jedna placówka oświatowa – Zespół Szkół w Legnickim Polu. Zespół Szkół w Legnickim Polu składa się z Publicznego Przedszkola, Szkoły Podstawowej im. Księżnej Anny i Henryka Pobożnego i Gimnazjum im. Księżnej Anny i Henryka Pobożnego, Szkoła Podstawowa w Mikołajowicach oraz Szkoła Podstawowa w Bartoszowie. Ponadto w szkole podstawowej znajdują się oddziały przedszkolne. W 2004 r. gmina zbudowała halę sportową przy Zespole Szkół.

Tak jak w całym kraju, spada liczba uczniów poszczególnych szkół. Przedstawione dane obejmują lata 2008-2012, ze względu na niedostępność nowszych informacji w Banku Danych Lokalnych.

Rycina 5. Liczba uczniów szkoły podstawowej oraz gimnazjum w latach 2008-2012.

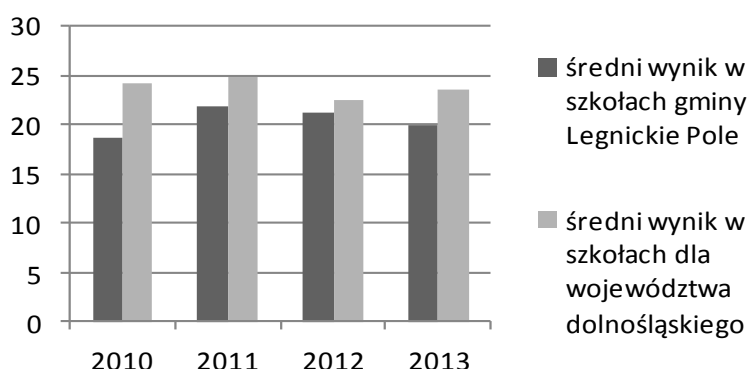
Źródło: Bank Danych Lokalnych, <http://stat.gov.pl/bdl>.

Gmina Legnickie Pole od 2005 r. przyznaje stypendia oraz zasiłki dla uczniów. Stypendia przeznaczone są dla uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, zwłaszcza z powodu występowania w rodzinie bezrobocia, niepełnosprawności, długiej choroby, wielodzietności, alkoholizmu, niepełnej rodziny czy zdarzenia losowego. Zasiłki również przeznaczone są dla uczniów w trudnej sytuacji materialnej, ale przejściowej, związanej ze zdarzeniem losowym. Przyznaje

się go w formie świadczenia pieniężnego lub rzeczowego. Oba świadczenia przyjmują formę refundacji kosztów poniesionych na zakup pomocy edukacyjnych.

Wyniki sprawdzianu po zakończeniu klasy szóstej szkoły podstawowej są niższe niż w przypadku średniej dla województwa.

Rycina 6. Średnie wyniki sprawdzianu po zakończeniu szkoły podstawowej w gminie Legnickie Pole w latach 2010 - 2013.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Średnich wyników sprawdzianu w szkołach woj. dolnośląskiego i opolskiego* za lata 2010, 2011, 2012 i 2013.

Od 2010 do 2012 r. wyniki uczniów gimnazjum z gminy Legnickie Pole były lepsze w części matematyczno-przyrodniczej niż dla całego województwa.

W przypadku części humanistycznej w 2011 r. gmina wypadła nieco gorzej niż województwo, jednak różnica wyniosła zaledwie 0,4%; z kolei w 2013 r. już 2,7%. Część językowa w opracowaniu uwzględnia tylko język angielski, ponieważ drugi język (niemiecki) został wprowadzony dopiero w 2013 r. Ponadto wzięto pod uwagę wyniki egzaminów na poziomie podstawowym. W tym przypadku gmina osiągnęła lepszy średni wynik niż cały Dolny Śląsk jedynie w 2010 r. Co więcej, w 2013 r. już uczniowie z terenu gminy uzyskali o 11% lepszy wynik.

Tabela 7. Średnie wyniki sprawdzianu po zakończeniu gimnazjum w gminie Legnickie Pole w latach 2010-2013 [w punktach].

		część humanistyczna	część matematyczno-przyrodnicza	część językowa (język angielski)
2010	Legnickie Pole	62,6	49,8	64,4
	województwo dolnośląskie	60,6	46,8	61,4
2011	Legnickie Pole	49,4	47,4	53,4

	województwo dolnośląskie	49,8	46	57,4
2012	Legnickie Pole	64,45	48	57,8
	województwo dolnośląskie	61,5	47,7	63,1
2013	Legnickie Pole	55,65	57,8	51,5
	województwo dolnośląskie	58,35	52,2	62,5

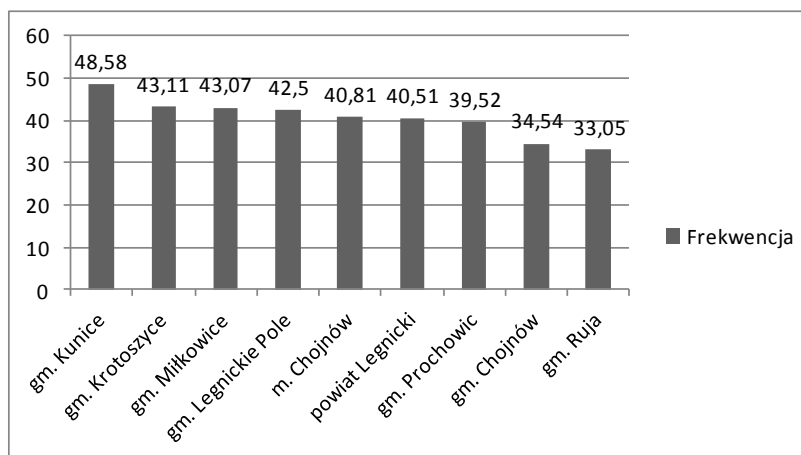
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Średnich wyników sprawdzianu w szkołach woj. dolnośląskiego i opolskiego za lata 2010, 2011, 2012 i 2013.

III. 6 Społeczeństwo obywatelskie: organizacje pozarządowe

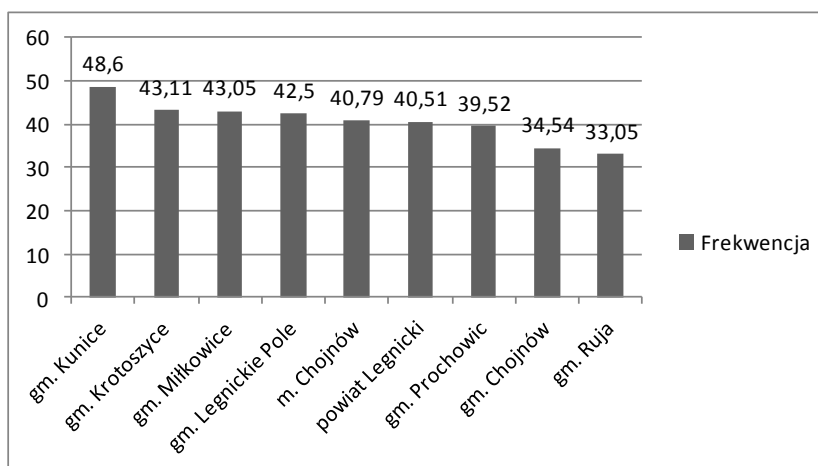
Mieszkańcy gminy Legnickie Pole mogą podejmować różnego rodzaju działania jako społeczeństwo obywatelskie. Umożliwia im to 10 działających na terenie gminy stowarzyszeń i organizacji. Organizacje pozarządowe charakteryzują się różnym profilem działalności. Do najprężniej działających zalicza się Stowarzyszenie Nowa Wieś Legnicka, które powstało w 2011 r. Stowarzyszenie wyznaczyło sobie wiele celów, do których zalicza się m.in.: inicjowanie działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców, ochronę wartości historycznych, kulturowych, urbanistycznych, działania związane z ekologią, rozwijanie infrastruktury lokalnej i wiedzy o regionie, działanie na rzecz kultury i sportu. Realizując konkretne działania, stowarzyszenie współpracuje z Gminą, GOKiS-em (współorganizowało m.in. Jarmark Św. Bartłomieja), parafią oraz innymi organizacjami pozarządowymi. W ramach stowarzyszenia działa także Koło Gospodyń Wiejskich, które współorganizuje imprezy związane z kulturą i budową tożsamości lokalnej. W gminie działają także inne organizacje promujące kulturę fizyczną i sport – Orzeł Mikołajowice, Zryw Kłębanowice, Błękitni Koskowice, Klub Tenisa Stołowego "Legnickie Pole" oraz Klub Sportowy Legnickie Pole. Wśród innych stowarzyszeń działających w gminie Legnickie Pole należy wymienić Stowarzyszenie na rzecz Domu Pomocy Społecznej w Legnickim Polu "Benedictinum", które zajmuje się pomocą osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz niepełnosprawnym. Swoje działania ukierunkowuje także na zwiększanie rozwoju gospodarczego i budowanie lokalnej oraz narodowej tradycji. Działa na rzecz ochrony zabytkowych obiektów po byłym opactwie benedyktyńskim w Legnickim Polu. Na rzecz lokalnej społeczności działa także stowarzyszenie "Dobre Pole", które prowadzi akcje charytatywne, upowszechnia kulturę i rekreację, wspiera rozwój wspólnot lokalnych. O bezpieczeństwo mieszkańców oraz środowisko dba Ochotnicza Straż Pożarna. W Legnickim Polu działają także Stowarzyszenie "Sancta Hedvigis" oraz Stowarzyszenie "Nasz Dom".

Mieszkańcy Legnickiego Pola są aktywni. Chętnie biorą udział w wyborach. Frekwencja wyborcza, w zależności od typu wyborów, waha się w granicach 40-50%. W wyborach do Sejmu w 2011 r. uprawnionych do głosowania było 3762 mieszkańców. Frekwencja wyniosła zaś 42,50% (identycznie jak w przypadku wyborów do Senatu). Na tle powiatu był to 4. wynik. Wyższa frekwencja wystąpiła jedynie w gminach Kunice (48,58% - Sejm i 48,60% - Senat), Krotoszyce (po 43,11% - Sejm i Senat) oraz Miłkowice (43,07% - Sejm i 43,05% - Senat).

Rycina 7. Frekwencja wyborcza w wyborach do Sejmu zarządzonych na dzień 9 października 2011 r.

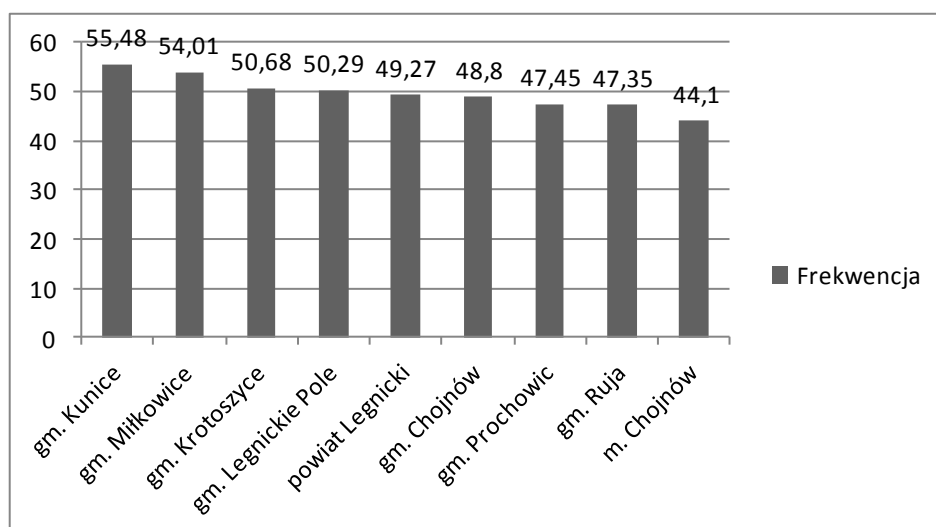
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW - <http://wybory2011.pkw.gov.pl/att/020000/pl/okr-1.html#tabs-1>

Rycina 8. Frekwencja wyborcza w wyborach do Senatu zarządzonych na dzień 9 października 2011 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW - <http://wybory2011.pkw.gov.pl/att/020000/pl/okr-1.html#tabs-2>

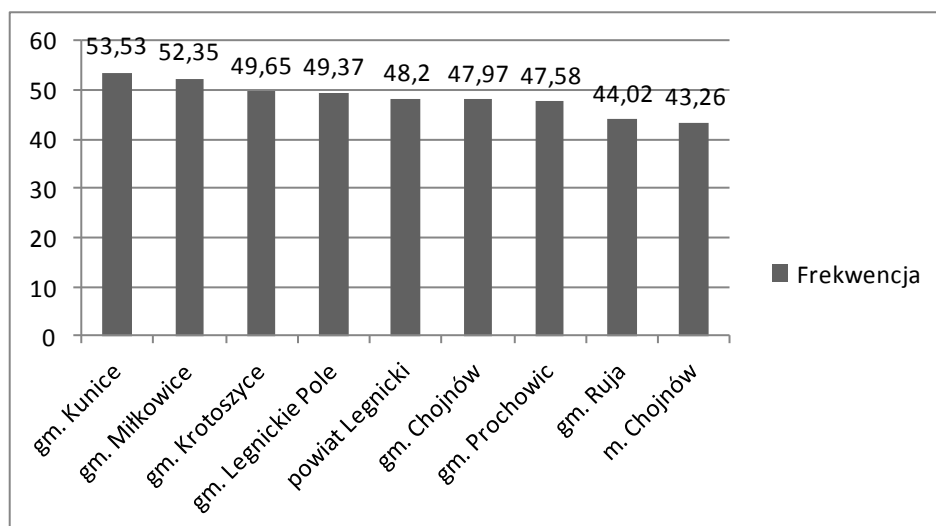
Rycina 9. Frekwencja wyborcza w wyborach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW - <http://prezydent2010.pkw.gov.pl/PZT1/PL/WYN/W/index.htm>

W wyborach prezydenckich w pierwszej turze wyborów zarządzanej na 20 czerwca 2010 r. oddano w Legnickim Polu 1894 głosy, zaś frekwencja wynosiła 50,29%. Był to wynik nieznacznie wyższy niż frekwencja w powiecie (49,27%).

Rycina 10. Frekwencja wyborcza w wyborach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 4 lipca 2010 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW - <http://prezydent2010.pkw.gov.pl/PZT/PL/WYN/W/index.htm>

IV. Kultura spędzania czasu wolnego

IV. 1 Kultura i sport

W Legnickim Polu głównym ośrodkiem, który realizuje zadania w dziedzinie promocji kultury, sportu, rekreacji i edukacji jest samorządowa instytucja kultury - Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. GOKiS podczas realizacji swoich zadań ściśle współpracuje z innymi podmiotami zajmującymi się edukacją, kulturą i sportem, m.in. ze szkołami, Kołami Gospodyń Wiejskich, organizacjami pozarządowymi, biblioteką oraz mieszkańcami. Posiada bogatą ofertę programową. Do realizowanych przez nich inicjatyw skierowanych na promocję i upowszechnianie kultury zaliczyć można takie działania jak:

- nauka języków obcych (angielski i niemiecki),
- prowadzenie sekcji wokalne,
- warsztaty wikliny papierowej.

W ramach GOKiS funkcjonowały również sekcje plastyczna i ceramiczna, jednak zostały zawieszone.

Ponadto w GOKiS-ie odbywają się zajęcia promujące szeroko rozumianą kulturę fizyczną i sport. W każdy piątek odbywają się zajęcia zumby. Są one skierowane do wszystkich zainteresowanych, bez względu na wiek. Dzieci mogą uczestniczyć także w zajęciach sekcji karate, które prowadzone są dwa razy w tygodniu przez członków Legnickiego Klubu Karate „Shinkyokushin Knockdown”. W gminie działała także sekcja łucznicza biorąca udział w konkursach łuczniczych, która jednak została zawieszona do odwołania.

W ramach propagowania i rozwoju turystyki GOKiS organizuje krajoznawcze rajdy rowerowe, festyny, wakacje i ferie zimowe dla młodzieży i dzieci na terenie gminy.

Co roku w gminie organizowana jest impreza kulturalno-rozrywkowa „Dni Legnickiego Pola” – Henrykalia. Jest to impreza cykliczna, która odbywa się zwykle na początku czerwca. Pełni ona funkcję promocyjną oraz integrującą mieszkańców. Jest to impreza tematyczna, w czasie której mieszkańcy gminy przebijają się adekwatnie do określonego z góry tematu. W 2012 r. z racji odbywających się w Polsce Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012, tematem Henrykaliów była piłka. Mieszkańcy poproszeni zostali o przyjsie na imprezę w strojach biało-

czerwonych lub sportowych. Henrykalia w 2012 r. rozpoczęły się meczem pomiędzy KS Legnickie Pole i DGB Iskrą II Kochlice. W czasie imprezy organizowane były różne atrakcje, m.in. gry i zabawy dla dzieci, zabawa taneczna czy prezentacja przygotowana przez szkołę. Dodatkowo imprezę uświetniły występy artystów muzyków, którzy wykonywali covery polskich i zagranicznych piosenek. W 2013 r. tematem przewodnim Henrykaliów było rycerstwo. Mieszkańcy gminy przebrali się za rycerzy oraz damy dworu.

W sierpniu GOKiS we współpracy ze Stowarzyszeniem "Nasza Nowa Wieś" organizuje Jarmark św. Bartłomieja. Tegoroczna VIII edycja Jarmarku w Nowej wsi Legnickiej przewiduje jako atrakcję m.in. Nowowiejski Turniej akordeonistów oraz turniej o tytuł "Super Chłopa". Do innych podobnych przedsięwzięć należy zaliczyć: Jarmark Ekologiczny, Noc Kupały czy Święto Pieczonego Ziemniaka. Dodatkowo w gminie organizowane są różnego rodzaju imprezy skierowane do szerokiego grona odbiorców. Dla dzieci i rodzin przygotowano m.in.: dzień dziecka w Gniewomierzu, festyn rodzinny w Raczkowej, festyn rodzinny z okazji Dnia Dziecka w Lubieniu, Olimpiada Sportowo-Rekreacyjna w Strachowicach oraz I Mistrzostwa Legnickiego Pola Kata Juniorów. Zorganizowano także autokarową pielgrzymkę na Jasną Górę. Warto położyć większy nacisk na poszerzenie oferty kulturowej skierowanej do seniorów. Jest to szczególnie ważne dla kobiet w wieku poprodukcyjnym, których w gminie jest stosunkowo dużo.

W gminie funkcjonują dwie dobrze wyposażone biblioteki. Gminna Biblioteka w Legnickim Polu posiada 15 693 woluminów, z których korzysta łącznie 377 czytelników. Biblioteka wypożycza 5 699 woluminów na zewnątrz. Ponadto zaangażowana jest w działania związane z kulturą. W siedzibie odbywają się lekcje biblioteczne, skierowane do przedszkolaków w każdym wieku, których celem jest propagowanie czytelnictwa. Dodatkowo w bibliotece można wziąć udział w cyklicznych zajęciach komputerowych oraz plastycznych. Jest ona także organizatorem konkursów, m.in. konkursu fotograficznego pt. „Impresje zimowe” czy konkursu na Bożonarodzeniową kartkę świąteczną. Biblioteka posiada jedną filię w Koskowicach. Jest to biblioteka mniejsza, w której znajduje się 12 631 woluminów, z których 2 608 jest wypożyczanych na zewnątrz. Z jej zasobów korzysta łącznie 149 czytelników. Obie instytucje zatrudniają po jednym pracowniku.

W gminie funkcjonuje 10 świetlic wiejskich. Osiem z nich (sale w Nowej Wsi Legnickiej, Lubieniu, Ogonowicach, Koskowicach, Gniewomierzu, Biskupicach, Kłębanowicach oraz dwie w Legnickim Polu) zostało wyremontowane oraz wyposażone w kuchnie. Ich stan oceniany jest jako bardzo dobry. Pozostałe dwie znajdują się w miejscowościach Raczkowa i Biskupice. Ich stan oceniany jest jako dobry. Sale te różnią się między sobą liczbą miejsc, które można wynająć. Największą świetlicą wiejską gminy jest ta ulokowana w Legnickim Polu przy ul. Benedyktynów 7 (150 miejsc). Najmniejszą zaś jest świetlica w Biskupicach, która mieści 20 osób, następnie w Ogonowicach – 30 miejsc i Raczkowej – 40. W pozostałych świetlicach liczba miejsc waha się w przedziale 50 - 80. Wszystkie mogą być wynajmowane zarówno przez mieszkańców gminy, jak i osoby spoza gminy.

Na terenie gminy mieszkańcy mogą korzystać z 9 boisk sportowych, które znajdują w Legnickim Polu, Mikołajowicach, Koskowicach, Kłębanowicach, Lubieniu, Nowej Wsi Legnickiej, Gniewomierzu, Taczalinie, Księginicach. Funkcjonują również 4 kluby sportowe – KS Legnickie Pole, Zryw Kłębanowice, Błękitni Koskowice oraz Orzeł Mikołajowice.

W 2010 r. gmina stała się właścicielem basenu w Legnickim Polu, którym wcześniej zarządzał legnicki OSiR. Basen wymaga gruntownego remontu. Obecnie nie jest wykorzystywany zgodnie z przeznaczeniem, choć zorganizowano na jego terenie Henrykalia.

IV. 2 Turystyka

Tabela 8. Wybrane miejsca noclegowe w Gminie Legnickie Pole.

I. p.	Nazwa Podmiotu	Adres	Charakter świadczonych usług	Ilość miejsc noclegowych
1	Paweł Świątkowski Agroturystyka „Nad stawem”	Gniewomierz 57A, Legnickie Pole	stały	6 miejsc (2 pokoje: 4 os. i 2 os.)
2	„W Rynku -	ul. H. Brodatego 1,	stały	15

	wynajem pokoi” Anna Hawrylak	Legnickie Pole		
3	Zajazd „Orlik”	ul. Księżnej Anny 9, Legnickie Pole	stały	36
4	Pokoje gościnne Jagasyk Krystyna	Nowa Wieś Legnicka nr 55	sezonowo (trwa od kwietnia do września)	6
5	Władysława Kuźma „Wynajem Pokoi”	ul. Książąt Śląskich 3, Legnickie Pole	stały	21
6	„Wynajem Pokoi” Mieczysław Wasilewski	ul. Rycerska 9, Legnickie Pole	stały	11
7	Agroturystyka Marcin Niemiec	Księginice 4, Legnickie Pole	stały	10
8	Motel „DWOREK”	Gniewomierz 96 km Autostrady A4	stały	30
9	Hotel Restauracja „DWOREK BIS”	Gniewomierz 96 km Autostrady A4	stały	30
10	Camping nr 234	ul. Henryka Brodatego 7 59-241 Legnickie Pole	sezonowo (trwa od kwietnia do września)	około 100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze strony Urzędu Gminy Legnickie Pole: www.legnickiepole.pl

Infrastruktura noclegowa gminy pozwala na całoroczne przyjmowanie turystów. Oferta noclegowa obejmuje pokoje o różnym standardzie, których ceny rozpoczynają się już od 20 zł, a sięgają do ponad 200 zł za osobę/dobę. Wydaje się, iż wskazana byłaby dalsza rozbudowa bazy noclegowej, szczególnie w przypadku agroturystyki. Dobrym kierunkiem byłaby także wewnętrzna specjalizacja poszczególnych podmiotów z tej branży. Chodziłoby tu m.in. o łączenie usług hotelarskich z np. wypożyczalnią rowerów czy stadniną koni. Dzięki temu ulegnie zwiększeniu atrakcyjność samych potencjalnych inwestorów, jak i całej gminy. W gminie Legnickie Pole problemem jest dość wąska oferta branży gastronomicznej.

Szlaki Piesze:

- **Szlak Bitwy 1241 r.** (znaki czerwone)

Trasa obejmuje takie punkty, jak: Wieża Bramy Głogowskiej z XV w., OSiR, Teatr im. Heleny Modrzejewskiej, Plac Katedralny i Katedra św. Apostołów Piotra i Pawła, Stadion KS Miedź, most nad Kaczawą, Pole Bitwy z 9 IV 1241 r., Sanktuarium św. Jadwigi i zespół klasztorny z XVIII w.

Przebieg trasy: Legnica PKP, Legnica-Piekary - 4,0 km, Bartoszków - 6,5 km, Legnickie Pole - 12,0 km.

- **Szlak Tatarów** (znaki zielone).

Trasa obejmuje takie punkty, jak: Legnickie Pole (Muzeum Bitwy pod Legnicą, Kościół św. Jadwigi), Jezioro Koskowickie, Grzybiany (Kościół św. Zofii), Rosochata (pałacyk z 1918 r., kościół Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny z XIII w. z zabytkową XVII-wieczną polichromią i kamienną chrzcielnicą, krzyże pokutne), Szczedrzykowice (stacja kolejowa, pałac z 1885r. z niewielkim parkiem i ogrodem zimowym), Prochowice (liczne zabytki - zamek, rynek i ratusz).

Przebieg trasy: Legnickie Pole – Jezioro Koskowickie -5,0 km, Grzybiany - 6,5 km, Rosochata - 9,0 km, Szczedrzykowice PKP - 13,2 km, Szczedrzykowice - 14,7 km, Prochowice - 20,2 km.

- **Szlak Wygasłych Wulkanów** (znaki żółte)

Trasa obejmuje takie punkty, jak: Legnickie Pole (Muzeum Bitwy pod Legnicą, Kościół św. Jadwigi), szlak u podnóża Sosnowicy (172 m), Mikołajowice (Kościół Matki Boskiej Częstochowskiej, krzyż pokutny; wieś znana od XIV w. jako górnicza - wydobywanie złota), Pawłowice Wielkie (renesansowy dwór z 1584 r., dobrze zachowany i zamieszkały). Przebieg trasy: Legnickie Pole /WPK/, Mikołajowice -3,9 km, Pawłowice- 6,5 km.

Szlaki Rowerowe:

- **Szlak Klasztorny (znaki zielone)**

Przebieg trasy: Winnica – 1,5 km Słup – 6,0 km Przybyłowice – 1,0 km Małuszów – 3,1 km Czarneków – 1,8 km Lubień – 6,6 km Legnickie Pole – 2,8

Grzybiany – 3,0 km Rosochata – 1,5 km Jaśkowice – 3,0 km Motyczyn – 4,0 km
Prochowice – 2,5 km Kwiatkowice, Rogów – 4,0 km Lubiąż (41km)

Zabytki:

Pobenedyktyński Kompleks Klasztorny – Jest najważniejszym zabytkowym obiektem w gminie Legnickie Pole. Klasztor należał do benedyktynów sprowadzonych z Czech w XIII w. przez księżną Annę, wdowę po Henryku II Pobożnym. Benedyktyni w latach 1723-32 dokonali jego gruntownej renowacji, stawiając barokowy zespół budynków. W 1810 r. trafił on w ręce prywatne, a w 1836 r. zamieniono klasztor na szkołę kadetów, w której uczył się m.in. Paul von Hindenburg. W czasie II wojny światowej mieścił się tu Oflag VIII f. Od 1961 r. klasztor i zabudowania szkoły kadetów są siedzibą Domu Pomocy Społecznej. Cały kompleks został uznany przez Prezydenta RP za pomnik historii.

- Centralnym elementem zespołu klasztornego jest Kościół św. Jadwigi z lat 1727-31, który jest jednym z wybitniejszych dzieł doby baroku na ziemiach polskich. Posiada bogaty wystrój i wyposażenie. Rzeźby umieszczone na fasadach i we wnętrzu kościoła oraz zdobienia ołtarzy bocznych i prospektu organowego, wykonał niemiecki rzeźbiarz Karl Joseph Hiernle. Obrazy na ołtarzach bocznych są autorstwa Wacława Lorenza Reintera. Organy wykonał śląski organmistrz Adam Horatio Casparini. Obecnie dawny kościół klasztorny pełni funkcję diecezjalnego sanktuarium św. Jadwigi Śląskiej i otrzymał tytuł Bazyliki Mniejszej.
- Obok stoją budynki klasztorne z tego samego okresu co kościół, przebudowane i rozbudowane w latach 1894-98 w związku z ich adaptacją na szkołę kadetów.
- Do kompleksu należy także Kościół św. Trójcy i Najświętszej Marii Panny. Powstał w XV w. (jak głosi legenda) w miejscu, w którym znaleziono bezgłowe ciało księcia Henryka Pobożnego. Pochowano w nim wielu walczących w bitwie i z tych powodów stał się (do czasów reformacji) centrum pielgrzymkowym. Obecnie pełni funkcję muzeum upamiętniającego bitwę. Wystawa została otwarta w 750. rocznicę bitwy w 1991 r. Wśród eksponatów zobaczyć można przykłady broni używanej wówczas przez Polaków i Mongołów (łuki, kusze, miecze, tarcze, hełmy, topory, kolczugi), stare ryciny

ilustrujące bitwę, a także kopię nagrobka Henryka II Pobożnego. Nawiązaniem do bitwy jest galeria współczesnych rzeźb wykonanych z drewna lipowego umieszczonych wokół muzeum.

Poza opisanym kompleksem na „Liście Zabytków Nieruchomych Województwa Dolnośląskiego”¹² w Gminie Legnickie Pole znajdują się:

- kościół filialny p.w. św. Antoniego (Gniewomierz),
- cmentarz przykościelny (Gniewomierz),
- pałac z 1607 (Lubień)
- kościół fil. p.w. św. Jadwigi (Kłębanowice),
- cmentarz przykościelny (Kłębanowice),
- kościół parafialny p.w. św. Michała Archanioła (Koskowice),
- cmentarz przykościelny (Koskowice),
- ośrodek historyczny miasta (Legnickie Pole).
- kościół fil. p.w. MB Częstochowskiej (Mikołajowice)
- kościół fil. p.w. św. Bartłomieja (Nowa Wieś Legnicka)
- cmentarz przykościelny (Nowa Wieś Legnicka)
- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. p.w. Nawiedzenia NMP (Taczalin)
- cmentarz przykościelny (Taczalin)
- wiatrak koźlak z XIX w. (Taczalin)

¹² http://www.nid.pl/pl/Informacje_ogolne/Zabytki_w_Polsce/rejestr-zabytkow/zestawienia-zabytkow-nieruchomych/

V. Infrastruktura techniczna

V. 1 Drogi (gminne, powiatowe, wojewódzkie, krajowe)

W układzie drogowym gminy Legnickie Pole zdecydowanie największe znaczenie ma autostrada A4, czyli droga E40, choć zaledwie odcinek o długości 10,3 km znajduje się w gminie. W pobliżu gminy znajduje się również droga krajowa nr 3, stanowiąca część międzynarodowej trasy E65. Trwają prace przy „przekształceniu” istniejącej drogi krajowej w drogę ekspresową S3. Jednak na odcinku Legnica-Lubawka (przez Jawor i Kamienną Górę) prowadzone są jedynie prace przygotowawcze. Odcinek tej drogi na terenie gminy ma niecałe 4 km długości.

Na terenie gminy Legnickie Pole występują także drogi powiatowe – łącznie ok. 54 km. Są to drogi o następującym przebiegu: Koskowice-Dębice, Legnica-Ujazd Górny, Grzybiany-Golanka Górna, Mikołajowice-Wądroże Wielkie, Koskowice-Snowidza, Legnica-Legnickie Pole-Jawor, Biskupice-Legnickie Pole-Taczalin, Małuszów-droga nr 20 396, Nowa Wieś Legnicka-Mierczyce, Nowa Wieś Legnicka-Wilczyce, Koisków-Przybyłowice (jako jedyna nie posiada nawierzchni utwardzonej). Za utrzymanie tych dróg odpowiada Starostwo Powiatowe w Legnicy.

Największą powierzchnię występujących na terenie gminy dróg mają te o charakterze gminnym. Jednocześnie w 2004 r. dominowały drogi gminne nieutwardzone (w sumie 14,4 km na terenie gminy), nad utwardzonymi (12,5 km).

Tabela 9. Drogi gminne w gminie Legnickie Pole z uwzględnieniem rodzaju i stanu nawierzchni.

Miejscowość	Ulica	Numer drogi	Rodzaj nawierzchni	Stan nawierzchni
Legnickie Pole	Benedyktynów	371/2	kostka brukowa - ulepszona	dobry
	Księżnej Anny	371/1	podwójne skropienie powierzchniowe – ulepszona	dobry
	Turecka	381	podwójne skropienie powierzchniowe – ulepszona	dobry
	Tatarska	94/21	kostka betonowa – ulepszona	bardzo dobry

	Kossak Szczuckiej	366, 362/1 362/2	trylinka – ulepszona	dobry
	Janczarska	380/1, 380/2	podwójne skropienie powierzchniowe – ulepszona	dobry
	Bajdara	377	łuczniowa - nieulepszona	dobry
	Dientzenhofera	392/2, 392/1	podwójne skropienie powierzchniowe – ulepszona	dobry
	Bielowskiego	95/11	łuczniowa – nieulepszona	niezadawalający
	K.D. Asama	373	podwójne skropienie powierzchniowe – ulepszona, częściowo (do wysokości wjazdu do szkoły – kostka betonowa) – ulepszona	dobry
	Rycerska	374	kostka betonowa – ulepszona	bardzo dobry
	Książąt Śląskich	376, 429	częściowo asfaltowa, podwójne skropienie powierzchniowe – ulepszona	dobry
	Krasińskiego	461/24	częściowo łuczniowa – nieulepszona, częściowo żuźłowa - gruntowa	niezadawalający
	Mickiewicza	113/54	łuczniowa – nieulepszona	dobry
	Norwida	363/2	częściowo łuczniowa - nieulepszona, częściowo gruntowa – gruntowa	niezadawalający
	Sienkiewicza	113/66, 113/95	łuczniowa – nieulepszona	niezadawalający
	Fredry	110/8	łuczniowa – nieulepszona	niezadawalający
	Słowackiego	113/43	kostka betonowa- ulepszona	bardzo dobry
	Słowackiego	461/54	łuczniowa - nieulepszona, częściowo żuźłowa - gruntowa	niezadawalający
	Wyspiańskiego	394/1, 394/2	podwójne skropienie powierzchniowe – ulepszona	zadawalający
	9 Kwietnia	151/9	podwójne skropienie powierzchniowe – ulepszona	zadawalający
Lubień		201, 200	podwójne powierzchniowe utwardzenie mieszkanką grys i emulsji	zadawalający
Mikołajowice		195	asfaltowa	bardzo dobry

Nowa Wieś Legnicka		155/1, 155/2	podwójne powierzchniowe utrwalenie mieszanką grys i emulsji	niezadawalający
		165/1, 165/2	podwójne powierzchniowe utrwalenie mieszanką grys i emulsji	niezadawalający
		182	podwójne powierzchniowe utrwalenie mieszanką grys i emulsji	niezadawalający
		219, 203/1, 203/2	podwójne powierzchniowe utrwalenie mieszanką grys i emulsji	niezadawalający
Nowa Wieś Legnicka-strefa		430	asfalt ulepszony	bardzo dobry
Bartosów		432/1	asfalt	zły
		421/2	asfalt	zły
		422,2	asfalt	zły
		455	częściowo utwardzona, dalej gruntowa	niezadawalający
		462	częściowo utwardzona, dalej gruntowa	niezadawalający
Gniewomierz		272	kostka granitowa	
		279	kostka granitowa	
		271/2	kostka granitowa	
		256/1, 256/2	asfaltowa	
Raczkowa		251	podwójne powierzchniowe utrwalenie mieszanką grys i emulsji	zadawalający
Kłębanowice		229	podwójne powierzchniowe utrwalenie mieszanką grys i emulsji	zadawalający
Biskupice		63	asfaltowa	dobry
Czarnków		35/2, 35,3	asfaltowa	zadawalający
Koskowice		491/3	podwójne powierzchniowe utrwalenie mieszanką grys i emulsji	zadawalający

Źródło: Dane Urzędu Gminy Legnickie Pole.

Infrastruktura drogowa na terenie gminy jest średnio rozwinięta. Jeśli chodzi o infrastrukturę kolejową, przez gminę Legnickie Pole przebiega jednotorowa linia kolejowa Legnica-Jaworzyna Śląska. Kilka lat temu na odcinku tym realizowano 3 przejazdy w ciągu doby, obecnie żaden pociąg nie zatrzymuje się na stacji Legnickie

Pole. Przystanek kolejowy znajduje się w sporej odległości od zabudowań mieszkalnych.

Zagwarantowano dojazdy komunikacją prywatną między Legnicą i Legnickim Polem oraz Legnickim Polem a Koskowicami. Jednak dojazd do Wrocławia jest już utrudniony.

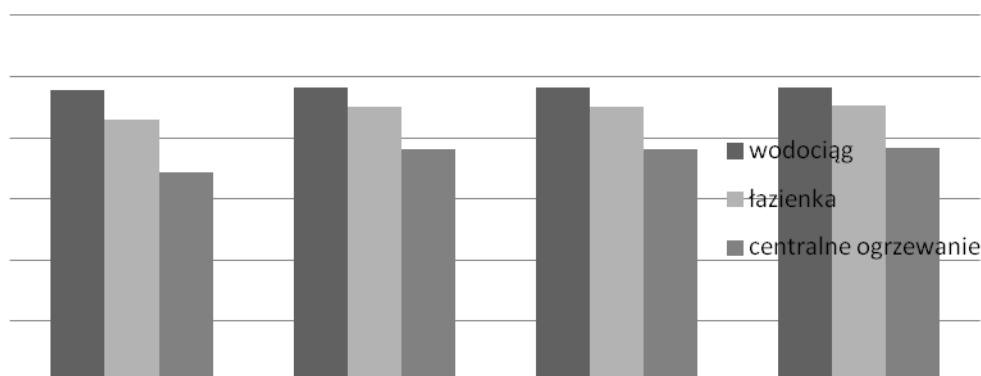
Dostępność komunikacyjna na terenie gminy wymaga poprawy. W dobie szybkiego przepływu ludzi, dóbr i informacji należy poprawić komunikację przede wszystkim z siedzibą województwa, Wrocławiem.

V. 2 Mieszkalnictwo

Według informacji Banku Danych Lokalnych na terenie gminy nie oddano do użytkowania mieszkań spółdzielczych, zakładowych, komunalnych ani społecznych czynszowych od 2009 r. Z danych tych wynika również, iż na terenie gminy w 2013 r. oddano łącznie 22 mieszkania, posiadające 122 izby. Niewielkie zmiany natomiast wystąpiły w zakresie powierzchni tych mieszkań: w 2009 r. średnio izba w mieszkaniu miała powierzchnię 21 m², podczas gdy w 2013 r. wzrosła ona zaledwie do 23,4 m². Analogicznie w niewielkim stopniu zwiększyły się całe mieszkania: ze 122 m² w 2009 r. do 129,5 m².

Zdecydowana większość budynków na terenie gminy posiada standard wysoki lub średnio wysoki i wyposażone są w instalację wodociągowa, łazienki i centralne ogrzewanie.

Rycina 11. Mieszkania wyposażone w instalacje.

Źródło: Bank Danych Lokalnych, <http://stat.gov.pl/bdl>.

Gmina Legnickie Pole jest właścicielem 15 mieszkań, w tym 2 mieszkań socjalnych. Średnia powierzchnia tych mieszkań to ok. 43 m².

Tabela 10. Gminne zasoby mieszkaniowe.

Wyszczególnienie (zasoby komunalne)	2010	2011	2012	2013
liczba budynków mieszkalnych	13	13	13	15
liczba lokali mieszkalnych	18	18	18	32
liczba lokali użytkowych	3	3	3	3
powierzchnia eksploatacyjna ogółem (lokale użytkowe + mieszkalne) [m ²]	1513	1513	1513	2234
powierzchnia łączna lokali mieszkalnych [m ²]	936	936	936	1522

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Legnickie Pole.

Wśród budynków komunalnych tylko jeden, mieszczący się w Raczkowej, w pełni stanowi własność gminy. Pozostałe należą do niej tylko w części. Jednocześnie na 8 budynków mieszkalnych, stan techniczny żadnego nie został oceniony jako zły, a w 5 przypadkach jako dobry. Oznacza to, że większość z nich wymaga jedynie bieżącej konserwacji, natomiast w 3 przypadkach przewidywana jest konieczność napraw dachów bądź elewacji (stan średni). Wszystkie te budynki są wyposażone w instalacje wodociągowe, kanalizacyjne i elektryczne; żaden z budynków nie posiada podłączenia do sieci gazowej. Informacje te przedstawiają stan z 2009 r.

Mieszkania z gminnego zasobu mogą być wynajmowane rodzinom wieloosobowym, których dochód nie przekroczył w ciągu ostatniego kwartału 100% najniższej emerytury, a osobom samotnym w przypadku, gdy ich dochód nie przekracza 150% tej wartości. W przypadku lokali socjalnych pułapy te wynoszą odpowiednio 50% i 100%. Wśród pozostałych kryteriów wymieniono warunek posiadania orzeczenia lekarskiego, w którym stwierdzono, że dana osoba ze względu na stan zdrowia wymaga przebywania w lepszych warunkach oraz sytuację, gdy powierzchnia przypadająca na jednego zamieszkującego nie przekracza 5 m². Wyznaczono również grupy osób, które mają pierwszeństwo w wynajmie: ofiary klęsk żywiołowych czy katastrof, zajmującym lokale w ramach gminnego zasobu, ale

przeznaczonych do rozbiórki bądź innych budynkach przeznaczonych do rozbiórki na cele inwestycji gminnych, w budynkach gminnych przeznaczonych do generalnego remontu, zajmującym lokale w budynkach socjalnych oraz zajmującym lokale socjalne w przypadku, gdy wzrosły ich dochody i przekraczają w związku z tym limity uprawniające do korzystania z tego rodzaju lokali.

Kwestiami związanymi z eksploatacją budynków komunalnych w gminie zajmuje się Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej.

V. 3 Energetyka i ciepłownictwo

Cała gmina jest zelektryfikowana. Zaopatrywana jest w prąd poprzez sieć średniego napięcia. Jednak na jej terenie znajdują się także sieci wysokiego napięcia. Przebieg linii wysokiego napięcia ogranicza użytkowanie przestrzeni na terenie wsi Legnickie Pole, Nowa Wieś Legnicka oraz Raczkowa. Siecią zarządza firma Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Legnicy.

Poza energią elektryczną pochodzącą z tradycyjnych źródeł, część jest pozyskiwana również z elektrowni wiatrowej. Otwarta została ona w listopadzie 2013 r. Znajduje się w obrębie miejscowości Taczałin (powierzchnia 148 ha), Księginice (powierzchnia 297 ha), Koskowice, Kłębanowice i Mikołajowice (powierzchnia 35 ha). EWG Taczałin Sp. z o.o. na budowę wiatraków otrzymała dofinansowanie z Funduszu Spójności UE na realizację projektu pn. „Budowa dwudziestu dwóch elektrowni wiatrowych o łącznej mocy 45,1 MW w gminie Legnickie Pole”. Przy okazji budowy zostały zmodernizowane drogi dojazdowe do wiatraków, a w jednym przypadku wybudowano chodnik. Elektrownia obejmuje 22 turbiny o mocy ok. 44 MW. Roczna produkcja prądu to ponad 121 tys. MWh.

Na terenie gminy nie funkcjonuje system ciepłowniczy. Generalnie budynki/mieszkania są ogrzewane przy pomocy kotłowni wykorzystujących paliwa stałe bądź przez piece węglowe.

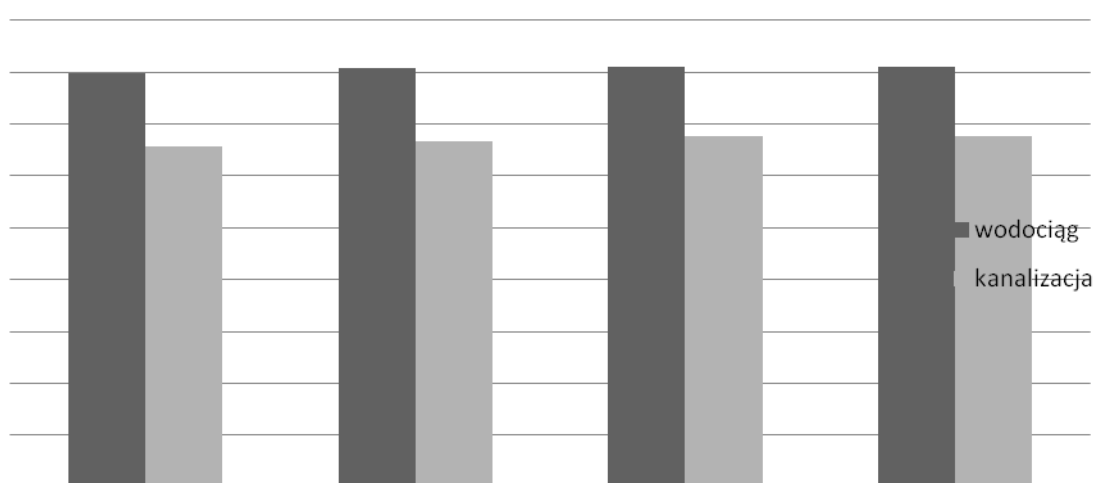
W 2014 r. został zakończony projekt pn. „Wzrost efektywności energetycznej w obiektach użyteczności publicznej w gminie Legnickie Pole”. Za prawie 4,4 mln zł uzyskanych z Narodowego Funduszu Gospodarki Wodnej i Ochrony Środowiska. Całość prac polegała na przygotowaniu projektu termomodernizacji (wymiana stolarki, ocieplenie, montaż systemów zarządzania energią, modernizacja systemów

centralnego ogrzewania), uzyskaniu pozwoleń i opinii, a następnie realizację tych zadań.

V. 4 Gospodarka wodno-ściekowa

W gminie Legnickie Pole daje się zaobserwować procentowy wzrost liczby gospodarstw domowych podłączonych do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Bardziej znaczący jest on w zakresie kanalizacji (Rycina 12).

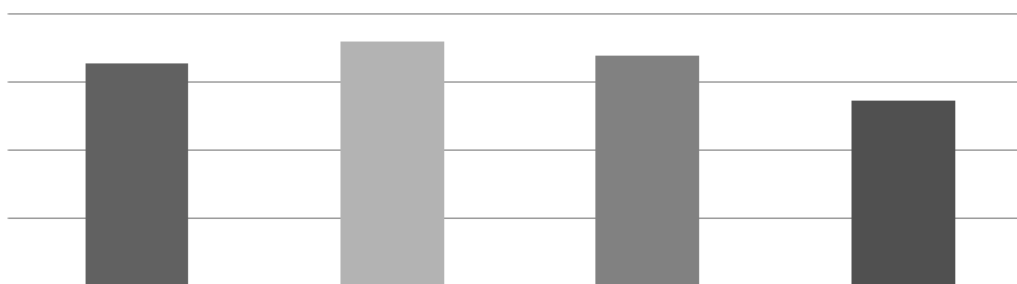
Rycina 12. Korzystający z instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej w % ogółu ludności.

Źródło: Bank Danych Lokalnych, <http://stat.gov.pl/bdl>.

Systematycznie rozwija się sieć kanalizacyjna na terenie gminy. Długość zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej obecnie wynosi 74,4 km. W całości siecią tą administruje gmina. Rośnie również liczba mieszkańców gminy, których domy są podłączone do sieci. W analogicznym okresie liczba ta zwiększyła się z 3286 do 5050 osób. Wahaniom podlega natomiast ilość ścieków odprowadzanych za pośrednictwem tej sieci (Rycina 13).

Rycina.13. Ścieki odprowadzone gminną siecią kanalizacyjną [dam³].

Źródło: Bank Danych Lokalnych, <http://stat.gov.pl/bdl>.

Tabela 11. Podmioty korzystające z gminnej sieci kanalizacyjnej.

Odbiorcy	Ilość odbiorców w sztukach	Ilość odbiorców w % korzystających z sieci
Gospodarstwa domowe	1407	91
Odbiorcy komunalni	25	2
Przedsiębiorcy, rzemieślnicy	101	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Legnickie Pole.

Zmianie ulega liczba osób zamieszkujących gminę Legnickie Pole i korzystających z lokalnych oczyszczalni ścieków: 4980 osób w 2009 r. i 4230 osób w 2012 r. Gospodarstwa i podmioty z terenu gminy podłączone są do dwóch oczyszczalni ścieków: w Legnicy i Biskupicach. Zakład Oczyszczania Ścieków w Legnicy zarządzany jest przez Legnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. Oczyszczalnia ta posiada część mechaniczną, biologiczną oraz osadową. Z kolei oczyszczalnia w Biskupicach ma charakter mechaniczno-biologiczny, dodatkowo funkcjonują tam stawy ściekowe. Jej przepustowość to 800 m³ na dobę, natomiast w rzeczywistości oczyszcza ona 420 m³ ścieków w ciągu doby. Obsługuje większość miejscowości z terenu gminy, poza Kłębanowicami, Koskowicami i Bartoszowem. Ponadto na terenie gminy zlokalizowano 40 przepompowni ścieków. Nie ma natomiast oczyszczalni przemysłowych. Wg danych z Urzędu Gminy - na jej terenie w 11 gospodarstwach domowych funkcjonują szamba.

Rozbudowie poddawana jest również sieć wodociągowa w gminie. Długość infrastruktury wodociągowej zwiększyła się z 36,7 km w 2009 r. do 41,1 km w 2012 r. Podobnie jak w przypadku kanalizacji, w całości należy ona do gminy. Rozwój sieci wydaje się niezbędny ze względu na rosnące zużycie wody przez mieszkańców gminy. Warto zauważyć, że w korzystaniu z sieci wodociągowej nie ma swojego udziału przemysł.

Tabela 12. Długość sieci wodociągowej w gminie [km].

Rok	Długość sieci wodociągowej w gminie [km]
2010	60,3
2011	60,3
2012	61,4
2013	74,41

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Legnickie Pole.

Największą część odbiorców (91%) stanowią oczywiście gospodarstwa domowe. Drugą największą w kolejności grupą są przedsiębiorcy i rzemieślnicy, których doliczono się na terenie gminy 101 (7%). Natomiast najmniej liczni są odbiorcy komunalni – jest ich 25, co daje 2% udział w ogólnej liczbie korzystających z sieci podmiotów.

Dostawy wody mogą być realizowane dzięki funkcjonowaniu na terenie gminy 3 przepompowni: Zakładowi Produkcji Wody Przybków, przepompowni w Legnickim Polu i Koiskowie. Zakład w Przybkowie posiada zdolność produkcyjną na poziomie 103 tys. m³ na dobę. Umiejscowiony jest w jednej z dzielnic Legnicy i wykorzystuje ujęcie wód infiltracyjnych zasilanych przez wody powierzchniowe Kaczawy. Około 30% wody przepływającej przez elementy sieci wodociągowej nie jest później wykorzystywana – stanowi tzw. ubytek na sieci. Roczne zużycie wody przez przemysł jest niewielkie i wynosi 404 m³ rocznie. Na cele bytowo-gospodarcze mieszkańcy gminy zużywają prawie 282 tys. m³ wody każdego roku.

Tabela 13. Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam³].

Rok	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
woda dostarczona	78,5	87	106	150,6

ogółem				
zużycie wody na 1 mieszkańca	15,7	17	20,6	29,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych, <http://stat.gov.pl/bdl>.

V. 5 Gospodarka odpadami

W momencie wejścia w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. nowej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach rozpoczął się proces wprowadzania zmian w procesie gospodarowania odpadami. Do momentu wprowadzenia zmian w ustawie na terenie Legnickiego Pola odpady były odbierane przez różne firmy, m.in. Legnickie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne i Handlowe COM-D Sp. z o.o. w Jaworze czy legnicki oddział Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych Van Gansewinkel Kraków Sp. z o.o. Po zmianie prawa gminę Legnickie Pole obsługuje Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne i Handlowe COM-D Sp. z o.o. z siedzibą w Jaworze.

Gmina wprowadziła system selektywnej zbiórki odpadów, które dzielone są na suche (odpady papierowe, wielomateriałowe, butelki plastikowe PET, puszki, tworzywa sztuczne i folie, słoiki, opakowania po kosmetykach i chemii gospodarczej), mokre (biodegradowalne, gł. odpady kuchenne i z ogrodów) oraz inne odpady zmieszane. Wysokość opłat za gospodarowanie odpadami jest zróżnicowana w zależności od tego, czy dokonuje się segregacji. Wynosi odpowiednio 18,5 zł od osoby w gospodarstwach niesortujących odpadów oraz 10 zł w przypadku ich sortowania. Na początku 2014 r. odpady sortowało niecałe 40% mieszkańców. Częstotliwość odbioru odpadów zależy od ich rodzaju: suche odbierane są raz na 2 tygodnie, zmieszane co tydzień, natomiast biodegradowalne od 2 (od listopada do marca) do 4 razy (od kwietnia do października) w miesiącu.

Gmina Legnickie Pole leży na terenie należącym do regionu północnego, w którym umiejscowiono kilka regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych. Instalacje służące do mechaniczno-biologicznego przetwarzania znajdują się w Lubinie, Legnicy i Głogowie; instalacje służące przetwarzaniu bioodpadów – w Legnicy, Lubinie (2 firmy) i Głogowie; składowiska odpadów (poza odpadami niebezpiecznymi) – w Głogowie, Lubinie, Legnicy i Polkowicach. Na

terenie gminy od dawna nie funkcjonuje żadne składowisko odpadów. W 2000 r. starosta legnicki zdecydował o zamknięciu składowiska odpadów komunalnych w Legnickim Polu o powierzchni 0,85 ha, zarządzanego przez Spółdzielnię Usługowo-Handlową. Mieściło się w wyrobisku pozostałym po kopalni piasku. Nie było ono wyposażone w uszczelnienie dna, drenaż odcieków, odgazowanie ani system monitoringu. Odpady składowano tam do 2002 r., a proces rekultywacji zakończono w 2009 r.

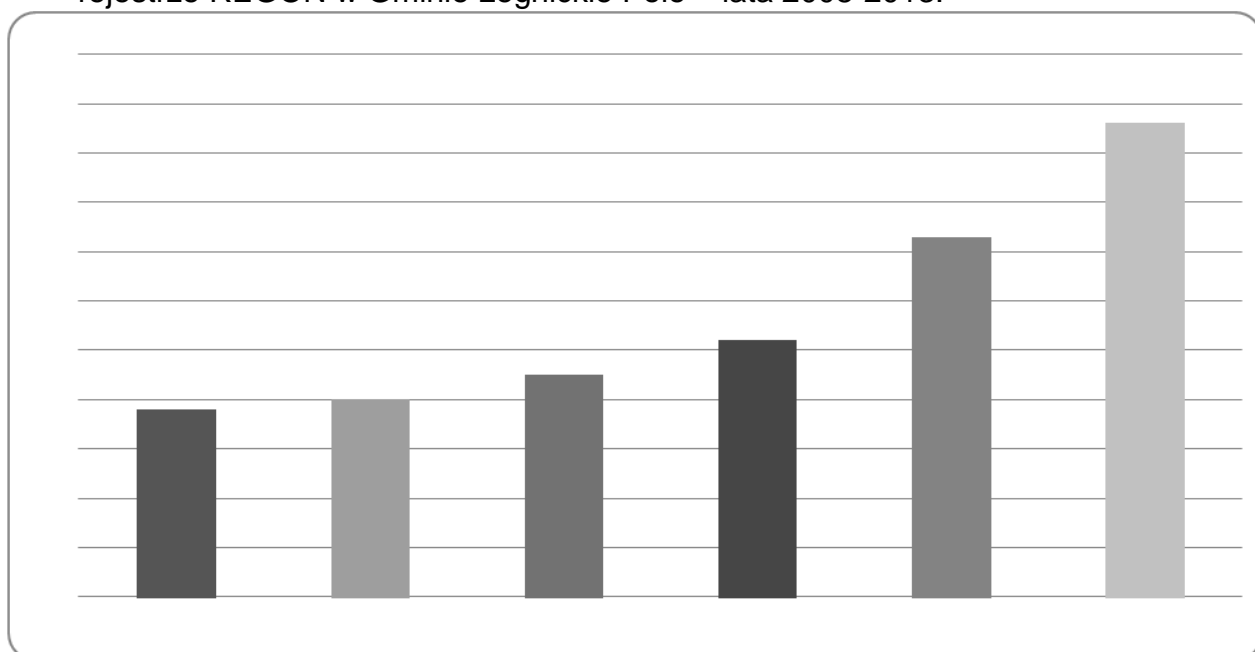
Nielegalne składowiska odpadów nie stanowią w gminie większego problemu, choć oczywiście również występują. Według danych statystycznych dostępnych w Banku Danych Lokalnych GUS w 2012 r. na terenie gminy stwierdzono występowanie 4 nielegalnych wysypisk o łącznej powierzchni 3,9 tys. m². Na terenie gminy znajdowało się 16% całkowitej liczby zidentyfikowanych „dzikich składowisk” z powiatu legnickiego. Na 16 sołectw wchodzących w skład gminy, na terenie 8 z nich występują nielegalne składowiska. Gmina zlokalizowała miejsca, które najczęściej są wykorzystywane do podrzucania śmieci i ustawiła na prowadzących do nich drogach gminnych szlabany.

VI. Sfera gospodarcza

VI. 1 Przedsiębiorczość

Gmina Legnickie Pole jest gminą wiejską, której gospodarka w dużej mierze opiera się na działalności rolnej. Wśród przedsiębiorstw dominują małe (od 1 do 9 pracowników), a dominującymi branżami są handel detaliczny i hurtowy, transport oraz gospodarka magazynowa i budownictwo.

Rycina 14. Liczba prywatnych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w Gminie Legnickie Pole – lata 2008-2013.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych: www.stat.gov.pl

W 2008 r. w gminie Legnickie Pole zarejestrowanych było 358 prywatnych podmiotów gospodarczych. Od tego momentu notowany jest ich stały przyrost, szczególnie spory - bo wynoszący aż 5,5% - wystąpił między 2012 a 2013 r. Zważywszy, iż w przedstawionym okresie na świecie trwał kryzys finansowy i gospodarczy, to wzrost liczby zarejestrowanych prywatnych podmiotów gospodarczych należy oceniać jako zjawisko pozytywne.

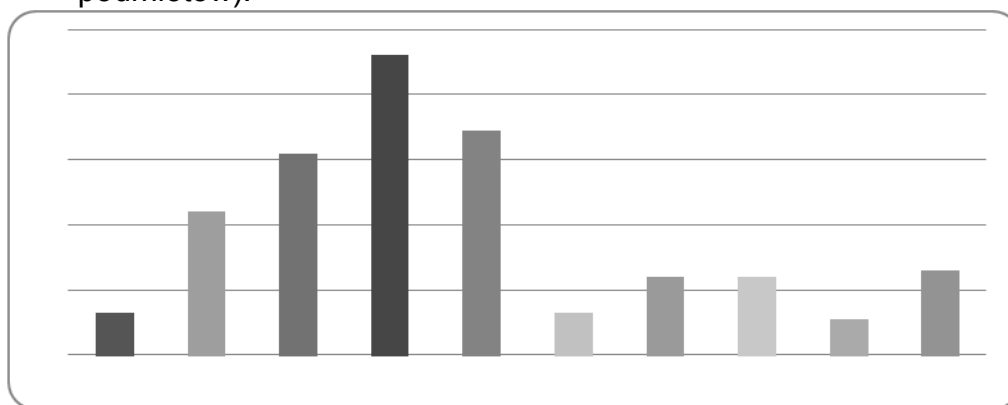
Tabela 14. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON według sektorów własnościowych (lata 2009 -2013).

Rok	Rodzaj Podmiotu	Ilość Podmiotów
2009 r.	Sektor Publiczny	12
	Sektor Prywatny	348
2010 r.	Sektor Publiczny	12
	Sektor Prywatny	353
2011 r.	Sektor Publiczny	12
	Sektor Prywatny	360
2012 r.	Sektor Publiczny	13
	Sektor Prywatny	380
2013 r.	Sektor Publiczny	12
	Sektor Prywatny	404

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych: www.stat.gov.pl

Jak widać relacja podmiotów publicznych do prywatnych jest stabilna, zaznacza się systematycznym wzrostem tych drugich. W 2013 r. wśród wszystkich podmiotów prowadzących działalność gospodarczą sektor prywatny stanowił 97%, a publiczny 3%.

Rycina 15. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON wg sekcji PKD w Gminie Legnickie Pole w 2013 r. (sekcje powyżej 10 podmiotów).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych: www.stat.gov.pl

A – Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo C - Przetwórstwo przemysłowe F – Budownictwo G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego H – Transport i gospodarka magazynowa I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją S i T - Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
--	--

Najwięcej podmiotów w gminie Legnickie Pole działa w handlu i naprawie pojazdów mechanicznych (22,1%), następnie transporcie i gospodarce magazynowej (16,5%) i budownictwie (14,9%), a także przetwórstwie przemysłowym (10,5%). Duży udział w gospodarce gminy mają firmy zajmujące się transportem i gospodarką magazynową. Należy wiązać to z autostradą A4, która przebiega przez teren gminy. Co ważne, mimo sprzyjających warunków przyrodniczych, działalnością związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi zajmują się w gminie tylko 13 podmioty (3,1%), a kulturą, rozrywką i rekreacją 11 (2,6%). Jest to o tyle ważne, iż szeroko pojęta agroturystyka może stanowić dodatkowe źródło utrzymania (lub szansę całkowitego przebranżowienia) dla wielu gospodarstw w gminie.

Wśród sektora prywatnego najliczniejsza grupa to działalność gospodarcza osób fizycznych, która stanowi 78,7%¹³ ogółu zarejestrowanych podmiotów prywatnych. Spółki handlowe to 5,6% podmiotów prywatnych. Niewielki udział w sektorze prywatnym odgrywa kapitał zagraniczny - w 2013 r. było to 1,9% podmiotów prywatnych. Lepiej wypadają stowarzyszenia i organizacje społeczne, które w 2013 r. stanowiły 4,7% podmiotów, fundacje zaś zaledwie 0,4%. Bardzo mało - tylko 0,2% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarczych - stanowią spółdzielnie, co ze względu na rolniczy charakter gminy jest niepokojące. W sektorze publicznym dominują państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ze wskaźnikiem 52%.

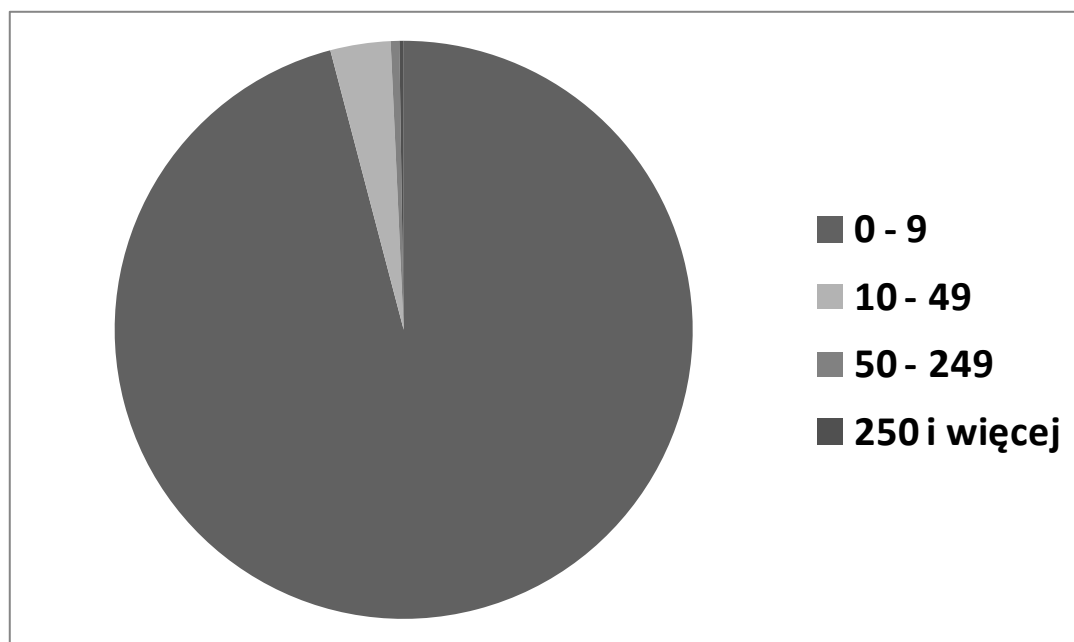
Tabela 15. Najwięksi pracodawcy w Gminie Legnickie Pole.

13. Dane na podstawie: www.stat.gov.pl.

Nazwa/ Miejscowość	Forma prawna	Rodzaj produkcji lub usług
LIDL / Nowa Wieś Legnicka	Sp. z o.o.	Centrum dystrybucyjne Sklepy spożywcze
VOSS Automotive Polska / Nowa Wieś Legnicka	Sp. z o.o.	Produkcja części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych
LEAR CORPORATION POLAND II / Nowa Wieś Legnicka	Sp. z o.o.	Produkcja metalowych konstrukcji foteli samochodowych
CASE TECH / Nowa Wieś Legnicka	Sp. z o.o.	Produkcja osłonek wędliniarskich
FAURECIA / Nowa Wieś Legnicka	Sp. z o.o.	Produkcja aluminiowych listew do samochodów
EURO-MILL/ Nowa Wieś Legnicka	Sp. z o.o.	Wyroby metalowe
LAFARGE Kruszywa / Lubień	Sp. z o.o.	Kruszywa bazaltowe
PPHU „MARTEX” / Bartoszków	Sp. cywilna	Produkcja bielizny
PIKOLO PPHU / Koskowice	Dział. gosp. jednosob.	Transport międzynarodowy
PPHU MOR-POL / Koskowice	Dział. gosp. jednosob.	Produkcja odznak, insygnii
POLSKI KOMFORT / Nowa Wieś Legnicka	Sp. z o.o.	Klimatyzacja, ogrzewanie, usługi
EKOPROD PPHU / Koskowice	Sp. jawna	Utylizacja odpadów przemysłowych
PHU JAREX / Bartoszków	Dział. gosp. jednosob.	Sprzedaż węgla, skup złomu
T&T Hurtownia Materiałów Budowlanych / Nowa Wieś Legnicka	Dział. gosp. jednosob.	Sprzedaż materiałów budowlanych

Źródło: Na podstawie danych otrzymanych z Urząd Gminy Legnickie Pole

Rycina 16. Podmioty gospodarcze w zależności od liczby zatrudnianych pracowników (2013 r.).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych: www.stat.gov.pl

W gminie zdecydowanie dominują mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników (jest ich 399 i stanowią 95,9% wszystkich przedsiębiorstw). W większości są to jednoosobowe podmioty działające na zasadach samozatrudnienia. Małych przedsiębiorstw jest 14 (3,3%), a średnich 2 (0,4%). W gminie jest tylko jedno duże przedsiębiorstwo.

Tabela 16. Liczba podmiotów gospodarczych w Powiecie Legnickim i jego gminach (2013 r.)

Jednostka terytorialna	Liczba podmiotów	%
Powiat Legnicki	4770	100
Gmina Chojnów (miejska)	1297	27,2
Gmina Chojnów (wiejska)	627	13,2

Gmina Krotoszyce	262	5,5
Gmina Kunice	710	14,9
Gmina Legnickie Pole	416	8,7
Gmina Miłkowice	579	12,1
Gmina Prochowice	757	15,9
Gmina Ruja	122	2,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych: www.stat.gov.pl.

Jeśli chodzi o liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, to na tle całego powiatu legnickiego wypada dość słabo (ale nie najgorzej). Na jej terenie działa 8,7% wszystkich przedsiębiorstw z terenu powiatu. Wynika to w dużej mierze z rolniczego charakteru gminy, gdyż gospodarstwa rolne nie są wliczane do grona przedsiębiorstw.

Gmina Legnickie Pole nie ma systemu preferencji dla przedsiębiorców i nie uczestniczy w targach gospodarczych. Corocznie organizuje jarmarki, kiermasze i Dni Legnickiego Pola, w trakcie których lokalni przedsiębiorcy i rzemieślnicy mogą bezpłatnie zaprezentować swoje osiągnięcia, dorobek i potencjał.

W gminie funkcjonuje podstrefa Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A. Jest ona ulokowana na działce o powierzchni 63,30 ha i podzielona na dwa kompleksy: Legnickie Pole I oraz Legnickie Pole II; teren przygotowany pod inwestycje jest równinny, uzbrojony, dobrze skomunikowany (przy samej autostradzie A4 i w odległości 2 km od skrzyżowania autostrady z międzynarodową drogą E65). Całość przeznaczono pod inwestycje typu „greenfield”. Teren jest też całkowicie wolny od zabudowy i obiektów chronionych przyrody ożywionej i nieożywionej. Podatek od nieruchomości w skali rocznej wynosi od: gruntów przemysłowych - 0,64 zł/m², budynków związanych z działalnością - 17,40 zł/m², innych budowli - 2% wartości. Obecnie na terenie podstrefy działa kilkanaście przedsiębiorstw, w większości zagranicznych: niemieckie VOSS, Lidl, Case Tech, amerykańskie - Gates i LEAR Corporation czy francuskie - FAURECIA Legnica.

VI. 2 Bezrobocie

Jak wskazują statystyki Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy, liczba bezrobotnych (zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn) w gminie Legnickie Pole na przestrzeni ostatnich lat systematycznie się zwiększa. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, iż w 2013 r. nastąpił niewielki spadek liczby bezrobotnych. W całym powiecie legnickim w ubiegłym roku utrzymał się trend wzrostowy w przypadku osób pozostających bez pracy.

Tabela 17. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Legnickie Pole i powiecie legnickim (latach 2009 – 2013) [osoba].

	Gmina Legnickie Pole			Powiat Legnicki		
	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
2009	63	64	127	1500	1459	2959
2010	83	82	165	1674	1522	3196
2011	90	90	180	1856	1631	3487
2012	94	98	192	1920	1741	3661
2013	79	105	184	1943	1780	3723

Źródło: Na podstawie danych otrzymanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy

Tabela 18. Stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Legnickie Pole i powiecie legnickim (latach 2009 – 2013) [%].

	Legnickie Pole			Powiat Legnicki		
	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
2009	3,9	4,0	3,9	9,0	7,9	8,4
2010	5,1	5,0	2,5	9,9	8,0	8,9
2011	5,5	5,4	5,5	11,0	8,6	9,7
2012	5,8	5,9	5,9	11,4	9,1	10,2
2013	5,0	6,3	5,7	11,7	9,3	10,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy i danych statystycznych: www.stat.gov.pl

Wyraźnie widać - zarówno w liczbach bezwzględnych, jak i w stosunku zarejestrowanych bezrobotnych do ludności w wieku produkcyjnym, iż w gminie Legnickie Pole liczba bezrobotnych kobiet i mężczyzn jest zbliżona, z lekką przewagą mężczyzn. W kontekście sytuacji na rynku pracy w Polsce jest to sytuacja rzadko spotykana. Jedynie w 2010 r. było minimalnie więcej bezrobotnych kobiet niż mężczyzn. W tym też roku mieliśmy do czynienia z rekordowo niską stopą bezrobocia rozumianą jako stosunek liczby wszystkich bezrobotnych do liczby wszystkich osób w wieku produkcyjnym. W kontekście bezrobocia wśród kobiet - porównując powiat legnicki i gminę Legnickie Pole - w powiecie sytuacja ta wygląda odmiennie (ponad 2% różnicy na niekorzyść kobiet w 2013 r.). Podobnie stopa bezrobocia w powiecie jest prawie dwa razy wyższa niż w opisywanej gminie. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, iż Legnickie Pole jest jednostką samorządu terytorialnego o charakterze wiejskim, dlatego też należy zakładać, iż występuje tu zjawisko „ukrytego bezrobocia”, którego poziom trudno oszacować.

Tabela 19. Zarejestrowani bezrobotni według wieku (listopad 2013).

	18 – 24 lata	25 – 34 lata	35 – 44 lata	45 – 54 lata	55 – 59 lat	60 – 64 lata
Kobiety	16	34	14	14	4	0
Mężczyźni	14	20	27	20	11	7
Ogółem	30	54	41	34	15	7

Źródło: Na podstawie danych ze strony Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy: www.puplegnica.pl

Najwięcej bezrobotnych jest w grupie osób między 25 a 34 rokiem życia. Kolejną grupę stanowią osoby w wieku od 35 do 44 lat. Najmniej bezrobotnych jest w grupie powyżej 60 roku życia. W dwóch pierwszych przedziałach wiekowych (szczególnie między 25-34 lata) więcej bezrobotnych jest wśród kobiet niż mężczyzn. Następnie tendencja ta ulega odwróceniu i w ostatnim przedziale nie ma ani jednej bezrobotnej kobiety.

Tabela 20. Zarejestrowani bezrobotni według poziomu wykształcenia (listopad 2013).

	Wykształcenie				
	Wyższe	Policealne i Średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
Kobiety	16	17	12	16	21
Mężczyźni	6	12	3	42	36
Ogółem	22	29	15	58	57

Źródło: Na podstawie danych ze strony Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy:

www.puplegnica.pl

Najwięcej osób bezrobotnych występuje w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, a zaraz potem z podstawowym; najmniej zaś z wyższym i średnim ogólnym. Wpływ na to może mieć fakt, iż osoby te są zazwyczaj bardziej mobilne i opuszczają teren gminy. Przypuszczalnie więcej osób po uzyskaniu wyższego wykształcenia nie wraca do gminy. Podobnie jak to było w przypadku wcześniejszej tabeli, możemy zaobserwować odwrócenie tendencji. O ile w przypadku pierwszych trzech grup więcej jest bezrobotnych kobiet (szczególnie duża różnica w przypadku osób z wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym), o tyle w przypadku dwóch ostatnich grup sytuacja jest odwrotna.

Tabela 21. Aktywne formy aktywizacji zawodowej mieszkańców Gminy Legnickie Pole (lata 2009 - 2012) [osoba].

	Gmina Legnickie Pole		
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Prace interwencyjne	20	19	1
Roboty publiczne	51	10	41
Dotacje	9	4	5
Refundacje stanowiska pracy	8	1	7
Stáže	46	38	8
Szkolenia	28	15	13

Prace społecznie użyteczne	13	7	6
Przygotowanie zawodowe	1	1	0
2010	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Prace interwencyjne	15	13	2
Roboty publiczne	63	19	44
Dotacje	7	0	7
Refundacje stanowiska pracy	6	1	5
Staże	34	24	10
Szkolenia	11	1	10
Prace społecznie użyteczne	0	0	0
2011	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Prace interwencyjne	29	12	17
Roboty publiczne	14	4	10
Dotacje	3	0	3
Refundacje stanowiska pracy	3	1	2
Staże	20	10	10
Szkolenia	8	1	7
Prace Społecznie użyteczne	0	0	0
2012	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Prace interwencyjne	25	10	15
Roboty publiczne	20	5	15
Dotacje	4	3	1
Refundacje stanowiska pracy	3	0	3
Staże	21	16	5
Szkolenia	16	1	15
Prace Społecznie użyteczne	0	0	0
2013	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Prace interwencyjne	20	6	14
Roboty publiczne	31	10	21
Dotacje	11	5	6

Refundacje stanowiska pracy	3	0	3
Staże	20	17	3
Szkolenia	12	3	9
Prace Społecznie użyteczne	0	0	0

Źródło: Na podstawie danych otrzymanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Legnicy

Jak wynika z powyższej tabeli, Powiatowy Urząd Pracy w Legnicy korzysta z różnych aktywnych form aktywizacji bezrobotnych. Widać również, że na przestrzeni lat wyraźnie zmniejszyła się liczba osób, które korzystały z różnych form. Należy to wiązać niestety z problemami finansowymi państwa i zmniejszeniem środków w Funduszu Pracy, a nie ze spadkiem liczby potencjalnych beneficjentów. Ogólnie najczęściej stosowaną formą aktywizacji zawodowej są roboty publiczne, prace interwencyjne, staże i szkolenia. Jednocześnie na przestrzeni ostatnich kilku lat znacznie spadła liczba staży i szkoleń, co musi niepokoić, gdyż długofalowo są to najbardziej skuteczne formy walki z bezrobociem. Poza 2009 r. więcej mężczyzn niż kobiet korzystało z różnych form aktywizacji zawodowej.

VII. Analiza budżetu gminy legnickie pole

Do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Skuteczne i efektywne rozwiązywanie lokalnych problemów w celu coraz lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców winno odbywać się za pomocą aktywnych metod sterowania rozwojem gminy, w których decyzje bieżące wynikają z ustaleń o charakterze strategicznym, zaś efekty podejmowanych działań przyniosą korzyści także w okresie perspektywicznym. Takie podejście jest niezbędne w celu racjonalizacji i podnoszenia efektywności gospodarowania funduszami publicznymi.

VII. 1 Dochody i wydatki Gminy Legnickie Pole w latach 2011 - 2013

VII. 1.1 Dochody budżetu Gminy Legnickie Pole

Na podstawie ustawy o dochodach JST na dochody Gminy Legnickie Pole składają się:

- 1) dochody własne;
- 2) subwencja ogólna;
- 3) dotacje celowe z budżetu państwa.

Dochody własne pochodzą z:

- a. dochodów uzyskiwanych przez samorządowe jednostki budżetowe oraz wpłaty od samorządowych zakładów budżetowych;
- b. dochody z majątku JST;
- c. spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST;
- d. dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- e. 5,0 % dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- f. odsetki od pożyczek udzielanych przez JST, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- g. odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody JST;

- h. odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych JST, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- i. dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- j. inne dochody należne JST na podstawie odrębnych przepisów.
- k. wpływy z podatków: (od nieruchomości, rolnego, leśnego, od środków transportowych, dochodowego od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej, od spadków i darowizn, od czynności cywilnoprawnych);
- l. wpływy z opłat: (skarbowej, targowej, miejscowej, uzdrowskiej i od posiadania psów, eksploatacyjnej - w części określonej w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r., innych na podstawie odrębnych przepisów);
- ł. udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze gminy (39,34 %);
- m. udział we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze gminy (6,71 %).

Dochody Gminy Legnickie Pole w latach 2011-2013 przedstawia Tabela 22.

Tabela 22. Dochody Gminy Legnickie Pole w latach 2011 – 2013.

Rb-NDS Kwartalne sprawozdanie o nadwyżce/deficycie			
(w tys. zł)	2011	2012	2013
DOCHODY	16 823,2	19 036,2	22 878,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych różnych w tym: własnych, GUS, BIP Gminy Legnickie Pole, RIO we Wrocławiu

Dochody budżetu Gminy Legnickie Pole na przestrzeni lat 2011 – 2013 ulegały dynamicznemu wzrostowi. Dochody w 2013 roku wzrosły o 36% względem roku 2011 i wyniosły 22 878,7 tys. zł.

Poniżej w Tabeli 23 przedstawiono strukturę dochodów z tytułu podatków Gminy Legnickie Pole w latach 2011 - 2013.

Tabela 23 Strukturę dochodów Gminy Legnickie Pole w latach 2011 – 2013.

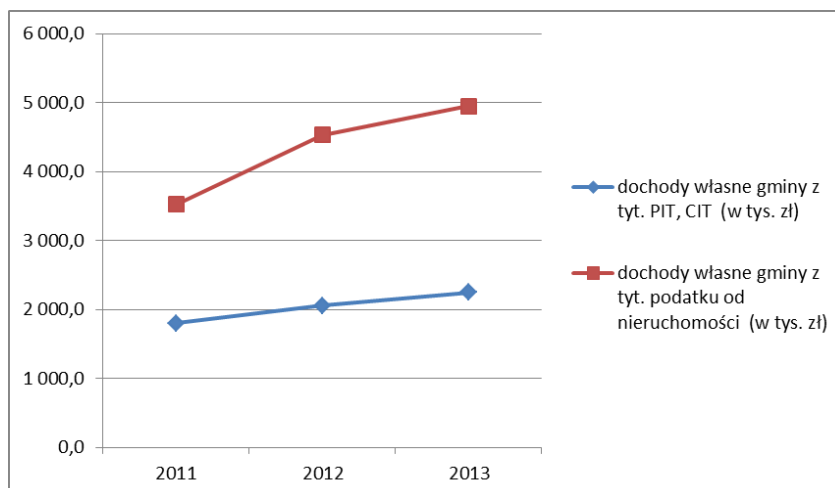
Struktura dochodów własnych Gminy Legnickie Pole w latach 2011-2013.			
Dochody własne (w tys. zł)	2011	2012	2013
Dochody własne ogółem, w tym:	10 628,0	12 230,9	16 232,7
PIT, CIT	1 797,3	2 054,6	2 248,0
Podatki i opłaty lokalne, w tym:	5 815,5	7 726,0	10 343,5
podatek od nieruchomości	3 525,2	4 530,6	4 947,3
podatek rolny	880,9	993,2	1 377,2
podatek od środków transportowych	87,9	84,6	81,3
podatek od spadków i darowizn	6,1	31,3	77,3
wpływy z opłaty skarbowej	13,8	13,8	14,0
wpływy z opłat za zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości	12,0	10,4	19,7
wpływy z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu	77,5	80,6	78,8
podatek od czynności cywilnoprawnych	221,5	145,2	355,3
pozostałe	581,6	1 529,2	2 909,6
Dochody z majątku, w tym:	303,8	164,0	84,5
ze sprzedaży majątku	267,6	125,8	46,3
Pozostałe dochody własne	2 711,3	2 286,2	3 556,8
Dochody własne (wskaźnik struktury)	2011	2012	2013
Dochody własne ogółem, w tym:	100,0%	100,0%	100,0%
PIT, CIT	16,9%	16,8%	13,8%
	0,0%	0,0%	0,0%
Podatki i opłaty lokalne, w tym:			
podatek od nieruchomości	33,2%	37,0%	30,5%
podatek rolny	8,3%	8,1%	8,5%
podatek od środków transportowych	0,8%	0,7%	0,5%
podatek od spadków i darowizn	0,1%	0,3%	0,5%
wpływy z opłaty skarbowej	0,1%	0,1%	0,1%
wpływy z opłat za zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości	0,1%	0,1%	0,1%
wpływy z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu	0,7%	0,7%	0,5%
podatek od czynności cywilnoprawnych	2,1%	1,2%	2,2%
pozostałe	5,5%	12,5%	17,9%
Dochody z majątku, w tym:	2,9%	1,3%	0,5%
ze sprzedaży majątku	2,5%	1,0%	0,3%
Pozostałe dochody własne	25,5%	18,7%	21,9%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych różnych w tym: własnych, GUS, BIP Gminy Legnickie Pole, RIO we Wrocławiu

Na 4 978,7 tys. zł wzrostu dochodów z tytułu podatków Gminy Legnickie Pole w głównej mierze miał wpływ wzrost dochodów z tytułu podatków od dochodów osób fizycznych i prawnych oraz wzrost dochodów z podatku od nieruchomości. Dochody

z podatku z tytułu PIT i CIT wzrosły w analizowanym okresie z 1 797,3 tys. w roku 2011 do 2 248,0 tys. w roku 2013, natomiast dochody z podatku od nieruchomości z 3 525,2 tys. do 4 947,3 tys. Zauważalny na przestrzeni lat był wzrost dochodów z tytułu podatku rolnego. Jego wartość wzrosła o 56% i wyniosła 1 377,2 tys. zł w roku 2013.

Rycina 17. Dochody własne Gminy Legnickie Pole z podatków.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych różnych w tym: własnych, GUS, BIP Gminy Legnickie Pole, RIO we Wrocławiu

VII. 1.2 Wydatki budżetu

W strukturze wydatków Gminy Legnickie Pole w latach 2011 – 2013 relacja wydatków bieżących do wydatków majątkowych uległa zmianie w kierunku wzrostu wydatków majątkowych. Ich wartość zwiększyła swój udział w całości wydatków z 13,5% w roku 2011 do 24,5 % w roku 2013.

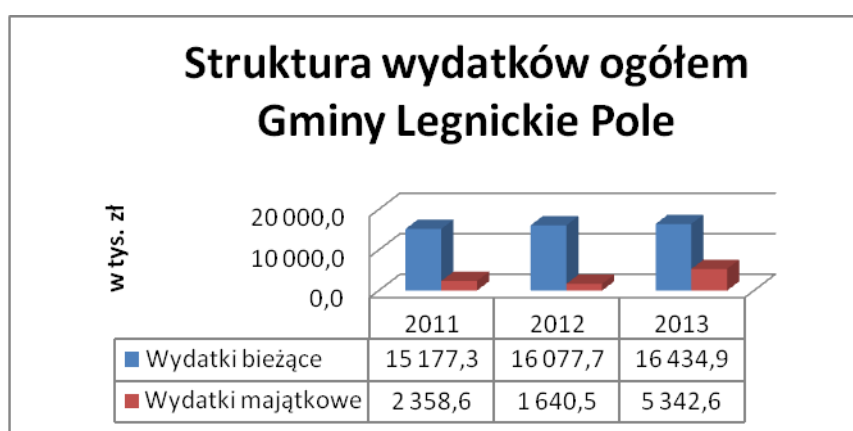
Wydatki bieżące wzrosły o 8 % w stosunku do roku 2011 i były związane ze zwiększonym procesem inwestycyjnym w analizowanym okresie. Sytuację tą ilustruje tabela nr 24 oraz rycina nr 18.

Tabela nr 24. Struktura wydatków Gminy Legnickie Pole

Struktura wydatków ogółem Gminy Legnickie Pole w latach 2011-2013.			
(w tys. zł)	2011	2012	2013
Wydatki ogółem, w tym:	17 535,9	17 718,3	21 777,6
Wydatki bieżące, z tego			
przeznaczone na:	15 177,3	16 077,7	16 434,9
wynagrodzenia i pochodne	5 368,7	5 875,4	5 877,3
dotacje	1 708,0	1 650,0	1 779,6
obsługę długu (odsetki)	323,9	330,0	207,9
pozostałe wydatki bieżące	7 776,6	8 222,3	8 570,2
Wydatki majątkowe, w tym:	2 358,6	1 640,5	5 342,6
inwestycje i zakupy inwestycyjne	2 270,5	1 136,6	5 287,1
dotacje i środki przekazane na			
inwestycje i zakupy inwestycyjne			
innym jst	0,0	0,0	0,0
(wskaźnik struktury)	2011	2012	2013
Wydatki ogółem	100,0%	100,0%	100,0%
Wydatki bieżące	86,5%	90,7%	75,5%
Wydatki majątkowe	13,5%	9,3%	24,5%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych różnych w tym: własnych, GUS, BIP Gminy Legnickie Pole, RIO we Wrocławiu

Rycina 18. Struktura wydatków Gminy Legnickie Pole.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych różnych w tym: własnych, GUS, BIP Gminy Legnickie Pole, RIO we Wrocławiu

W okresie od 2011 do 2013 wydatki budżetu Gminy wzrosły o 24 % i wyniosły w 2013 roku 21 777,6 tys. zł w stosunku do 17 535,9 tys. zł w roku 2011.

Średnio w analizowanym okresie najwięcej wydatków ponoszono na oświatę i wychowanie, udział tej pozycji w całości wydatków średnio wynosił 26 %. W przeliczeniu na mieszkańca gminy wydatki z tego tytułu wzrosły z 880,7 zł rocznie do 971,2 zł rocznie.

Drugim z kolei działem, na który Gmina wydatkowała najwięcej pieniędzy była

pomoc społeczna. Jego udział w całości wydatków nieznacznie spadł i w latach 2012, 2013 wynosił odpowiednio 13,3 % i 10,9 %.

Duże wzrosty wydatków zanotowano również w dziale kultury fizycznej i sportu.

Wzrosty te również przekładają się na wydatki w przeliczeniu na mieszkańca Gminy Legnickie Pole i świadczą o poprawie warunków życia na terenie Gminy. Udział wydatków na administrację publiczną na przestrzeni analizowanego okresu spadł w stosunku do wzrostu wydatków ogółem, co dobrze świadczy o wydatkowaniu środków publicznych przez Gminę. Sytuację ilustrują tabele nr 25, 26 oraz rycina 19.

Tabela 25. Wydatki Gminy Legnickie Pole w lata 2011 – 2013.

Wydatki Gminy Legnickie Pole wg ważniejszych działów klasyfikacji budżetowej w latach 2011-2013.			
(w tys. zł)	2011	2012	2013
Wydatki ogółem	17 535,9	17 718,3	21 777,6
Rolnictwo i łowiectwo	2 032,0	1 121,4	1 438,3
Transport i łączność	417,3	833,9	478,6
Turystyka	0,0	0,0	0,0
Gospodarka mieszkaniowa	613,6	737,9	3 610,7
Administracja publiczna	2 074,2	2 238,5	2 457,0
Bezpieczeństwo publiczne o ochrona ppoż	137,3	153,9	192,2
Oświata i wychowanie	4 555,1	5 134,5	5 008,5
Ochrona zdrowia	112,0	134,5	107,5
Pomoc społeczna	2 359,2	2 353,0	2 379,4
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 986,1	1 990,3	2 797,3
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	740,2	749,0	735,0
Kultura fizyczna i sport	418,3	346,4	912,0
Pozostałe	1 038,2	664,4	528,8
(wskaźnik struktury)	2011	2012	2013
Wydatki ogółem	100,0%	100,0%	100,0%
Rolnictwo i łowiectwo	11,6%	6,3%	6,6%
Transport i łączność	2,4%	4,7%	2,2%
Turystyka	0,0%	0,0%	0,0%
Gospodarka mieszkaniowa	3,5%	4,2%	16,6%
Administracja publiczna	11,8%	12,6%	11,3%
Bezpieczeństwo publiczne o ochrona ppoż	0,8%	0,9%	0,9%
Oświata i wychowanie	26,0%	29,0%	23,0%
Ochrona zdrowia	0,6%	0,8%	0,5%
Pomoc społeczna	13,5%	13,3%	10,9%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	11,3%	11,2%	12,8%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	4,2%	4,2%	3,4%
Kultura fizyczna i sport	2,4%	2,0%	4,2%
Pozostałe	5,9%	3,7%	2,4%

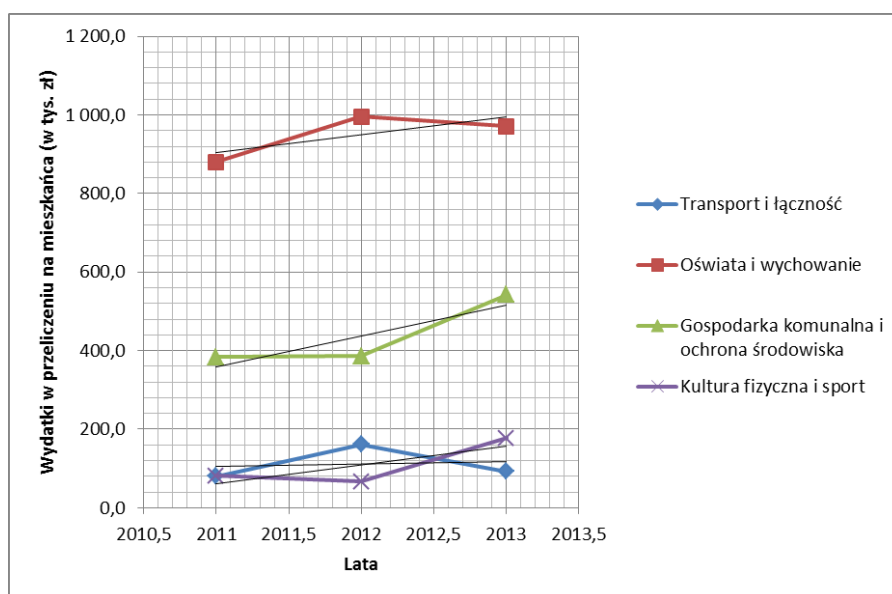
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych różnych w tym: własnych, GUS, BIP Gminy Legnickie Pole, RIO we Wrocławiu

Tabela nr 25. Wydatki w przeliczeniu na mieszkańca Gminy w lata 2011 – 2013.

Wydatki w przeliczeniu na mieszkańca w PLN	2011	2012	2013
Wydatki ogółem	3 390,5	3 436,4	4 222,9
Rolnictwo i łowiectwo	392,9	217,5	278,9
Transport i łączność	80,7	161,7	92,8
Turystyka	0,0	0,0	0,0
Gospodarka mieszkaniowa	118,6	143,1	700,2
Administracja publiczna	401,0	434,2	476,4
Bezpieczeństwo publiczne o ochrona ppoż	26,5	29,8	37,3
Oświata i wychowanie	880,7	995,8	971,2
Ochrona zdrowia	21,7	26,1	20,8
Pomoc społeczna	456,2	456,4	461,4
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	384,0	386,0	542,4
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	143,1	145,3	142,5
Kultura fizyczna i sport	80,9	67,2	176,9
Pozostałe	200,7	128,9	102,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych różnych w tym: własnych, GUS, BIP Gminy Legnickie Pole, RIO we Wrocławiu

Rycina 19. Wydatki w przeliczeniu na mieszkańca.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych różnych w tym: własnych, GUS, BIP Gminy Legnickie Pole, RIO we Wrocławiu

VII. 2 Wynik budżetu Gminy Legnickie Pole w latach 2011 - 2013

W latach 2012 - 2013 budżet Gminy Legnickie Pole zamknął się nadwyżką, natomiast w roku 2011 deficytem budżetowym z powodu wspomnianej w analizie działalności inwestycyjnej.

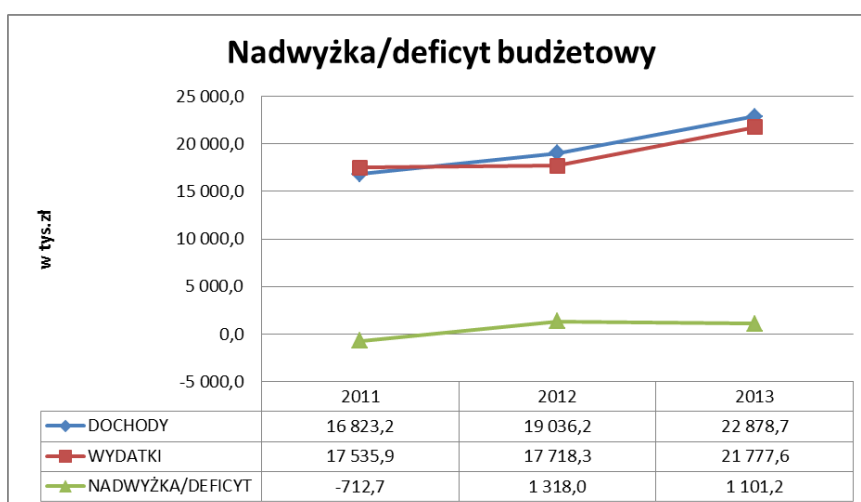
W latach 2011 i 2013 Gmina zaciągnęła kredyty długoterminowe w celu realizacji zaplanowanych działań inwestycyjnych.

Tabela 27. Sprawozdanie kwartalne Rb-NDS.

Rb-NDS Kwartalne sprawozdanie o nadwyżce/deficycie			
(w tys. zł)	2011	2012	2013
DOCHODY	16 823,2	19 036,2	22 878,7
WYDATKI	17 535,9	17 718,3	21 777,6
Wydatki bieżące	15 177,3	16 077,7	16 434,9
Wydatki majątkowe	2 358,6	1 640,5	5 342,6
NADWYŻKA/DEFICYT	-712,7	1 318,0	1 101,2
FINANSOWANIE	786,0	-1 188,0	1 953,6
Przychody ogółem w tym:	1 538,8	73,3	3 166,4
kredyty i pożyczki	905,7	0,0	3 034,8
obligacje	0,0	0,0	0,0
nadwyżka z lat ubiegłych	0,0	0,0	0,0
wolne środki	633,1	73,3	131,6
Rozchody ogółem z tego:	752,8	1 261,3	1 212,8
spłaty kredytów i pożyczek w tym:	752,8	1 261,3	1 212,8
wykup obligacji samorządowych	0,0	0,0	0,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych różnych w tym: własnych, GUS, BIP Gminy Legnickie Pole, RIO we Wrocławiu

Rycina 20. Nadwyżka i deficyt budżetowy Gminy Legnickie Pole.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych różnych w tym: własnych, GUS, BIP Gminy Legnickie Pole, RIO we Wrocławiu

Tabela 28. Zadłużenie Gminy Legnickie Pole w lata 2011 – 2013.

Zadłużenie Gminy Legnickie Pole, ogółem:			
(w tys. zł)	2011	2012	2013
Zadłużenie ogółem, w tym:	6 075,0	4 813,7	6 635,7
kredyty i pożyczki	6 075,0	4 813,7	6 635,7
papiery wartościowe	0,0	0,0	0,0
zobowiązania wymagalne	0,0	0,0	0,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych różnych w tym: własnych, GUS, BIP Gminy Legnickie Pole, RIO we Wrocławiu

VII. 3 Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Legnickie Pole

Tabela 29. Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Legnickie Pole.

Wyszczególnienie	Dochody ogółem	z tego:									
		Dochody bieżące	w tym:					Dochody majątkowe	w tym:		
			dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	podatki i opłaty	w tym:	z subwencji ogólnej		z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące	ze sprzedaży majątku	z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje
						z podatku od nieruchomości					
Lp	1	1.1	1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.3.1	1.1.4	1.1.5	1.2	1.2.1	1.2.2
Formuła	[1.1]+[1.2]										
Wykonanie 2011	16 823 160,40	16 369 603,84	1 697 964,00	99 364,08	5 815 456,83	3 525 203,20	3 679 858,00	2 515 340,00	453 556,58	267 556,58	186 000,00
Wykonanie 2012	19 039 272,06	18 516 286,26	1 936 155,00	118 480,63	7 726 005,71	3 960 195,71	3 722 524,00	2 929 210,00	523 005,80	125 805,80	397 200,00
Plan 3 kw. 2013	21 180 559,78	19 553 319,98	2 309 605,00	1 000,00	8 934 900,00	5 128 000,00	3 653 230,00	2 731 406,00	1 627 239,80	114 500,00	1 144 781,00
Wykonanie 2013	22 878 746,76	21 323 180,79	2 225 420,00	22 533,73	10 343 502,69	4 947 261,82	3 653 230,00	3 005 574,83	1 555 565,97	46 332,18	1 509 233,79
2014	20 516 934,40	19 750 934,40	2 398 049,00	10 000,00	10 213 150,00	7 212 400,00	3 675 897,00	2 176 223,40	766 000,00	766 000,00	0,00
2015	21 730 560,00	21 160 560,00	2 422 030,00	10 000,00	10 315 280,00	7 284 500,00	3 726 050,00	2 003 425,00	570 000,00	570 000,00	0,00
2016	21 888 900,00	21 311 800,00	2 446 630,00	10 000,00	10 416 400,00	7 357 300,00	3 763 316,00	2 023 459,00	577 000,00	577 000,00	0,00
2017 1)	22 107 900,00	21 524 900,00	2 470 700,00	10 000,00	10 522 619,00	7 430 900,00	3 800 900,00	2 043 693,00	583 000,00	583 000,00	0,00
2018	22 329 020,00	21 740 020,00	2 495 420,00	10 000,00	10 627 800,00	7 505 200,00	3 836 900,00	2 064 130,00	589 000,00	589 000,00	0,00
2019	22 552 360,00	21 957 360,00	2 520 380,00	10 000,00	10 734 100,00	7 580 300,00	3 877 300,00	2 084 773,00	595 000,00	595 000,00	0,00
2020	22 778 860,00	22 176 860,00	2 545 560,00	10 000,00	10 841 400,00	7 656 100,00	3 918 100,00	2 105 620,00	600 000,00	600 000,00	0,00
2021	23 004 420,00	22 398 420,00	2 571 020,00	10 000,00	10 949 800,00	7 732 600,00	3 955 200,00	2 126 676,00	606 000,00	606 000,00	0,00
2022	23 234 430,00	22 622 430,00	2 596 730,00	10 000,00	11 059 300,00	7 809 900,00	3 994 800,00	2 147 942,00	612 000,00	612 000,00	0,00
2023	23 567 490,00	22 948 490,00	2 622 690,00	10 000,00	11 269 900,00	7 888 000,00	4 034 700,00	2 169 422,00	619 000,00	619 000,00	0,00
2024	23 709 920,00	23 084 920,00	2 648 920,00	10 000,00	11 281 800,00	7 966 900,00	4 075 100,00	2 191 116,00	625 000,00	625 000,00	0,00
2025	23 938 600,00	23 307 600,00	2 675 400,00	10 000,00	11 394 500,00	8 046 600,00	4 115 800,00	2 213 277,00	631 000,00	631 000,00	0,00
2026	24 177 570,00	23 540 570,00	2 702 170,00	10 000,00	11 508 400,00	8 127 000,00	4 157 000,00	2 235 158,00	637 000,00	637 000,00	0,00
2027	24 419 390,00	23 775 390,00	2 729 190,00	10 000,00	11 623 000,00	8 208 300,00	4 198 500,00	2 257 510,00	644 000,00	644 000,00	0,00

Wyszczególnienie	Wydatki ogółem	z tego:								Wydatki majątkowe
		Wydatki bieżące	w tym:							
			z tytułu poręczeń i gwarancji	w tym:	na spłatę przejętych zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej przekształconego na zasadach określonych w przepisach o działalności leczniczej, w wysokości w jakiej nie podlegają sfinansowaniu dotacją z budżetu państwa	wydatki na obsługę długu	w tym:			
				gwarancje i poręczenia podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy			odsetki i dyskonto określone w art. 243 ust. 1 ustawy	odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, w terminie nie dłuższym niż 90 dni po zakończeniu programu, projektu lub zadania i otrzymaniu refundacji z tych środków (bez odsetek i dyskonta od zobowiązań na wkład krajowy)	odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, z tytułu zobowiązań zaciągniętych na wkład krajowy	
Lp	2	2.1	2.1.1	2.1.1.1	2.1.2	2.1.3	2.1.3.1	2.1.3.1.1	2.1.3.1.2	2.2
Formuła	[2.1] + [2.2]									
Wykonanie 2011	17 535 896,37	15 177 317,14	0,00	0,00	x	323 938,78	323 938,78	0,00	0,00	2 358 579,23
Wykonanie 2012	17 719 622,14	16 079 115,72	0,00	0,00	x	329 995,00	329 995,00	0,00	0,00	1 640 508,42
Plan 3 kw. 2013	23 014 419,78	17 110 868,30	0,00	0,00	x	435 000,00	435 000,00	0,00	0,00	5 903 551,48
Wykonanie 2013	21 777 580,57	16 434 948,69	0,00	0,00	x	207 880,26	207 880,26	0,00	0,00	5 342 641,88
2014	21 586 934,40	16 417 636,35	0,00	0,00	0,00	355 000,00	355 000,00	0,00	0,00	5 179 288,05
2015	20 600 467,91	17 800 467,91	0,00	0,00	0,00	349 000,00	349 000,00	0,00	0,00	2 800 000,00
2016	20 897 708,00	18 067 708,00	0,00	0,00	0,00	304 409,00	304 409,00	0,00	0,00	2 830 000,00
2017 1)	21 255 624,00	18 395 624,00	0,00	0,00	0,00	281 148,00	281 148,00	0,00	0,00	2 860 000,00
2018	21 933 928,00	19 033 928,00	0,00	0,00	0,00	224 157,00	224 157,00	0,00	0,00	2 900 000,00
2019	22 167 288,00	19 227 288,00	0,00	0,00	x	173 929,00	173 929,00	0,00	0,00	2 930 000,00
2020	22 381 768,00	19 421 768,00	0,00	0,00	x	121 825,00	121 825,00	0,00	0,00	2 980 000,00
2021	22 619 328,00	19 629 328,00	0,00	0,00	x	70 658,00	70 658,00	0,00	0,00	2 990 000,00
2022	22 854 338,00	19 844 338,00	0,00	0,00	x	19 962,00	19 962,00	0,00	0,00	3 010 000,00
2023	23 472 388,00	20 422 388,00	0,00	0,00	x	16 633,00	16 633,00	0,00	0,00	3 060 000,00
2024	23 614 828,00	20 534 828,00	0,00	0,00	x	13 305,00	13 305,00	0,00	0,00	3 080 000,00
2025	23 843 508,00	20 733 508,00	0,00	0,00	x	9 977,00	9 977,00	0,00	0,00	3 110 000,00
2026	24 082 478,00	20 942 478,00	0,00	0,00	x	6 649,00	6 649,00	0,00	0,00	3 140 000,00
2027	24 324 504,00	21 124 504,00	0,00	0,00	x	3 321,00	3 321,00	0,00	0,00	3 200 000,00

Wyszczególnienie	Wynik budżetu	Przychody budżetu	z tego:							
			Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych	w tym:	Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt 6 ustawy	w tym:	Kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych	w tym:	Inne przychody niezwiązane z zaciąganiem długu	w tym:
				na pokrycie deficytu budżetu		na pokrycie deficytu budżetu		na pokrycie deficytu budżetu		na pokrycie deficytu budżetu
Lp	3	4	4.1	4.1.1	4.2	4.2.1	4.3	4.3.1	4.4	4.4.1
Formuła	[1] - [2]	[4.1] + [4.2] + [4.3] + [4.4]								
Wykonanie 2011	-712 735,97	1 538 754,00	0,00	0,00	633 054,00	0,00	905 700,00	712 736,00	0,00	0,00
Wykonanie 2012	1 319 649,92	73 255,00	0,00	0,00	73 255,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plan 3 kw. 2013	-1 833 880,00	3 046 622,49	0,00	0,00	131 643,49	0,00	2 914 979,00	1 833 860,00	0,00	0,00
Wykonanie 2013	1 101 158,19	3 166 406,49	0,00	0,00	131 643,49	0,00	3 034 763,00	1 953 644,00	0,00	0,00
2014	-1 080 000,00	2 316 536,51	0,00	0,00	2 316 536,51	1 080 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2015	1 130 092,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2016	991 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2017 1)	852 276,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2018	395 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2019	395 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	395 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	385 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	380 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	95 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	95 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	95 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2026	95 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2027	94 866,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wyszczególnienie	Rozchody budżetu	z tego:					
		Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych	w tym:				Inne rozchody niezwiązane ze spłatą długu
			w tym łączna kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy	z tego:			
				kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3 ustawy	kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3a ustawy	kwota przypadających na dany rok kwot wyłączeń innych niż określone w art. 243 ustawy	
Lp	5	5.1	5.1.1	5.1.1.1	5.1.1.2	5.1.1.3	5.2
Formuła	[5.1] + [5.2]		[5.1.1.1] + [5.1.1.2] + [5.1.1.3]				
Wykonanie 2011	752 463,00	752 463,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2012	1 261 263,00	1 261 263,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plan 3 kw. 2013	1 212 762,49	1 212 762,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2013	1 212 762,40	1 212 762,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2014	1 236 536,51	1 236 536,51	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2015	1 130 092,09	1 130 092,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2016	991 092,00	991 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2017 1)	852 276,00	852 276,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2018	395 092,00	395 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2019	395 092,00	395 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	395 092,00	395 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	385 092,00	385 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	380 092,00	380 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	95 092,00	95 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	95 092,00	95 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	95 092,00	95 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2026	95 092,00	95 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2027	94 886,00	94 886,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wyszczególnienie	Kwota długu	Kwota zobowiązań wynikających z przejęcia przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań po likwidowanych i przekształcanych jednostkach zaliczanych do sektora finansów publicznych	Relacja zrównoważenia wydatków bieżących, o której mowa w art. 242 ustawy	
			Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi	Różnica między dochodami bieżącymi, skorygowanymi o środki a wydatkami bieżącymi, pomniejszonymi o wydatki
Lp	6	7	8.1	8.2
Formuła			{1.1} - {2.1}	{1.1} + {4.1} + {4.2} - {3.1} - {2.1.2b}
Wykonanie 2011	6 074 972,00	0,00	1 192 286,70	1 825 340,70
Wykonanie 2012	4 813 710,00	0,00	2 437 150,54	2 510 405,54
Plan 3 kw. 2013	6 515 926,51	0,00	2 442 451,68	2 574 095,17
Wykonanie 2013	6 635 710,60	0,00	4 888 232,10	5 019 875,59
2014	5 399 174,09	0,00	3 333 298,05	5 649 834,56
2015	4 269 082,00	0,00	3 360 092,09	3 360 092,09
2016	3 277 990,00	0,00	3 244 092,00	3 244 092,00
2017 1)	2 425 714,00	0,00	3 129 276,00	3 129 276,00
2018	2 030 622,00	0,00	2 706 092,00	2 706 092,00
2019	1 635 530,00	0,00	2 730 092,00	2 730 092,00
2020	1 240 438,00	0,00	2 755 092,00	2 755 092,00
2021	855 346,00	0,00	2 789 092,00	2 789 092,00
2022	475 254,00	0,00	2 778 092,00	2 778 092,00
2023	380 162,00	0,00	2 526 092,00	2 526 092,00
2024	285 070,00	0,00	2 550 092,00	2 550 092,00
2025	189 978,00	0,00	2 574 092,00	2 574 092,00
2026	94 886,00	0,00	2 598 092,00	2 598 092,00
2027	0,00	0,00	2 650 886,00	2 650 886,00

Wyszczególnienie	Przeznaczenie prognozowanej nadwyżki budżetowej	w tym na:	Informacje uzupełniające o wybranych rodzajach wydatków budżetowych							
		Spłaty kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych	Wydatki bieżące na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	Wydatki związane z funkcjonowaniem organów jednostki samorządu terytorialnego	Wydatki objęte limitem, o którym mowa w art. 228 ust. 3 pkt 4 ustawy	z tego:		Wydatki inwestycyjne kontynuowane	Nowe wydatki inwestycyjne	Wydatki majątkowe w formie dotacji
						bieżące	majątkowe			
Lp	10	10.1	11.1	11.2	11.3	11.3.1	11.3.2	11.4	11.5	11.6
Formuła					[11.3.1] + [11.3.2]					
Wykonanie 2011	0,00	0,00	5 490 651,00	1 831 045,00	519 844,00	519 844,00	0,00	0,00	0,00	86 116,00
Wykonanie 2012	0,00	0,00	5 835 786,29	1 958 008,00	218 104,00	218 104,00	0,00	0,00	0,00	65 800,00
Plan 3 kw. 2013	0,00	0,00	5 755 048,11	2 221 493,00	3 151 131,00	271 449,00	2 879 682,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2013	0,00	0,00	5 780 897,91	2 101 414,68	3 151 131,00	271 449,00	2 879 682,00	0,00	5 287 141,88	55 600,00
2014	0,00	0,00	6 064 488,00	2 259 600,00	1 517 158,40	137 400,40	1 379 758,00	1 834 940,11	3 161 357,94	183 000,00
2015	1 130 092,09	1 130 092,09	6 801 000,00	2 201 000,00	1 500,00	1 500,00	0,00	0,00	2 800 000,00	0,00
2016	991 092,00	991 092,00	6 870 000,00	2 223 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 830 000,00	0,00
2017 1)	852 276,00	852 276,00	6 930 000,00	2 245 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 860 000,00	0,00
2018	395 092,00	395 092,00	7 007 000,00	2 268 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 900 000,00	0,00
2019	395 092,00	395 092,00	7 077 000,00	2 290 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 930 000,00	0,00
2020	395 092,00	395 092,00	7 150 000,00	2 313 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 960 000,00	0,00
2021	385 092,00	385 092,00	7 220 000,00	2 336 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 990 000,00	0,00
2022	380 092,00	380 092,00	7 290 000,00	2 360 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 010 000,00	0,00
2023	95 092,00	95 092,00	7 365 000,00	2 383 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 050 000,00	0,00
2024	95 092,00	95 092,00	7 440 000,00	2 407 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 080 000,00	0,00
2025	95 092,00	95 092,00	7 513 000,00	2 431 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 110 000,00	0,00
2026	95 092,00	95 092,00	7 590 000,00	2 456 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 140 000,00	0,00
2027	94 886,00	94 886,00	7 660 000,00	2 480 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 200 000,00	0,00

Wyszczególnienie	Finansowanie programów, projektów lub zadań realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy								
	Dochody bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	w tym:		Dochody majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	w tym:		Wydatki bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	w tym: finansowane środkami określonymi w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	Wydatki bieżące na realizację programu, projektu lub zadania wynikające wyłącznie z zawartych umów z podmiotem dysponującym środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy
		środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	w tym:		środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	w tym:			
			środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy wynikające wyłącznie z zawartych umów na realizację programu, projektu lub zadania			środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy wynikające wyłącznie z zawartych umów na realizację programu, projektu lub zadania			
Lp	12.1	12.1.1	12.1.1.1	12.2	12.2.1	12.2.1.1	12.3	12.3.1	12.3.2
Formuła									
Wykonanie 2011	237 783,92	237 783,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2012	313 850,50	313 850,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plan 3 kw. 2013	310 052,40	310 052,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2013	501 887,76	435 658,84	0,00	0,00	0,00	0,00	238 738,26	199 695,58	0,00
2014	136 900,40	125 368,65	0,00	0,00	0,00	0,00	137 400,40	125 751,15	0,00
2015	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2016	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2017 1)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2018	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2019	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2026	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2027	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wyszczególnienie	Wydatki majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	w tym:	Wydatki majątkowe na realizację programu, projektu lub zadania wynikające wyłącznie z zawartych umów z podmiotem dysponującym środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	Wydatki na wkład krajowy w związku z umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy bez względu na stopień finansowania tymi środkami	w tym:	Wydatki na wkład krajowy w związku z zawartą po dniu 1 stycznia 2013 r. umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego w co najmniej 60% środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	w tym:	Przychody z tytułu kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych powstające w związku z umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy bez względu na stopień finansowania tymi środkami	w tym:
		finansowane środkami określonymi w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy							
Lp	12.4	12.4.1	12.4.2	12.5	12.5.1	12.6	12.6.1	12.7	12.7.1
Formuła									
Wykonanie 2011	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2012	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plan 3 kw. 2013	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2013	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2014	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2015	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2016	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2017 1)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2018	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2019	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2026	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2027	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wyszczególnienie	Kwoty dotyczące przejęcia i spłaty zobowiązań po samodzielnych publicznych zakładach opieki zdrowotnej oraz pokrycia ujemnego wyniku								
	Przychody z tytułu kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych powstające w związku z zawartą po dniu 1 stycznia 2013 r. umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego w co najmniej 80% środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	w tym:	Kwota zobowiązań wynikających z przejęcia przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań po likwidowanych i przekształcanych samodzielnych zakładach opieki zdrowotnej	Dochody budżetowe z tytułu dotacji celowej z budżetu państwa, o której mowa w art. 196 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. Nr 112, poz. 854, z późn. zm.)	Wysokość zobowiązań podlegających umorzeniu, o którym mowa w art. 190 ustawy o działalności leczniczej	Wydatki na spłatę przejętych zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej przekształconego na zasadach określonych w przepisach o działalności leczniczej	Wydatki na spłatę przejętych zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej likwidowanego na zasadach określonych w przepisach o działalności leczniczej	Wydatki na spłatę zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej przejętych do końca 2011 r. na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej	Wydatki bieżące na pokrycie ujemnego wyniku finansowego samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej
		w związku z już zawartą umową na realizację programu, projektu lub zadania							
Lp	12.8	12.8.1	13.1	13.2	13.3	13.4	13.5	13.6	13.7
Formuła									
Wykonanie 2011	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2012	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plan 3 kw. 2013	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2013	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2014	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2015	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2016	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2017 1)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2018	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2019	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2026	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2027	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wyszczególnienie	Dane uzupełniające o dług i jego spłacie							Dane dotyczące emitowanych obligacji przychodowych		
	Spłaty rat kapitałowych oraz wykup papierów wartościowych, o których mowa w pkt 5.1., wynikające wyłącznie z tytułu zobowiązań już zaciągniętych	Kwota długu, którego planowana spłata dokona się z wydatków budżetu	Wydatki zmniejszające dług	w tym:			Wynik operacji niekasowych wpływających na kwotę długu (m.in. umorzenia, różnice kursowe)	Środki z przedsięwzięcia gromadzone na rachunku bankowym	w tym:	
				spłata zobowiązań wymagalnych z lat poprzednich, innych niż w poz. 14.3.3	związane z umowami zaliczanymi do tytułów dłużnych wliczanych do państwowego długu publicznego	wypłaty z tytułu wymagalnych poręczeń i gwarancji			środki na zaspokojenie roszczeń obligatariuszy	Wydatki bieżące z tytułu świadczenia emitenta należnego obligatariuszom, nieuwzględniane w limicie spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy
Lp	14.1	14.2	14.3	14.3.1	14.3.2	14.3.3	14.4	15.1	15.1.1	15.2
Formuła										
Wykonanie 2011	752 463,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2012	1 261 263,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plan 3 kw. 2013	1 212 762,48	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2013	1 212 762,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2014	1 236 536,51	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2015	1 130 092,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2016	991 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2017 1)	852 276,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2018	395 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2019	395 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	395 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	385 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	380 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	95 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	95 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	95 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2026	95 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2027	94 886,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Z powyższego zestawienia wynika, że w latach 2014 - 2027 planowane zadłużenie na koniec każdego roku nie przekroczy 60% dochodów jednostki w tym roku budżetowym, a zatem spełniony został wymóg art. 170 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.

Ocena zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego jest najczęściej dokonywana w oparciu o wskaźniki ustalone w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Ustawa ta określa wysokość poziomu zadłużenia i obsługi zadłużenia do dochodów zrealizowanych w jednostkach samorządu terytorialnego.

Ograniczenie formalne, zawarte w art. 170 powyższej ustawy, określa maksymalną wartość łącznego zadłużenia na poziomie 60% dochodów jednostki w danym roku budżetowym.

Powyższe ograniczenia formalne należą do jednych z najbardziej restrykcyjnych ograniczeń w tym zakresie w krajach Europy. Należy jednak podkreślić, że nie wyrażają one rzeczywistej zdolności kredytowej jednostki. Konieczne jest zatem stosowanie również innych miar kondycji finansowej oraz zdolności kredytowej jednostki takich, które są określane przez instytucje finansowe i miasta w innych krajach. Kluczowym elementem oceny kondycji finansowej i zdolności kredytowej, poza wysokością osiąganych dochodów, jest ocena zdolności, czy gmina będzie w stanie wygenerować nadwyżki finansowe, które mogłyby stanowić źródło spłaty potencjalnego zadłużenia. Stąd uważa się, że kluczowymi determinantami zdolności kredytowej są czynniki finansowe, stanowiące odzwierciedlenie ogólnej kondycji gospodarczej gminy, a ich odpowiednia analiza stanowi podstawy jej oceny. Badany podmiot posiada wielkość wskaźników zadłużenia na bezpiecznym poziomie.

Wnioski z przeprowadzonej analizy budżetu Gminy Legnickie Pole na przestrzeni lat 2011 - 2013:

- ❖ Dochody budżetu Gminy Legnickie Pole na przestrzeni lat 2011 – 2013 ulegały dynamicznemu wzrostowi, na co w dużej mierze przyczynił się wzrost dochodów z tytułu podatków od dochodów osób fizycznych i prawnych oraz wzrost dochodów z podatku od nieruchomości.
- ❖ Średnio w analizowanym okresie najwięcej wydatków ponoszono na oświatę i wychowanie, drugim z kolei działem, na który Gmina wydatkowała najwięcej

pieniędzy była pomoc społeczna. Duże wzrosty wydatków zanotowano również w dziale kultury fizycznej i sportu.

- ❖ W latach 2011 i 2013 Gmina zaciągnęła kredyty długoterminowe w celu realizacji zaplanowanych działań inwestycyjnych.

VIII. Podsumowanie

Gminę Legnickie Pole w znacznej mierze pokrywają użytki rolne, które stanowią aż 90,3% jej powierzchni. Tylko w niewielkim stopniu pokryta jest lasami (tylko 238 ha, co stanowi 2,7% powierzchni gminy). W kontekście użyteczności rolniczej grunty dobrej jakości zajmują 80% powierzchni użytków rolnych, a grunty najłabsze stanowią zaledwie 3% użytków rolnych. Specyfiką klimatu jest długi okres wegetacji, który wynosi 225 dni. Zima trwa tu tylko 8 tygodni i zazwyczaj jest łagodna, natomiast lato - około 15 tygodni.

Na jej obszarze stwierdzono występowanie roślin chronionych m.in. jednego gatunku wymierającego w Polsce, a wpisanego do Czerwonej Księgi Roślin, 3 gatunków podlegających ścisłej ochronie, 3 objętych częściową ochroną, 33 gatunki bardzo rzadko występujące na terenie województwa dolnośląskiego i które w szybkim tempie wymierają oraz 13 gatunków, które lokalnie rzadko występują. Co więcej na terenie gminy Legnickie Pole występują obszary prawnie chronione, nie ma za to obszarów objętych programem NATURA 2000. Jednym z obszarów chronionych jest rezerwat „Jezioro Koskowickie” o powierzchni 63,79 ha. Kolejne obszary chronione to sześć zespołów przyrodniczo-krajobrazowych o łącznej powierzchni 359,6 ha, dzięki czemu zachowano specyficzne cechy krajobrazu gminy, ukształtowanego przez siedliska roślin i zwierząt.

Uwarunkowania te tworzą pewne ograniczenia dla intensywnego rolnictwa jednak w chwili obecnej gmina Legnickie Pole ma charakter rolniczy. Jednocześnie warunki te sprzyjają rozwojowi innych form działalności gospodarczej, w szczególności rekreacji i turystyce. Sprzyja temu dodatkowo położenie przy ważnym szlaku autostrady A4 i w niedużym oddaleniu od dużego miasta jakim jest Legnica.

Analizując potencjał ludnościowy gmina Legnickie Pole na przestrzeni kilku lat notowała niewielki ale stały wzrost mieszkańców. Od 2013 r. spadła natomiast liczba osób, które są w wieku poprodukcyjnym (969 mieszkańców). W latach 2010-2012 zanotowano również spadek liczby zameldowań z 232 w 2010 r. do 184 w 2012 r., zaś poziom wymeldowań ulegał ciągłym zmianom, ale ostatecznie również jest niekorzystny dla gminy.

Satysfakcjonujący jest w gminie Legnickie Pole poziom ochrony zdrowia jak i pomocy społecznej. Na terenie gminy funkcjonuje jedna Gminna Przychodnia

Zdrowia. Funkcjonuje w niej 6 poradni: stomatologiczna, dermatologii i wenerologii, ginekologiczno-położnicza, kardiologiczna, diabetologiczna oraz ogólna. Najwięcej lekarzy przyjmuje w poradni ogólnej – 3 oraz dermatologicznej i diabetologicznej – po 2; w pozostałych poradniach zatrudniony jest jeden lekarz. Dodatkowo w przychodni wykonywane są badania USG, w tym USG serca. Forma organizacyjno-prawna tej jednostki to samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej. Siedziba przychodni to Legnickie Pole. Na terenie Legnickiego Pola działa jeden punkt apteczny. Najbliższy szpital oddalony jest od Legnickiego Pola o ok. 10 km i znajduje się w Legnicy – Wojewódzki Szpital Specjalistyczny.

Plany wykonywania zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej każdego roku wykonywane są w około 99,8%. Obserwuje się spadek liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej (2009 r. – 275; 2012 r. – 244). Wzrasta zaś liczba udzielanych dotacji w naturze i dopłaty do pobytu mieszkańców gminy Legnickie Pole w domach pomocy społecznej – w ciągu 4 lat kwota ta wzrosła prawie trzykrotnie. Może to świadczyć, że w przyszłości w gminie może narastać problem związany z opieką nad osobami starszymi.

W przypadku bezpieczeństwa publicznego należy wspomnieć o braku w gminie komisariatu czy posterunku policji. Bezpośrednio gmina Legnickie Pole podlega pod Komendę Miejską Policji w Legnicy, która w swojej strukturze wyznaczyła 2 dzielnicowych odpowiedzialnych za gminę. Do najczęściej popełnianych na terenie gminy przestępstw należy zaliczyć: kradzieże z włamaniem do pomieszczeń gospodarczych itp., kradzieże, uszkodzenie lub zniszczenie mienia oraz kierowanie pojazdami w stanie nietrzeźwości. W gminie wzrasta liczba popełnianych przestępstw (choć wzrost ten silnie zmienia się w porównaniu rok do roku). W tym kontekście należy ocenić pozytywnie, że w 2013 r. po raz pierwszy gmina podpisała porozumienie z Komendą Miejską dotyczące dodatkowych patroli policyjnych, które gmina sfinansowała. Należałoby rekomendować podtrzymanie tego działania. Ochrona przeciwpożarowa gminy wydaje się wystarczająca.

Na terenie gminy Legnickie Pole funkcjonuje obecnie Zespół Szkół w Legnickim Polu, na który składa się Publiczne Przedszkole, Szkoła Podstawowa im. Księżnej Anny i Henryka Pobożnego, Gimnazjum im. Księżnej Anny i Henryka Pobożnego oraz Szkoła Podstawowa w Mikołajowicach oraz Szkoła Podstawowa w Bartoszowie. W 2004 r. gmina zbudowała halę sportową przy Zespole Szkół. Gmina Legnickie Pole od 2005 r. przyznaje stypendia oraz zasiłki dla uczniów. Oba

świadczenia przyjmują formę refundacji kosztów poniesionych na zakup pomocy edukacyjnych. Od 2010 do 2012 r. wyniki uczniów z gminy Legnickie Pole były lepsze w części matematyczno-przyrodniczej niż dla całego województwa.

W przypadku części humanistycznej podobnie, jednak w 2011 r. gmina wypadła gorzej niż województwo, jednak różnica wyniosła zaledwie 0,4%; z kolei w 2013 r. gmina straciła już 2,7% do województwa. Wyniki te wskazują, że szczególnie w przypadku szkół podstawowych należało by zastanowić się nad pewnymi zmianami. W tym celu należało by przeprowadzić szczegółową diagnozę stanu szkolnictwa w gminie i na jej podstawie stworzyć pewne plany naprawcze osobno dla każdej placówki.

W Legnickim Polu głównym ośrodkiem, który realizuje zadania w dziedzinie promocji kultury, sportu, rekreacji i edukacji jest samorządowa instytucja kultury - Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. GOKiS podczas realizacji swoich zadań ściśle współpracuje z innymi podmiotami o podobnym profilu działalności. Do realizowanych przez ośrodek inicjatyw skierowanych na promocję i upowszechnianie kultury zaliczyć można takie działania jak: nauka języków obcych (angielski i niemiecki), prowadzenie sekcji wokalne, warsztaty wikliny papierowej. W ramach GOKiS funkcjonowały również sekcje plastyczna i ceramiczna, jednak zostały zawieszone. Ponadto w GOKiS-ie odbywają się zajęcia promujące szeroko rozumianą kulturę fizyczną i sport. np. zajęcia zumby. Dzieci mogą uczestniczyć także w zajęciach sekcji karate, które prowadzone są dwa razy w tygodniu przez członków Legnickiego Klubu Karate „Shinkyokushin Knockdown”. W gminie funkcjonują dwie dobrze wyposażone biblioteki. Posiadają one łącznie 28324 woluminów, a z usług korzysta ponad 500 osób rocznie. Wspomniane biblioteki aktywnie włączają się w życie kulturalne i społeczne gminy organizując m.in. lekcje biblioteczne, konkursy. W gminie funkcjonuje 10 świetlic wiejskich. Osiem z nich zostało wyremontowanych oraz wyposażonych w kuchnie. Ich stan oceniany jest jako bardzo dobry. Na terenie gminy mieszkańcy mogą korzystać z 10 boisk sportowych. Jak na 5 tys. gminę warunki związane z aktywnym spędzaniem wolnego czasu są wystarczające. Gmina powinna skupić się na utrzymaniu tej bazy i jej systematycznej modernizacji i częściowej rozbudowie. W tym kontekście ważna jest rozbudowa komunikacji zbiorowej wewnątrz gminnej jak i z najbliższym dużym ośrodkiem miejskim jakim jest Legnica. Dzięki tego typu powiązaniom funkcjonalnym mieszkańcom łatwiej będzie korzystać z różnych usług w tym i tych wyższego rzędu

których gmina nie jest w stanie zaspokoić.

Gmina Legnickie Pole jest gminą wiejską, której gospodarka w dużej mierze opiera się na działalności rolniczej. Dominującymi branżami (poza rolnictwem) jest handel detaliczny i hurtowy, transport oraz gospodarka magazynowa i budownictwo. Na przestrzeni kilku lat notowany jest stały wzrost przedsiębiorstw gospodarczych (szczególnie spory - bo wynoszący aż 5,5% - wystąpił między 2012 a 2013r.). Duży udział w gospodarce gminy mają firmy zajmujące się transportem i gospodarką magazynową co jest wynikiem bliskości autostrady A4, która przebiega przez teren gminy. Co ważne, mimo sprzyjających warunków przyrodniczych, działalnością związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi zajmuje się w gminie tylko 13 podmiotów (3,1%), a kulturą, rozrywką i rekreacją 11 (2,6%). Jest to o tyle ważne, iż szeroko pojęta turystyka i rekreacja może stanowić dodatkowe źródło utrzymania (lub szansę całkowitego przebranżowienia) dla wielu gospodarstw w gminie. Ważne jest by gmina podjęła działania w kierunku rozbudowy sieci gospodarstw agroturystycznych jak i przedsiębiorstw gastronomicznych (zajmujących się np. kuchnią regionalną czy ekologiczną). Dobrym kierunkiem była by wewnętrzna specjalizacja poszczególnych podmiotów z tej branży. Chodziło by tu m. in. o łączenie usług hotelarskich z np. wypożyczalnią rowerów czy stadniną koni. Dzięki temu ulegnie zwiększeniu atrakcyjność samych potencjalnych inwestorów jak i całej gminy. Bardzo mało - tylko 0,2% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarczych - stanowią spółdzielnie, co ze względu na rolniczy charakter gminy jest niepokojące. Jest to szczególnie ważne gdyż w obecnym systemie wysokie zyski osiąga się ze sprzedaży przetworzonej żywności na co nie stać pojedynczego gospodarstwa rolnego.

W gminie zdecydowanie dominują mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników (jest ich 399 i stanowią 95,9% wszystkich przedsiębiorstw). W większości są to jednoosobowe podmioty działające na zasadach samozatrudnienia. Małych przedsiębiorstw jest 14 (3,3%), a średnich 2 (0,4%). Władze gminy powinny nastawić się na wsparcie i rozwój istniejących podmiotów gospodarczych by te rozwijały działalność i zwiększały zatrudnienie. Można to realizować m. in. dzięki preferencyjnemu systemowi opłat dla przedsiębiorców i wspieraniu tychże w uczestnictwie w targach gospodarczych. Należało by też skupić się na wzmocnieniu zachęt dla dużych przedsiębiorstw do lokowania swoich inwestycji na terenie podstrefy Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A.

w Legnickim Polu. Nieuniknionym wydaje się także proces koncentracji powierzchni rolnej. Małe gospodarstwa nie będą bowiem w stanie utrzymać się na rynku. Gmina musi już teraz przewidywać te zmiany gdyż nieść one będą poważne konsekwencje zarówno natury ekonomicznej jak i społecznej.

Zarówno w liczbach bezwzględnych, jak i w stosunku zarejestrowanych bezrobotnych do ludności w wieku produkcyjnym, w gminie Legnickie Pole liczba bezrobotnych kobiet i mężczyzn jest zbliżona, z lekką przewagą tych drugich. W kontekście bezrobocia wśród kobiet - porównując powiat legnicki i gminę Legnickie Pole - w powiecie sytuacja ta wygląda odmiennie (ponad 2% różnicy na niekorzyść kobiet w 2013 r.). Podobnie stopa bezrobocia w powiecie jest prawie dwa razy wyższa niż w opisywanej gminie. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, iż Legnickie Pole jest jednostką samorządu terytorialnego o charakterze wiejskim, dlatego też należy zakładać, iż występuje tu zjawisko „ukrytego bezrobocia”, którego poziom trudno oszacować. W kontekście aktywizacji zawodowej należy zwrócić uwagę na fakt iż na przestrzeni lat spada w gminie liczba osób objętych niektórymi formami aktywizacji zawodowej. Należy to wiązać niestety z problemami finansowymi państwa i zmniejszeniem środków w Funduszu Pracy a nie ze spadkiem liczby potencjalnych beneficjentów. Szczególnie mocno spadła liczba staży i szkoleń co musi niepokoić gdyż są to długofalowo najbardziej skuteczne formy „walki” z bezrobociem. Wydaje się iż w tej sytuacji gmina powinna pomyśleć nad stworzeniem dodatkowego systemu, który umożliwiał by szczególnie młodym osobom odbywać staże w lokalnych firmach.

IX. Analiza SWOT

Jednym z najczęściej stosowanym narzędziem w programowaniu rozwoju lokalnego jest analiza SWOT. Ma ona na celu określenie i ocenę materialnych i niematerialnych czynników sprzyjających rozwojowi gminy lub utrudniających jej funkcjonowanie obecnie oraz w przyszłości. Nazwa SWOT stanowi skrót angielskich słów:

- Strengths (mocne strony),
- Weaknesses (słabe strony),
- Opportunities (szanse),
- Threats (zagrożenia).

Jest to efektywna metoda identyfikacji słabych i silnych stron oraz badania szans i zagrożeń jakie stoją przed jednostką samorządową gminy.

Ogólne założenia wynikające z analizy SWOT są zrozumiałe, ale często trudne do realizacji. Jako najważniejsze należy wymienić:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

Poniżej przedstawiamy Analizę SWOT dla Gminy Legnickie Pole:

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">❖ położenie gminy Legnickie Pole blisko miasta Legnicy, Wrocławia❖ przebiegająca przez teren gminy droga krajowa nr 3 (międzynarodowa E65)❖ przebiegająca przez teren Gminy autostrada A4❖ zlokalizowana na obszarze gminy Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna Podstrefa Legnickie Pole❖ znajdujące się obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo (np. Jezioro Koskowickie)❖ rzadkie okazy roślin atrakcyjne dla miłośników przyrody❖ ciekawe zabytki oraz miejsca	<ul style="list-style-type: none">❖ niewystarczająca lub zdekapitalizowana infrastruktura obsługi ruchu turystycznego (baza noclegowa, gastronomiczna)❖ niewystarczające przygotowanie obiektów zabytkowych do obsługi ruchu turystycznego❖ mała powierzchnia lasów❖ niedostateczna komunikacja publiczna wewnętrzna jak i z miastem Legnica❖ brak obwodnic omijających sołectwa przy drogach krajowych (Koiszków, Mąkolice, Bartoszków)❖ zły stan rowów melioracyjnych❖ brak sieci gazowej na terenie gminy❖ zły stan technicznych dróg

<p>historyczne (m.in. bazylika, jurty mongolskie)</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozwinęte rolnictwo ❖ grunty orne dobrej jakości ❖ zaplecze turystyczno – rekreacyjne ❖ zwodociągowanie i skanalizowanie 98% Gminy ❖ dobra sieć świetlic wiejskich ❖ atrakcyjny i bogaty kalendarz imprez kulturalnych ❖ zlokalizowana na terenie gminy farma wiatrowa ❖ znaczna ilość terenów przeznaczonych na zabudowę mieszkaniową ❖ bogata baza sportowa (hala sportowa, boiska) ❖ duża ilość osób w wieku produkcyjnym ❖ oczyszczalnia ścieków o dużej przepustowości i sporych rezerwach 	<p>gminnych i powiatowych</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ bariery architektoniczne dla osób starszych i niepełnosprawnych ❖ odpływ mieszkańców ❖ ujemny przyrost naturalny ❖ brak bazy mieszkań socjalnych i komunalnych ❖ zły stan kanalizacji burzowej ❖ brak żłobka na terenie gminy ❖ niedostateczne wyposażenie pałcówek społeczno-kulturalnych i oświatowych w gminie
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ❖ dostęp do funduszy unijnych w latach 2014 - 2020 ❖ przebiegająca w sąsiedztwie gminy droga ekspresowa S3 ❖ remont drogi powiatowej Nowa Wieś Legnicka – Złotniki (poprawa dostępności do miasta Legnica) ❖ współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego na terenie kraju i za granicą ❖ rozwijający się sektor organizacji pozarządowych ❖ rozwój agroturystyki i turystyki ❖ zwiększenie poziomu środków rządowych (krajowych) na aktywizację zawodową bezrobotnych ❖ poprawa kondycji gospodarki wpływająca na wzrost ilości miejsc pracy ❖ bliskość miast Legnicy wpłynąć może na poprawę rozwoju gminy jako „sypialni” miasta Legnica ❖ korzystne zmiany w polityce prorodzinnej ❖ wzrost zainteresowania inwestorów terenami LSSE 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ migracja ludzi młodych do większych miast ❖ narastające dysproporcje w poziomie nauczania i edukacji społeczeństwa ❖ pogłębianie się zjawiska starzenia się społeczeństwa ❖ spadek realnej wartości produktów rolnych i zwierzęcych ❖ budowa płatnych odcinków autostrady A4 ❖ degradacja środowiska ❖ pogłębiające się zróżnicowanie poziomu życia i zamożności społeczeństwa ❖ wzrost zjawisk patologicznych – szczególnie zagrożenie dla ludzi młodych oraz dzieci ❖ brak skutecznej polityki mieszkaniowej i prorodzinnej ❖ odpływ inwestorów z regionu, brak zainteresowania inwestowaniem ❖ spadek tempa rozwoju gospodarczego kraju ❖ zmienność prawa ❖ niestabilność polityczna w Europie (np. wydarzenia na Ukrainie)

X. Konstrukcja Strategii Rozwoju

X. 1 Wizja i misja;

„Strategia„ rozpoczyna się od zdefiniowania tego, co jest pożądane i co należałoby osiągnąć na danym terenie w określonym czasie, czyli - Wizji. Wizja gminy ma nam odpowiedzieć na pytanie: *Jaki jest oczekiwany w przyszłości stan jednostki terytorialnej?*

Natomiast misja gminy jest deklaracją określającej główny kierunek rozwoju i stanowi czynnik integracji społecznej wokół zasadniczych dla rozwoju gminy spraw

W wyniku prac nad dokumentem, spotkań warsztatowych, określono zarówno Wizję i Misję Gminy Legnickie Pole.

WIZJA

**GMINA LEGNICKIE POLE O DYNAMICZNEJ GOSPODARCE LOKALNEJ
I NOWOCZESNYM ROLNICTWIE, CIEKAWĄ OFERCIE TURYSTYCZNEJ
BĘDZIE ATRAKCYJNYM MIEJSCEM DLA OBECNYCH I PRZYSZŁYCH
MIESZKAŃCÓW**

MISJA

**GMINA LEGNICKIE POLE TWORZY POCZUCIE STABILIZACJI
I PERSPEKTYW ROZWOJU SWOIM MIESZKAŃCOM, CZYNI TO
WYKORZYSTUJĄC POŁOŻENIE GEOGRAFICZNO-KOMUNIKACYJNE,
POTENCJAŁ MIEJSCOWEGO ROLNICTWA, WALORY HISTORYCZNE
I PRZYRODNICZE ORAZ AKTYWNOŚĆ MIESZKAŃCÓW**

X. 2 Plan operacyjny Strategii: cele strategiczne, cele szczegółowe i zadania;

Poniżej przedstawiony jest Plan operacyjny strategii w podziale na Cele strategiczne, szczegółowe i zadania strategiczne

WIZJA	GMINA LEGNICKIE POLE O DYNAMICZNEJ GOSPODARCE LOKALNEJ I NOWOCZESNYM ROLNICTWIE, CIEKAWEJ OFERCIE TURYSTYCZNEJ BĘDZIE ATRAKCYJNYM MIEJSCEM DLA OBECNYCH I PRZYSZŁYCH MIESZKAŃCÓW			
MISJA	GMINA LEGNICKIE POLE TWORZY POCZUCIE STABILIZACJI I PERSPEKTYW ROZWOJU SWOIM MIESZKAŃCOM, CZYNI TO WYKORZYSTUJĄC POŁOŻENIE GEOGRAFICZNO-KOMUNIKACYJNE, POTENCJAŁ MIEJSCOWEGO ROLNICTWA, WALORY HISTORYCZNE I PRZYRODNICZE ORAZ AKTYWNOŚĆ MIESZKAŃCÓW			
CELE STRATEGICZNE	ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY W OPARCIU O POTENCJAŁ ENDOGENICZNY		INTENSYFIKACJA DZIAŁAŃ NA RZECZ POPRAWY JAKOŚCI I WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
CELE SZCZEGÓŁOWE	WZMOCNIENIE WARUNKÓW INWESTOWANIA I PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	WZMOCNIENIE ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ I KULTURALNEJ GMINY LEGNICKIE POLE	POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA W GMINIE LEGNICKIE POLE	ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ NA RZECZ POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA
ZADANIA STRATEGICZNE	Uzbrajanie terenów inwestycyjnych w Gminie Legnickie Pole Wsparcie przedsiębiorczości oraz lokalnego biznesu poprzez tworzenie warunków instytucjonalnego i organizacyjnego wsparcia dla prowadzenia działalności gospodarczej	Rozwój i utrzymanie szlaków turystycznych na terenie Gminy Legnickie Pole Modernizacja i doposażenie obiektów turystycznych na terenie Gminy Legnickie Pole	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno - kanalizacyjnej Budowa i remonty dróg, ciągów pieszych oraz parkingów na terenie Gminy Legnickie Pole	Wsparcie działań na rzecz nowych technologii, informatyzacji i przeciwdziałaniu wykluczeniu cyfrowemu na terenie Gminy Legnickie Pole Wyposażenie i doposażenie placówek kulturalno-oświatowych i użyteczności publicznej

	Intensyfikacja promocji gospodarczej w celu pozyskiwania inwestorów zewnętrznych	Kreowanie nowych atrakcji turystycznych w oparciu o istniejące zasoby kulturowe, historyczne i przyrodnicze	Modernizacja systemu transportowego oraz sieci drogowej w gminie Legnickie Pole	Rozszerzenie oferty opiekuńczo-wychowawczej nad dziećmi w Gminie Legnickie Pole
	Wdrażanie polityki ładu przestrzennego	Renowacja terenów i obiektów zdegradowanych oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej	Likwidacja dzikich wysypisk śmieci	Wsparcie działań na rzecz pełnego wykorzystania infrastruktury sportowej w Gminie Legnickie Pole
		Stworzenie komplementarnej oferty turystycznej wraz z jej promocją	Promowanie działań na rzecz likwidacji niskiej emisji i termomodernizacji	
		Budowania tożsamości lokalnej w oparciu o zasoby kulturowo-historyczne Gminy Legnickie Pole		

CEL STRATEGICZNY NR 1
ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY W OPARCIU O POTENCJAŁ ENDOGENICZNY

Przeprowadzane podczas opracowywania strategii spotkania wykazały, że mieszkańcy dostrzegają potencjał Gminy Legnickie Pole związany przede wszystkim z przebiegającą przez Gminę autostradą A4 czy działalność Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Podstrefa Legnickie Pole. Jednocześnie zauważono znaczne deficyty w zakresie wykorzystania tego potencjału i konieczność podjęcia szeregu działań mających za zadanie wzmocnić istniejące atuty gospodarcze Gminy.

Cele szczegółowe, które mają służyć osiągnięciu zamierzonego celu strategicznego dotyczą „*Wzmocnienia warunków inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej*” oraz „*Wzmocnienia atrakcyjności turystycznej i kulturalnej Gminy Legnickie Pole*”.

Pierwszy cel szczegółowy obejmuje swoim zakresem realizację zadań mających wzmocnić istniejącą infrastrukturę gospodarczą gminy oraz promocję gospodarczą gminy. Drugi cel szczegółowy dotyczy wzmocnienia atrakcyjności turystycznej gminy. Realizacja tego celu szczegółowego pozwoli na systematyczną dywersyfikację źródeł dochodów mieszkańców Legnickiego Pola. Realizacja celu szczegółowego ma za zadanie również wzmocnić identyfikację mieszkańców z miejscem zamieszkania, jak również promocję Gminy. Każdy z celów będzie realizowany poprzez zestaw zadań strategicznych.

Cel szczegółowy „Wzmocnienia warunków inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej” będzie realizowany przez następujące zadania strategiczne:

Uzbrajanie terenów inwestycyjnych w Gminie Legnickie Pole

Zadanie ma na celu systematyczne przygotowanie terenów inwestycyjnych położonych na terenie Gminy do przyjęcia potencjalnych inwestorów. Zadanie powinno być realizowane we współpracy z właścicielami terenów inwestycyjnych i potencjalnymi inwestorami. W perspektywie strategicznej powinno doprowadzić do pełnego uzbrojenia terenów w potrzebną sieć.

Wsparcie przedsiębiorczości oraz lokalnego biznesu poprzez tworzenie warunków instytucjonalnego i organizacyjnego wsparcia dla prowadzenia działalności gospodarczej.

Celem zadania jest wzmocnienie działających już na terenie gminy przedsiębiorstw jak również tworzenie warunków do powstania nowych działalności gospodarczych zwłaszcza wśród młodych mieszkańców gminy.

W tym celu Gmina mogłaby podjąć uchwałę „o pomocy de minimis” dotyczącej zwolnień z podatków czy wesprzeć działania mające na celu powołanie Inkubatora Przedsiębiorczości (np. w partnerstwie z Gminą Legnica). Innym przedsięwzięciem mogłoby być również wsparcie działań w celu powstania na terenie Gminy Startup w którym powstają i rozwijają się nowoczesne firmy. Jednocześnie Startup jest miejscem, gdzie przedsiębiorcy mogliby skorzystać z biura coworkingowego, doradztwa, mentoringu, spotkań tematycznych i networkingowych czy warsztatów.

Intensyfikacja promocji gospodarczej w celu pozyskiwania inwestorów zewnętrznych

Zadanie ma na celu szeroko rozumianą promocję przedsiębiorczości i walorów gospodarczych gminy wśród potencjalnych inwestorów. Zadanie to powinno się realizować poprzez aktywniejszą politykę uczestnictwa w targach i konferencjach. Dobrym pomysłem może okazać się w tym wypadku współpraca z Legnicką Specjalną Strefą Ekonomiczną mająca na celu promocję terenów przemysłowych strefy znajdujących się na terenie Gminy Legnickie Pole.

Wdrażanie polityki ładu przestrzennego

Z punktu widzenia inwestowania i powstawania nowych działalności gospodarczych bardzo ważna jest stabilność przepisów prawa. Jednym z takich elementów jest prowadzona przez gminy polityka ładu przestrzennego. Powinna ona być przez Gminę Legnickie Pole kontynuowana z pełną świadomością, że może wpłynąć na rozwój gospodarczy a zarazem społeczny gminy.

Cel szczegółowy „Wzmocnienia atrakcyjności turystycznej i kulturalnej Gminy Legnickie Pole” będzie realizowany przez następujące zadania strategiczne:

Rozwój i utrzymanie szlaków turystycznych na terenie Gminy Legnickie Pole

Celem zadania jest dalszy rozwój sieci szlaków turystycznych na obszarze Gminy. W ramach podejmowanych przedsięwzięć należy również pamiętać o systematycznym doposażaniu szlaków w niezbędną infrastrukturę (oznakowanie, miejsca odpoczynku). Jednocześnie w celu realizacji tego zadania strategicznego należy nawiązać współpracę z gminami sąsiednimi i organizacjami ponadlokalnymi w celu skoordynowania istniejących i przeszłych szlaków turystycznych.

Modernizacja i doposażenie obiektów turystycznych na terenie Gminy Legnickie Pole

Gmina Legnickie Pole posiada ciekawe walory do rozwoju turystyki i rekreacji. Aby potencjał ten był jak najlepiej wykorzystany należy zadbać o obiekty istotne z punktu widzenia ruchu turystycznego jak również ze względu na swoje walory historyczne lub kulturowe. W ramach przedsięwzięć istotnych z tego punktu widzenia można zaliczyć modernizację kempingu w Legnickim Polu czy wspieranie działań w celu zwiększenia potencjału turystycznego Bazyliki Mniejszej pw. Podwyższenia Krzyża Świętego i Świętej Jadwigi Śląskiej.

Kreowanie nowych atrakcji turystycznych w oparciu o istniejące zasoby kulturowe, historyczne i przyrodnicze

Kolejnym istotnym elementem rozwoju turystyki jest nie tylko utrzymanie istniejących zasobów, ale również wykreowanie nowych atrakcji turystycznych. Zasoby gminy Legnickie Pole, dotyczące walorów historycznych czy przyrodniczych pozwalają podjąć inicjatywę w tym zakresie.

Renowacja terenów i obiektów zdegradowanych oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej.

Zadania dotyczące renowacji powinny objąć swoim zasięgiem działania dotyczące odnowę obiektów zdegradowanych znajdujących się na terenie gminy, zwłaszcza o istotnym znaczeniu kulturowym i historycznym. W ramach realizacji ww. zadania powinny zostać również podjęte działania zmierzające do zagospodarowania przestrzeni publicznych w gminie. Wspomniane działania przyczynią się do poprawy estetyki miejscowości oraz wpłyną na zachowanie w dobrym stanie miejsc aktywności publicznej mieszkańców.

Stworzenie komplementarnej oferty turystycznej wraz z jej promocją

Zadanie ma na celu wzmocnienie oferty turystycznej gminy. W ramach realizacji zadania strategicznego proponuje się nawiązanie współpracy z gminami sąsiednimi, organizacjami pozarządowymi. Działania Gminy powinny się skupić na stworzeniu zinstytucjonalizowanej współpracy w zakresie turystyki. Realizacja tego zadania powinna wiązać się również z intensyfikacją promocji turystycznej nie tylko atrakcji gminnych ale również ponadlokalnych. Ważnym elementem realizacji zadania powinno być również wzmocnienie stanowiska ds. promocji np. poprzez stworzenie referatu w gminie, który obok promocji powinien zajmować się koordynacją działań turystycznych i gospodarczych.

Budowania tożsamości lokalnej w oparciu o zasoby kulturowo-historyczne Gminy Legnickie Pole

Dostęp i wykorzystanie potencjału kulturowego i historycznego odgrywa niezwykle istotną rolę w budowaniu poczucia tożsamości i więzi lokalnych. Podejmowane w ramach zadania strategicznego działania mają służyć wspieraniu oddolnych inicjatyw lokalnych i odpowiadać na potrzeby społeczności, wynikających z jednej strony z odtworzenia i przywracania elementów kultury, które kiedyś współtworzyły tożsamość społeczności lokalnej, a z drugiej – z chęci dalszego budowania wspólnoty, reinterpretowania dziedzictwa i rozwijania wspólnej

tożsamości. W ramach zadania powinny być wspierane działania dotyczące m. in upowszechnianie dorobku kultury oraz zwiększenie obecności kultury w życiu codziennym, poprawa dostępu do zasobów dziedzictwa czy wspieranie działań artystycznych i rozwoju zasobów kultury.

CEL STRATEGICZNY NR 2

INTENSYFIKACJA DZIAŁAŃ NA RZECZ POPRAWY JAKOŚCI I WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Stworzenie możliwie jak najwyższej jakości życia swoim mieszkańcom jest jedną z podstawowych funkcji jednostki samorządu terytorialnego jakim jest gmina.

Realizacja niniejszego celu z jednej strony wiąże się z zabezpieczeniem mieszkańców w sferze rozwoju infrastrukturalny technicznej np. poprawa dostępu do mediów (woda, kanalizacja, gaz, itd.), z drugiej istotna jest oferta z zakresu sfery społecznej. Zapewnienie wysokiej jakości warunków życia przyczyni się do podniesienia konkurencyjności gospodarczej Gminy jednocześnie stanowi doskonały argument dla wzrostu atrakcyjności jednostki jako nowego miejsca zamieszkania

Powyższy cel strategiczny będą realizować dwa cele szczegółowe „*Poprawa jakości środowiska w Gminie Legnickie Pole*” oraz „*Rozwój infrastruktury społecznej na rzecz poprawy jakości życia*”.

Pierwszy z celów ma za zadanie poprawić stan środowiska naturalnego gminy, co korzystnie wpłynie na warunki życia mieszkańców, jak również wzmocni walory turystyczne gminy. Drugi cel ma zadanie poprawę istniejącej infrastruktury społecznej i to w wymiarze jakościowym jak i ilościowym.

Cel szczegółowy „Poprawa jakości środowiska w Gminie Legnickie Pole” będzie realizowany przez następujące zadania strategiczne:

Rozbudowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej

Podstawowym celem zadania jest rozbudowa sieci na terenie gminy, ale również jej modernizacja.

Budowa i remonty dróg, ciągów pieszych oraz parkingów na terenie Gminy Legnickie Pole

Jednym z najczęściej podnoszonych problemów w trakcie spotkań z mieszkańcami był stan infrastruktury drogowej. Drogami na terenie gminy zarządzają różni właściciele (administracja rządowa, samorządowa, powiatowa i gminna). Najgorzej wygląda sytuacja na drogach powiatowych i gminnych. Oczywiście znaczne koszty, które należy ponieść w celu poprawy tego stanu nie są w zasięgu gminy lub powiatu w najbliższych latach. Jednakże należy zwrócić uwagę na ten aspekt jakości życia. Gmina powinna we współpracy z innymi zarządcami dróg doprowadzić do poprawy tego stanu. Dotyczy to oczywiście nie tylko samych ciągów jezdnych, ale również chodników czy miejsc postojowych.

Modernizacja systemu transportowego oraz sieci drogowej w gminie Legnickie Pole

Celem zadania jest zwiększenie spójności drogowej gminy z głównymi korytarzami transportowymi województwa. W ramach zadania strategicznego, należy podjąć działania mające na celu budowę obwodnic miejscowości narażonych na zwiększony ruch samochodowy zwłaszcza ciężarowy.

W ramach tego zadania można również podjąć działania mające na celu stworzenie stałej komunikacji wewnątrz gminy, a przede wszystkim z miastem Legnica.

Likwidacja dzikich wysypisk śmieci

Poprawa stanu środowiska naturalnego nie może ograniczyć się jedynie do budowy odpowiedniej infrastruktury środowiskowej. Istotna jest również dbałość o jego czystość w wymiarze fizycznym. Problemem zgłoszonym w trakcie prac nad strategią były dzikie wysypiska śmieci. Gmina powinna podjąć działania w celu ich inwentaryzacji i likwidacji. Jednocześnie powinno się systematycznie podnosić świadomość ekologiczną mieszkańców gminy.

Promowanie działań na rzecz likwidacji niskiej emisji i termomodernizacji

Stale i systematycznie rosną koszty wytwarzania energii, co powoduje, że znaczna większość mieszkańców opala swoje domy węglem co powoduje zjawisko „niskiej emisji”. W związku z tym koniecznym jest podjęcie działań w zakresie zmniejszenia zapotrzebowania na energię elektryczną i ciepłą zarówno w sektorze prywatnym jak i publicznym. Dokonać się to może poprzez takie działania jak: wymianę niskosprawnych i nieekologicznych kotłów na nowoczesne urządzenia grzewcze, szersze zastosowanie odnawialnych źródeł energii czy szeroko rozumianą termomodernizację. Istotne jest również prowadzenie działań informacyjnych uświadamiających mieszkańcom Gminy zagrożenia środowiskowe wynikające z prowadzenia nieracjonalnej gospodarki energetycznej.

Cel szczegółowy „Rozwój infrastruktury społecznej na rzecz poprawy jakości życia” będzie realizowany przez następujące zadania strategiczne:

Wsparcie działań na rzecz nowych technologii, informatyzacji i przeciwdziałaniu wykluczeniu cyfrowemu na terenie Gminy Legnickie Pole

Podstawowym celem zadania jest doprowadzenie do pełnej informatyzacji jednostek gminnych, co pozwoli na nowoczesny kontakt mieszkańców i potencjalnych inwestorów z Gminą.

Jednym z podstawowym przedsięwzięć w tym zakresie będzie wprowadzenie w Urzędzie Gminy systemu ePUAP.

Wyposażenie i doposażenie placówek kulturalno-oświatowych i użyteczności publicznej.

Realizacja zadania ma podnieść standard świadczenia usług w instytucjach gminnych odpowiedzialnych za rozwój społeczny i kulturalny mieszkańców. Celem zadania jest np. zakup sprzętu do świetlic wiejskich lub zakup aparatury do ośrodka zdrowia.

Rozszerzenie oferty opiekuńczo-wychowawczej nad dziećmi w Gminie Legnickie Pole

W trakcie warsztatów strategicznych ofertę przedszkolną i szkolną oceniono w gminie na wystarczającym poziomie. Jednocześnie zwrócono uwagę na brak żłobka, który zdecydowanie obniża jakość życia w gminie. W związku z czym konieczne jest stworzenie takiej placówki. Jednocześnie zwrócono uwagę na zbyt słabą ofertę dla dzieci i młodzieży w świetlicach wiejskich. W związku z powyższym Gmina powinna w najbliższych latach przeznaczyć większe środki na działalność świetlic wiejskich. W związku z powyższym należałoby zatrudnić zawodowych animatorów kultury, którzy przygotowaliby profesjonalną ofertę dla dzieci i młodzieży.

Wsparcie działań na rzecz pełnego wykorzystania infrastruktury sportowej w Gminie Legnickie Pole

W Gminie Legnickie Pole na infrastrukturę sportową składa się 10 boisk i hala w Legnickim Polu. Ilość obiektów sportowych wydaje się wystarczająca. Niestety ani ich stan techniczny, ani wykorzystanie nie odpowiada aspiracjom mieszkańców. W związku z tym konieczne jest podjęcie zadań, które pozwolą na lepsze wykorzystanie obiektów sportowych w gminie. Podobnie jak w przypadku wsparcia działań w sferze opiekuńczo-wychowawczej i tutaj istnieje społeczna potrzeba wzmocnienia działań aktywizujących dzieci i młodzież. W związku z powyższym Gmina powinna przygotować program rozwoju sportu w gminie i w najbliższych latach przeznaczyć większe środki na działalność klubów i organizacji, aby mogły one zintensyfikować swoją ofertę dla dzieci i młodzieży.

XI. Procedury wdrażania, monitoringu, ewaluacji, aktualizacji i promocji Strategii;

Podstawą skutecznego wdrażania działań służących osiągnięciu celów Strategii jest dysponowanie wiedzą na temat postępów osiąganych w zakresie wdrażanych kierunków strategicznych, szczegółowych i zadań .

Realizację takiego zadania wykonuje się poprzez prawidłowo opracowany system obejmujący:

- monitoring, czyli podsystem zbierania i selekcjonowania informacji oraz
- ewaluację, czyli podsystem oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Strukturę instytucjonalną systemu monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole na lata 2014 - 2020 tworzą:

- Rada Gminy,
- Wójt Gminy,
- Stanowisko mające w kompetencjach nadzór nad strategią gminy
- Referaty Urzędu Gminy.

Proces polegał będzie na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów operacyjnych i składał się będzie z etapów zaprezentowanych w poniższej tabeli:

Etapy procesu monitorowania „Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole na lata 2014 – 2020”.

LP	ETAP	ZADANIA	WYNIKI I PROCEDURY
1.	Zbieranie danych i informacji	Zbieranie danych	Materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen
2	Analiza danych i informacji	Uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych oraz ich archiwizacja	Materiał służący przygotowaniu raportów
3.	Przygotowywanie raportów	Zestawienie otrzymanych danych w raporty	Roczne raporty (w razie potrzeby raportowanie kwartalne)

4.	Ocena wyników (porównanie z aktualnymi normami)	Ocena porównawcza osiągniętych wyników z założeniami	Określenie stopnia wykonania przyjętych zapisów strategii (w wypadku stwierdzenia znacznych odchyleń przejście do punktu 5 oraz możliwość wprowadzenia raportów kwartalnych.)
5.	Identyfikacja odchyleń	Ocena rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami	Przygotowanie materiału dla dalszych działań
6.	Analiza przyczyn odchyleń	Poszukiwanie i określenie przyczyn zaistniałej sytuacji	Przygotowanie materiału dla dalszych działań o charakterze korygującym
7.	Planowanie korekty	Zmiana dotychczasowych metod realizacji bądź wprowadzenie nowych	Określenie i akceptacja działań korygujących

Podstawowym celem monitoringu jest uzyskanie mierzalnych wyników progresji osiągnięcia celów „Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole na lata 2014 – 2020”. Konieczne będzie więc opracowanie zestawu wskaźników agregujących wyniki działań podejmowanych na rzecz rozwoju Gminy. Ich opracowanie będzie jednym z pierwszych zadań podmiotu realizującego proces monitoringu

Monitoring „Strategii Rozwoju Gminy Legnickie Pole na lata 2014-2020” dokonywany będzie w okresach rocznych. Podstawowym dokumentem w procesie monitoringu będzie raport z wdrażania Strategii. Na podstawie informacji zawartych w raportach dokonana zostanie również ewaluacja strategii. Proponuje się przeprowadzić ten proces dwukrotnie. Pierwszy raz dokonać ewaluacji w połowie realizacji „Strategii”. Dokonana wówczas ewaluacja on-going posłuży do wprowadzenia zmian w jej zapisach. Na koniec okresu programowania strategicznego powinna zostać przeprowadzona ewaluacja ex-post. Głównym celem tej ewaluacji jest określenie oddziaływania Strategii oraz jego trwałości. Nie mniej jednak ważnym zadaniem ewaluacji ex-post jest ocena skuteczności i efektywności danej interwencji oraz jej trafności i użyteczności. Istotną rolę odgrywa odniesienie się do założonych w programie celów oraz ocena na ile udało się je osiągnąć. Ewaluacja ex-post powinna obejmować również pozytywne i negatywne czynniki wpływające na wdrażanie Strategii, jego efekty oraz ich trwałość.

XII. Ocena spójności dokumentów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu

Podejście terytorialne odgrywa kluczowe znaczenie w planowaniu strategicznym w Polsce. Jest ono priorytetem również w planowaniu rozwoju regionalnego, którego nadrzędnym dokumentem jest **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 (KSRR)**. Zgodnie z nowymi zasadami kierowania wsparcia na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego, jednym z najważniejszych warunków będzie tzw. koncentracja geograficzna. Tym samym, określone zostały Obszary Strategicznej Interwencji (OSI). Zgodnie z KSRR są to obszary:

- wobec których wymagana jest interwencja rządu ze względu na ciężar, którego sam region nie jest w stanie udźwignąć,
- obszary, które ze względów społecznych, gospodarczych lub środowiskowych wywierają lub mogą w przyszłości wywierać istotny wpływ na rozwój kraju.

W stosunku do tych obszarów powinny zostać skierowane właściwe, zintegrowane działania mające na celu wyrównanie ich szans rozwojowych a przede wszystkim właściwe wykorzystanie istniejących potencjałów rozwojowych danego obszaru.

Na terenie województwa dolnośląskiego wydzielono kilka Obszarów Strategicznej Interwencji. Gmina Legnickie Pole zgodnie z delimitacją KSRR została zakwalifikowana do obszarów strategicznej interwencji.

Wymiar terytorialny zajmuje także kluczowe miejsce w polityce rozwoju województwa dolnośląskiego, zarówno w przypadku **Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020**. W tym przypadku powstały 4 obszary integracji oraz 12 obszarów interwencji obejmujących jednostki podobne pod względem położenia oraz potencjału rozwoju. Gmina Legnickie Pole ze względu na swoje położenie i powiązania z jednostkami sąsiednimi została zakwalifikowana do Legnicko - Głowskiego Obszaru Integracji.

Gminę zakwalifikowano ponadto do dwóch obszarów interwencji „Obszar rolniczy” oraz „Autostrada nowej gospodarki”. W związku z tych wymaga on interwencji w zakresie wzmocnienia usług teleinformatycznych, prawnych czy planistycznych.

Zaliczając się do obszaru interwencji „Obszar rolniczy” obszar wymaga wzmocnienia w zakresie rozwoju produkcji żywności.

W przypadku obszaru interwencji „Autostrada nowej Gospodarki”, do którego zalicza się Gmina Legnickie Pole, jako najważniejszy cel strategiczny Województwa Dolnośląskiego określono *„Zrównoważony transport i poprawę dostępności transportowej”*. Kolejne w hierarchii znajdują się *„Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników”* oraz *„Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP”*.

Na obszarze interwencji „Obszar Rolniczy” preferowane będą natomiast cele strategiczne dotyczące *„Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa”*, *„Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne”* czy *„Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia”*.

Strategia Rozwoju Gminy Legnickie Pole na lata 2014 – 2020 wpisuje się realizację powyższych celów strategicznych na poziomie strategicznym i operacyjnym.

Z punktu widzenia zgodności przewidywanych kierunków rozwoju Gminy Legnickie Pole z dokumentami na wyższym szczeblu należy także wymienić zgodność ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012 - 2020. Diagnoza sytuacji wskazała m.in. na konieczność podniesienia poziomu cywilizacyjnego obszarów wiejskich oraz wzmocnienia potencjału rozwojowego ośrodków lokalnych. Osiągnięciu tego założenia ma przyświecać realizacja głównego celu: *„Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju”*. Gmina Legnickie Pole ze względu na uwarunkowania wewnętrzne oraz istniejący potencjał wpisuje się przede wszystkim w działania dążące do osiągnięcia następujących celów szczegółowych: Cel 1. *„Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich”* oraz Cel 2. *„Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej”*.

XIII. Spis Rycin

Rycina 1. Mapa gminy Legnickie Pole.....	6
Rycina 2. Róża francuska.	12
Rycina 3. Liczba ludności w Legnickim Polu.	15
Rycina 4. Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w ciągu roku [tys. zł].	19
Rycina 5. Liczba uczniów szkoły podstawowej oraz gimnazjum w latach 2008-2012.	22
Rycina 6. Średnie wyniki sprawdzianu po zakończeniu szkoły podstawowej w gminie Legnickie Pole w latach 2010 - 2013.	23
Rycina 7. Frekwencja wyborcza w wyborach do Sejmu zarządzonych na dzień 9 października 2011 r.	25
Rycina 8. Frekwencja wyborcza w wyborach do Senatu zarządzonych na dzień 9 października 2011 r.	25
Rycina 9. Frekwencja wyborcza w wyborach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r.	26
Rycina 10. Frekwencja wyborcza w wyborach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 4 lipca 2010 r.	26
Rycina 11. Mieszkania wyposażone w instalacje.	37
Rycina 12. Korzystający z instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej w % ogółu ludności.	40
Rycina.13. Ścieki odprowadzone gminną siecią kanalizacyjną [dam ³].	41
Rycina 14. Liczba prywatnych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w Gminie Legnickie Pole – lata 2008-2013.	45
Rycina 15. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON wg sekcji PKD w Gminie Legnickie Pole w 2013 r. (sekcje powyżej 10 podmiotów).	46
Rycina 16. Podmioty gospodarcze w zależności od liczby zatrudnianych pracowników (2013 r.).	49
Rycina 17. Dochody własne Gminy Legnickie Pole z podatków.	59
Rycina 18. Struktura wydatków Gminy Legnickie Pole.....	60
Rycina 19. Wydatki w przeliczeniu na mieszkańca.	63
Rycina 20. Nadwyżka i deficyt budżetowy Gminy Legnickie Pole.	64

XIV. Spis tabel

Tabela 1. Struktura gruntów na terenie gminy Legnickie Pole.	8
Tabela 2. Potrzeby wapnowania.	10
Tabela 3. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Legnickie Pole.....	18
Tabela 4. Korzystający ze świadczeń rodzinnych.	18
Tabela 5. Wysokość środków wydatkowanych na pomoc społeczną w ramach zadań własnych gminy [zł].	20
Tabela 6. Dynamika przestępczości na terenie gminy Legnickie Pole.	21
Tabela 7. Średnie wyniki sprawdzianu po zakończeniu gimnazjum w gminie Legnickie Pole w latach 2010-2013 [w punktach].	23
Tabela 8. Wybrane miejsca noclegowe w Gminie Legnickie Pole.....	29
Tabela 9. Drogi gminne w gminie Legnickie Pole z uwzględnieniem rodzaju i stanu nawierzchni.	34
Tabela 10. Gminne zasoby mieszkaniowe.	38
Tabela 11. Podmioty korzystające z gminnej sieci kanalizacyjnej.	41
Tabela 12. Długość sieci wodociągowej w gminie [km].	42
Tabela 13. Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³].	42
Tabela 14. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON według sektorów własnościowych (lata 2009 -2013).	46
Tabela 15. Najwięksi pracodawcy w Gminie Legnickie Pole.	47
Tabela 16. Liczba podmiotów gospodarczych w Powiecie Legnickim i jego gminach (2013 r.).....	49
Tabela 17. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Legnickie Pole i powiecie legnickim (latach 2009 – 2013) [osoba].	51
Tabela 18. Stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Legnickie Pole i powiecie legnickim (latach 2009 – 2013) [%].	51
Tabela 19. Zarejestrowani bezrobotni według wieku (listopad 2013).	52
Tabela 20. Zarejestrowani bezrobotni według poziomu wykształcenia (listopad 2013).	53
Tabela 21. Aktywne formy aktywizacji zawodowej mieszkańców Gminy Legnickie Pole (lata 2009 - 2012) [osoba].	53
Tabela 22. Dochody Gminy Legnickie Pole w latach 2011 – 2013.....	57
Tabela 23. Strukturę dochodów Gminy Legnickie Pole w latach 2011 – 2013.	58
Tabela nr 24. Struktura wydatków Gminy Legnickie Pole	60
Tabela 25. Wydatki Gminy Legnickie Pole w lata 2011 – 2013.....	62
Tabela nr 25. Wydatki w przeliczeniu na mieszkańca Gminy w lata 2011 – 2013....	63
Tabela 27. Sprawozdanie kwartalne Rb-NDS.....	64
Tabela 28. Zadłużenie Gminy Legnickie Pole w lata 2011 – 2013.	65
Tabela 29. Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Legnickie Pole.....	66

Zakończenie

Składamy na ręce władz i mieszkańców gminy dokument Strategii życząc wykonawcom wytrwałości w jego realizacji w tak skomplikowanych czasach, w jakich przyszło nam żyć. Prezentowany dokument nie ma, być może, charakteru ekspansywnego, należy jednak pamiętać, że jest to ważny krok zmierzający do kierowania gminą w sposób aktywny i uporządkowany. Konsekwencja we wdrażaniu celów sprawi, że Gmina Legnickie Pole stanie się konkurencyjna w stosunku do innych jednostek.

Realizatorzy powyższego dokumentu nie mogą jednocześnie zapominać, że zarządzanie strategiczne jest procesem „żywym”, wymagającym ciągłej kontroli i modyfikacji przyjętych rozwiązań, stosownie do zmieniających się warunków zewnętrznych i wewnętrznych. Dla jego powodzenia konieczne jest zaangażowanie nie tylko władz ale również instytucji życia gospodarczego, społecznego i kulturalnego a także samych mieszkańców.

Załącznik nr 1

Lista zadań wraz z określeniem okresu ich realizacji, szacunkowych kwot, funduszy unijnych, z których można pozyskać ewentualne dofinansowanie.

Cel Strategiczny	Cel szczegółowy	Zadania Strategiczne	Szacunkowe kwoty	Okres realizacji				Źródła finansowania
				2015	2016	2017	po 2017	
ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY W OPARCIU O POTENCJAŁ ENDOGENICZNY	WZMOCNIENIE WARUNKÓW INWESTOWANIA I PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	Uzbrajanie terenów inwestycyjnych w gminie Legnickie Pole	4 000 000					RPO WD 2014-2020, Gmina, LSSE, przedsiębiorcy
		Wsparcie przedsiębiorczości oraz lokalnego biznesu poprzez tworzenie warunków instytucjonalnego i organizacyjnego wsparcia dla prowadzenia działalności gospodarczej	1 000 000					Gmina, RPO WD 2014-2020, EFS, POIR,
		Intensyfikacja promocji gospodarczej w celu pozyskiwania inwestorów zewnętrznych	200 000					Gmina Legnickie Pole, LSSE
		Wdrażanie polityki ładu przestrzennego	1 000 000					Gmina Legnickie Pole
	WZMOCNIENIE ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ GMINY	Rozwój i utrzymanie szlaków turystycznych na terenie gminy Legnickie Pole	100 000					Gmina Legnickie Pole RPO WD 2014-2020, LGD
		Modernizacja i doposażenie obiektów turystycznych na terenie gminy Legnickie Pole	3 000 000					Gmina Legnickie Pole, LGD, PROW 2014-2020, Ministerstwo Sportu i Turystyki
		Kreowanie nowych atrakcji turystycznych w oparciu o istniejące zasoby kulturowe, historyczne i przyrodnicze	1 000 000					Gmina Legnickie Pole, LGD, PROW 2014-2020, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
		Renowacja terenów i obiektów zdegradowanych oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej	2 000 000					RPO WD 2014-2020, PROW 2014-2020, Ministerstwo Kultury i

								Dziedzictwa Narodowego
		Stworzenie komplementarnej oferty turystycznej	100 000					Gmina Legnickie Pole
		Budowa tożsamości lokalnej w oparciu o zasoby kulturowo-historyczne Gminy Legnickie Pole	100 000					Gmina Legnickie Pole, Samorząd powiatowy, Samorząd Województwa, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
INTENSYFIKACJA DZIAŁAŃ NA RZECZ POPRAWY JAKOŚCI I WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA W GMINIE LEGNICKIE POLE	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno - kanalizacyjnej	3 000 000					RPOWD 2014-2020, POiŚ 2014-2020, PROW 2014-2020
		Budowa i remonty dróg, ciągów pieszych oraz parkingów na terenie gminy Legnickie Pole	2 500 000					PROW 2014-2020, Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych
		Modernizacja systemu transportowego oraz sieci drogowej w gminie Legnickie Pole	3 000 000					RPO WD 2014-2020, POiŚ 2014-2020
		Likwidacja dzikich wysypisk śmieci	300 000					RPO WD 2014-2020, POiŚ 2014-2020, WFOŚ
		Promowanie działań na rzecz likwidacji niskiej emisji i termomodernizacji.	2 000 000					RPO WD 2014-2020, POiŚ 2014-2020, WFOŚ
		Wsparcie działań na rzecz nowych technologii, informatyzacji i przeciwdziałaniu wykluczeniu cyfrowemu na terenie gminy Legnickie Pole	300 000					Gmina Legnickie Pole
	ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ NA RZECZ POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA	Wypożyczenie i doposażenie placówek kulturalno-oświatowych i użyteczności publicznej	500 000					RPO WD 2014-2020, EFS
		Rozszerzenie oferty opiekuńczo-wychowawczej nad dziećmi w gminie Legnickie Pole	1 000 000					RPOWD 2014-2020, EFS
		Wsparcie działań na rzecz pełnego wykorzystania infrastruktury sportowej w Gminie Legnickie Pole	300 000					Gmina Legnickie Pole, Powiat Legnicki, Województwo Dolnośląskie, Ministerstwo Sportu i Turystyki